

EC

MA NDRYSHE

EKO SHKOLLA

- REDUKTO - RIPËRDOR - RIKIKLO -

EKO KLUBI

"12 MAJI"

2

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Zhvillimit Rajonal
Ministarstvo za Regionalni Razvoj
Ministry of Regional Development

CARITAS

Schweiz
Suisse
Svizzera
Svizra

YENI

YOUTH
ENVIRONMENTAL
IMPACT

Të dashur lexues,

Kjo është seria e dytë e buletineve mjedisore të eko-klubeve të shkollave të mesme nga Rajoni i Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës). Ky është buletini i parë informativ, i cili do të përmbajë mesazhe, intervista, ese, punime fotografi dhe shkrime të ndryshme mbi mjedisin dhe ndryshimet klimatike dhe njoftime mbi punën që po zhvillohet në këto tema nga eko-klubi i Shkollës së Mesme të Lartë “12 Maji” dhe OJQ EC Ma Ndryshe në kuadër të projektit “ECO School”.

Ky projekt do t’i njohë me konceptin “Eko Shkolla” 12 shkollat e rajonit të Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës), përmes pilotimit të formave dhe metodologjisë për mbrojtjen e mjedisit me pjesëmarrje të gjerë të nxënësve dhe mësimeve.

Në kuadër të projektit ofrohet një model dhe metodologji që përdoret gjerësisht në vendet e zhvilluara, e cila po zgjerohet me shpejtësi edhe në vendet në zhvillim. Përvojat botërore tregojnë se shkolla ekologjike është një fenomen në rritje, e cila nxit të rinjtë të angazhohen në mjedisin e tyre duke u dhënë atyre mundësinë për ta mbrojtur atë në mënyre aktive.

Projekti po ashtu do të kontribuojë në Strategjinë e Mjedisit dhe Planin e Veprimit në Mjedis të Kosovës, duke rekomanduar zhvillimin e programeve për edukimin mjedisor në të gjitha nivelet (shkolla dhe universitete).

SI TA MBROJMË MJEDISIN JETËSOR?

Të gjitha gjallesat që jetojnë në këtë tokë janë të varur nga mjedis. Pavarësisht nëse jetojnë në tokë apo ujë ata janë pjesë e mjedisit. Mjedis mund të kuptohet si një bataniqe që e mban jetën në planet të shëndoshë. Mjedis na jep përfitime të panumërta që nuk mund t'ia paguajmë gjatë gjithë jetës tonë. Pyesim: Pse nuk mund ti'a paguajmë asnjëherë? Cili është shkaku?

Shkaku kryesor i degradimit të mjedisit janë aktivitetet njerëzore. Aktivitet njerëzore që shkaktojnë degradimin e mjedisit janë ndotja, politikat e dëmtuara mjedisore, kimikatet, gazrat serrë, ngrohja globale, sosje e ozonit etj. Të gjitha këto e dëmtojnë mjedisin shumë keq.

Po si mund të shpëtojmë mjedisin? Çka mund të bëjmë ne që mjedisi të bëhet më mirë?

Ka shumë mënyra për ta shpëtuar mjedisin, njëra që duhet kushtuar më shumë vëmendje është mbjellja e pemëve. Një pemë është burim i oksigjenit. Fatkeqësisht, për shkak të ndërtimeve janë prerë shumë pemë. Kjo sigurisht redukton sasinë e oksigjenit në mjedis.

Ruajtja e tokës është një mënyrë tjetër e rëndësishme për të shpëtuar mjedisin. Për këtë duhet të ketë kontroll të rrëshqitjeve të dheut, përmytjeve dhe erozionit të tokës.

Menaxhimi i mbetjeve është një mënyrë e fuqishme për të mbrojtur mjedisin. Duhet të ketë asgjësim të duhur të mbetjeve. Dhe shumë mënyra të tjera për ta shpëtuar atë, por bota që jetojmë tani, as nuk do të përpiqet ta bëjë një ndryshim në të dhe me kalimin e ditëve po përkeqësohet. Për më tepër, atë na ka bërë mjedisi ne në kembim vetëm e kemi dëmtuar dhe degraduar.

SI TA MBROJMË MJEDISIN JETËSOR?

Në shekullin e fundit toka ka pësuar dëme të mëdha. Prej fillimit të revolucionit industrial e deri më sot ne vazhdojmë ta shpërfillojmë. Me përdorimin e vazhdueshëm të energjisë së fosileve, ndotjen e oqeanëve dhe lirim të karbonit.

Dëmet që janë bërë ndaj mjedisit janë të mëdha dhe efektet do të jenë kolosale. Si njerëz të përditshëm gjëja më e mirë që mund të bëjmë është riciklimi, përdorimi i makinave elektrike, etj. Por si komunitet dhe shoqatë mund të përdorim energji diellore, të erës dhe gjithashtu reaktorët nuklear.

Gjithashtu një nga debatet më të mëdha në fushën e mjedisit është geo-ingjinerizimi, kjo është një çështje e komplikuar sepse rrezikon ndryshimin e planetit tonë me pasoja të pakthyeshme.

Geo-Ingjinerizimi nënkupton ndryshimin e vet planetit tonë por kësaj here me qëllim që ta shpëtoj, duke ndryshuar vet atmosferën.

Kjo mund të ketë dobishmeri në disa shtete dhe dëme në të tjerët. Prandaj duhet që e gjithë bota të mblidhet bashkë që të funksionojë pa marrë parasysh politikat e shteteve në fjalë.

SI TA RUAJMË MJEDISIN JETËSOR?

Me mjedis kuptojmë ambientin në të cilin qeniet e gjalla jetojnë dhe veprojnë, për këtë arsye duhet ta ruajmë dhe te kujdesemi për të. Mjedi si mbrohet duke dhënë secili kontributin e tij.

Duke mbajtur pastër dhe duke u kujdesur për të, për shembull : duke i hedhur mbeturinat në kosh dhe jo ne rrugë , të mbjellim pemë dhe jo ti presim, etj.

Shkaktari kryesor për ndotjen e mjedisit është vetë njeriu , njeriu është ai që duhet të vetëdijësohet sepse për të mbrojtur mjedisin duhet të fillojmë së pari vet ne.

ANDUENA MORINA XI-3– EKO KLUBI "12 MAJI"

SI TA MBROJMË MJEDISIN JETËSOR?

Ruajtja e mjedisit jetësor është shumë e rëndësishme. Disa mënyra për ta bërë këtë janë: riciklimi i mbeturinave, përdorimi i energjisë së qëndrueshme, përdorimi i transportit publik dhe mbrojtja e zonave natyrore.

Riciklimi i mbeturinave është i rëndësishëm për të ruajtur mjedisin. Ndihmon në zvoglimin e ndotjes dhe rikthimin e materialeve të ricikliushme. Është një mënyrë e thjeshtë për të ndihmuar planetin tonë.

Energjia e qëndrueshme është shumë e rëndësishme për të ruajtur mjedisin. Energjia e qëndrueshme siguron një të ardhme të pastër dhe të qëndrueshme. Përdorimi i burimeve të rinovueshme ndihmon zvoglimin e ndotjes dhe ndryshimeve klimatike. Transporti publik është një zgjidhje e shkëlqyeshme për të zvogluar ndotjen dhe trafikun.

Gjithashtu, mbrojtja e zonave natyrore është e rëndësishme për të ruajtur biodiversitetin dhe bukurinë e natyrës. Ruajtja e mjedisit jetësor është shumë e rëndësishme për të mbrojtur biodiversitetin dhe ekosistemet natyrore.

Duke ruajtur pyjet, oqeanet, liqenet dhe habitatet e tjera, ne sigurojmë që shumë lloje të kafshëve të zhvillohen. Kjo ndihmon në mbrojtjen e shëndetit të natyrës dhe mirëqenies së njerzve.

Është e rëndësishme të marrim masa për të zvogëluar ndotjen, shfrytëzimin e tepruar të burimeve natyrore dhe ndërhyrjen në habitatet natyrore.

SI TA RUAJMË MJEDISIN JETËSOR?

Një mjedis i pastër do të thotë shumë për ne, ndryshimi i disa faktorëve të mjedisit qofshin ata biologjik apo fiziko-kimik, mund të rezultojë me pasoja në shëndetin e njerëzve.

Prandaj që ne të kemi një shëndet të mirë dhe ambient të pastër duhet ta ruajmë mjedisin jetësor, mjedisi është tepër i veçantë për të gjithë ne, ambienti është ai në të cilin njeriu zhvillon veprimtarinë e tij jetësor dhe pa të nuk do të mund të ekzistonte.

Ne duhet të krijojmë mjedis ekologjik për të sotmen dhe të ardhmen.

BESA BYTYQI XI – EKO KLUBI "12 MAJI"

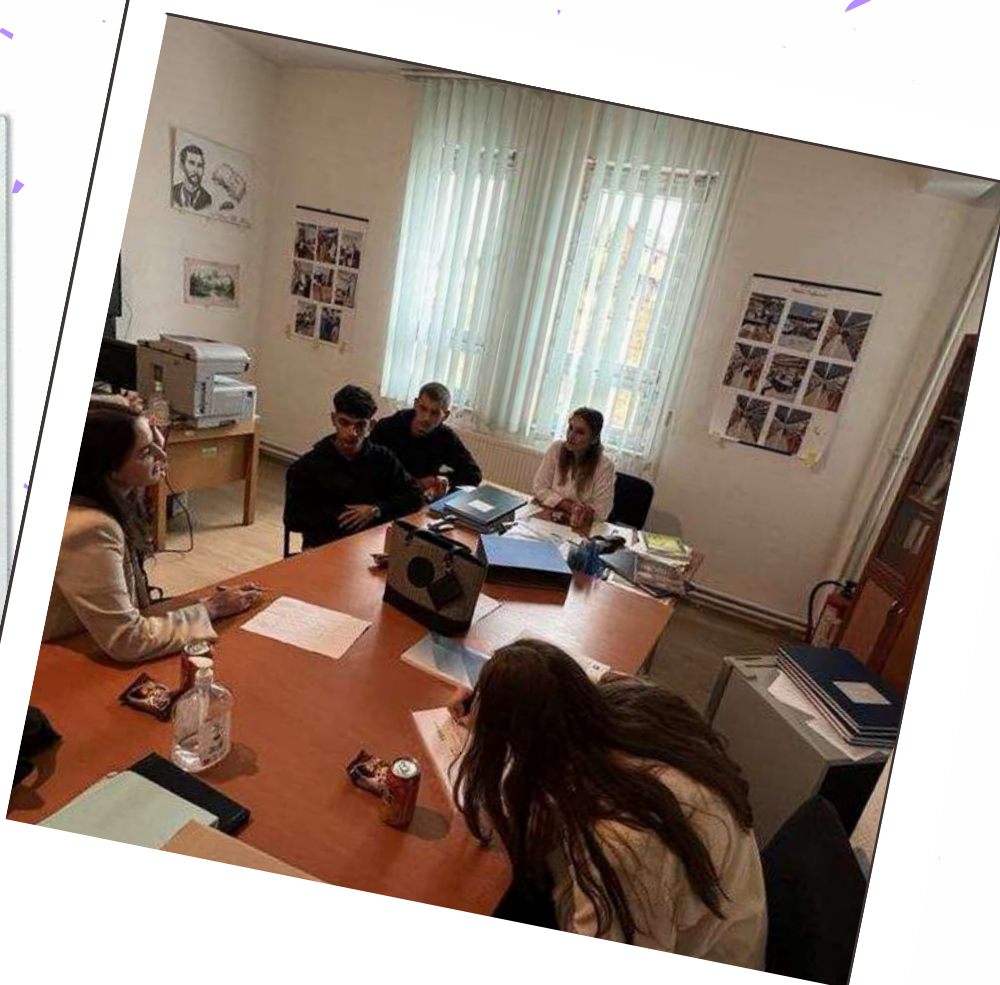

INAGURIMI I PROJEKTIT MJEDISOR

Në shkollën e mesme të lartë “12 Maji” në Ratkoc të Rahovecit është përfunduar projekti mjedisor i ideuar nga Eko Klubi i kësaj shkolle. Me anë të këtij projekti Eko Klubi ka rritur hapësirën e gjelbër në oborrin e shkollës, duke e shndërruar kështu atë në një zonë rekreative që do të shfrytëzohet nga të gjithë nxënësit.

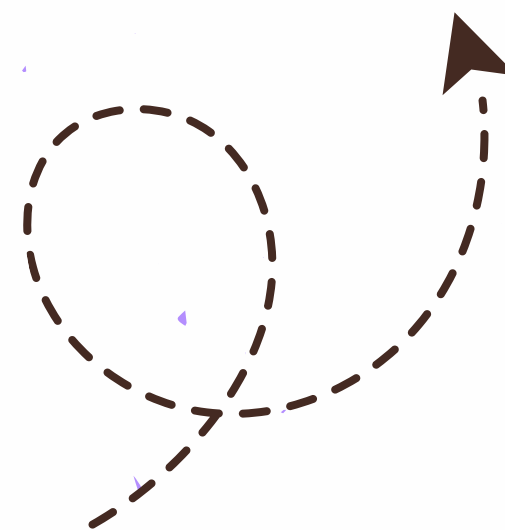
Në këtë hapësirë janë mbjellur drunjë dhe bimë shumë vjeçare, është rregulluar sistemi pikë-pikë për ujitjen e drunjëve të mbjellur. Në të njëjtën kohë në muret e shkollës është realizuar edhe një mural me motive mjedisore.

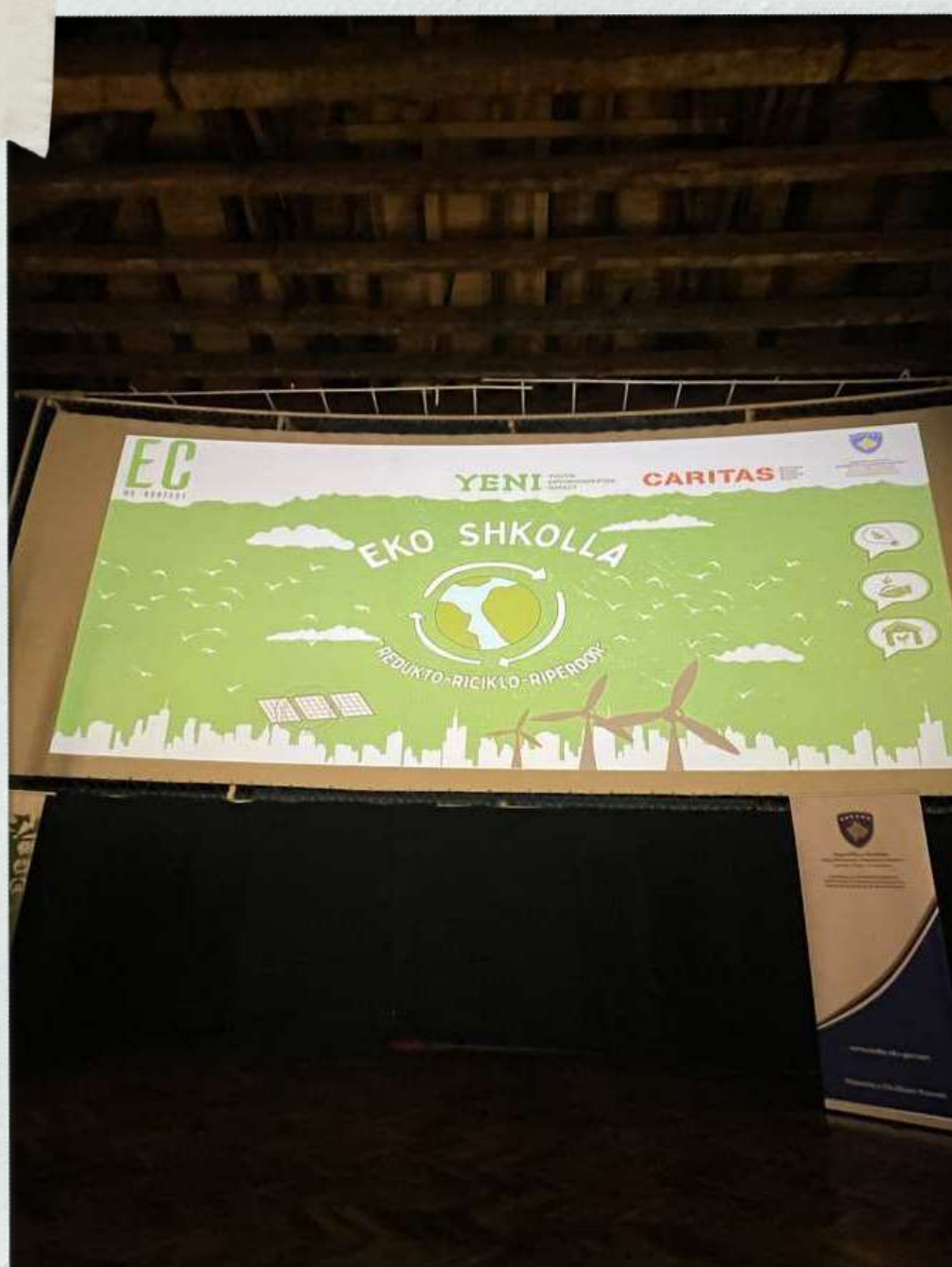

AKTIVITETET E EKO-KLUBIT:

TAKIMI MES EKO-KLUBIT DHE
ËC MA NDRËSHE

DOKUMENTAR MJEDISOR ME EKO-KLUBET

Dokumentari mjedisor në "Kino Lumbardh" për 12 Eko - Klubet e Shkollave të Mesme të Rajonit të Jugut (Prizren, Rahovec, Malishevë dhe Mamushë). Ky aktivitet është pasuar me diskutim në mes anëtarëve të eko klubeve mbi çështjet mjedisore të trajtuara në dokumentar.

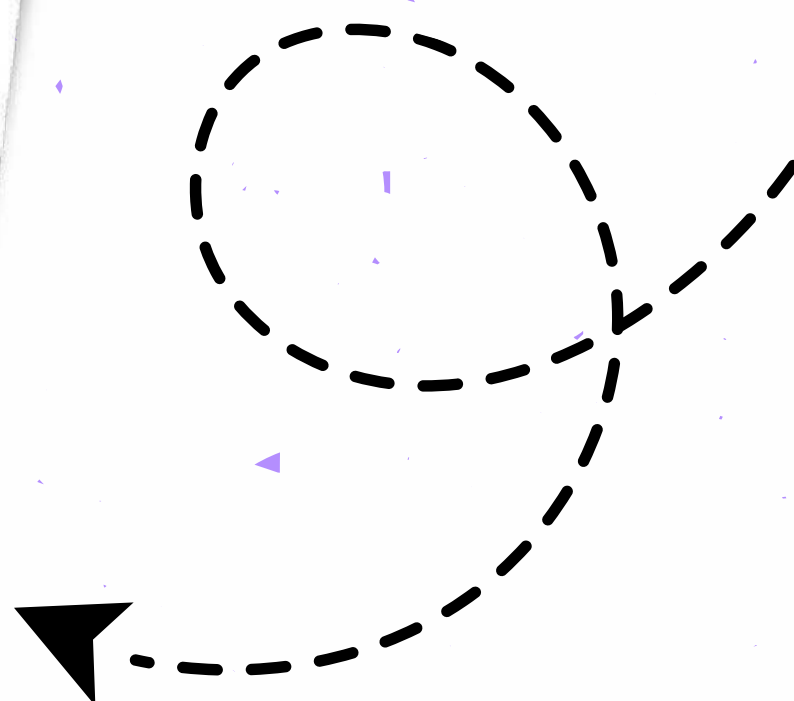
Gjatë këtij aktiviteti u shqyrtua se si veprimet tona të pakujdesshme ndaj natyrës çojnë drejt degradimit të planetit, ta bëjnë atë të pabanueshëm për miliona njerëz dhe si do të sjellin shkatërrimin e popullatave të biodiversitetit.

Ky aktivitet përveç njohurive të reja dhe aktivizimit të nxënësve për të ofruar zgjidhje të ndryshme mbi këto çështje, po ashtu kontribuoi edhe për shoqërimin e tyre duke ndarë mes vete përvojat për aktivitetet mjedisore që ata realizojnë në shkollat e tyre.

AKSION PASTRIMI NË OBORRIN E SHKOLLËS

EKO KLUBI "12 MAJ"

RATKOC, RAHOVEC, KOSOVË

Autor dhe botues: EC Ma Ndryshe

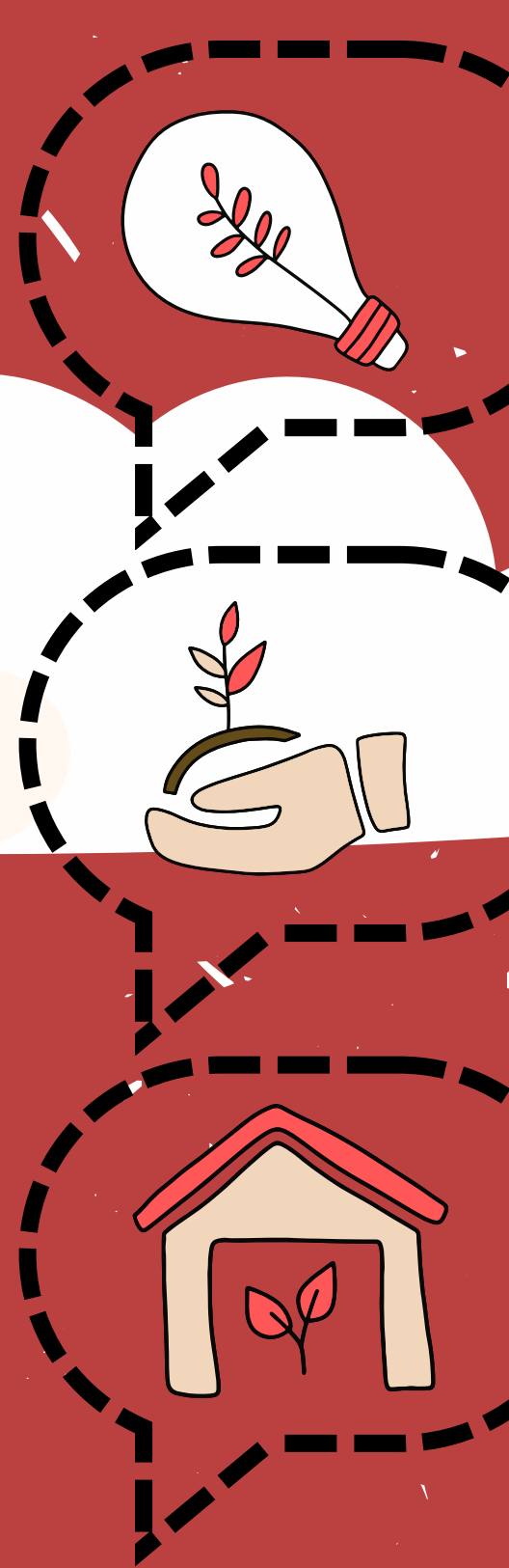
Rr. Fehmi Lladrovci Nr.94, Prizren & Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7, Prishtinë

www.ecmandryshe.org

info@ecmandryshe.org

029 222 771 & 038 224 967

Ky buletin u realizua në kuadër të projektit “Ndikimi i Rinisë në Mjedis” - YENI, i cili bashkëfinancohet nga Agjencia Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim, Caritas-i Zviceran, Ministria e Zhvillimit Rajonal dhe implementohet nga OJQ EC Ma Ndryshe përmes projektit “ECO Schools”.

EKO KULÜBÜ "ATATÜRK"

2

Sevgili okuyucular,

EC, Kosova'nın Güney Bölgesi'ndeki ortaokulların eko-kulüplerinin çevresel bültenlerini yayınlamaya devam ediyor. Bu, çevre ve iklim değişikliği konusunda mesajlar, röportajlar, denemeler, fotoğraflar ve farklı konularda makaleler içerecek olan ikinci bilgilendirici bülten olacak. Bu içerikler, Atatürk Lisesi'nin eko-klübü ve EC Ma Ndryshe Sivil Toplum Örgütü'nün "ECO Okulu" projesi kapsamında yürüttüğü çalışmalar hakkında bilgi verecek.

Bu proje, “Eko Okul” kavramını Güney Bölgesi'ndeki 12 okula (Prizren, Mamuşa, Rahovec ve Malişeva belediyeleri) tanıtacak ve öğrencilerin ve öğretmenlerin geniş katılımıyla çevreyi korumak için deneme şekilleri ve metodolojisi yürütecek. Proje kapsamında, gelişmiş ülkelerde yaygın olarak kullanılan bir model ve yöntem sunulmaktadır, ve bu yöntem hızla gelişmekte olan ülkelerde de yaygınlaşmaktadır.

Dünya deneyimleri, ekolojik okulların gençleri çevreleriyle aktif bir şekilde ilgilenmeye teşvik eden, artan bir fenomen olduğunu göstermektedir. Proje aynı zamanda, Kosova'nın Çevre Stratejisi ve Çevre Eylem Planı'na da katkıda bulunacak ve tüm düzeylerde (okullar ve üniversiteler) çevre eğitimi programlarının geliştirilmesini tavsiye edecektir.

AMAZON'DA REKOR KURAKLIK: 'BÖYLESİNİ HIÇ GÖRMEDİK'

Amazon yağmur ormanları 2023 yılında kayıtlara geçen en şiddetli kuraklığı yaşadı.

Çok sayıda kasabaya nehir yoluyla ulaşım kesildi. Bölgedeki orman yangınları arttı ve yaban hayatı zarar gördü.

Bazı bilim insanları bu gibi hava olaylarının dünyanın en büyük ormanını geri dönüşü olmayan bir noktaya doğru ittiğinden endişeleniyor.

Sıcaktan çatlamış ve kavrulmuş nehir yatakları iki tarafımızda yükselirken Oliveira Tikuna, çıktığımız yolculukla ilgili şüphe duymaya başlıyor.

© [HTTPS://WWW.BBC.COM/TURKCE/ARTICLES/C2LYX79V52VO](https://www.bbc.com/turkce/articles/c2lyx79v52vo)

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ: KÜRESEL ISINMAYI SINIRLANDIRMAK İÇİN HANGİ ÜLKE NE KADAR ADIM ATIYOR?

İklim değışikliĐinin etkilerini azaltmak isteyen ÷lkeler, her yıl sera gazı salımlarını sınırlandırmak için vaatlerde bulunuyor. Fakat dünya ısınmaya devam ediyor.

Geçen ay bilim insanları küresel ısınmanın 1,5 derecelik sınırı önümüzdeki beş yılda büyük ihtimalle aşacağını açıkladı. Sıcaklıklar arttıkça sıcak hava dalgaları, yangınlar ve seller gibi yıkıcı doğa olayları da daha sık ve daha güçlü bir şekilde görülüyor.

Bugün en önemli soru, küresel ısınmayı 1,5 derece ile sınırlayıp sınırlandıramayacağımız.

5 Haziran'dan Bonn İklim Konferansı'nda bir araya gelen ÷lkeler, Birleşmiş Milletler'in bu yıl Kasım'da Dubai'de düzenlenecek büyük iklim konferansı COP28 öncesinde vaatlerini masaya yatırdı.

Peki küresel ısınmayı 1,5 dereceyle sınırlandırmak için hangi ÷lkeler verdikleri vaatleri tutuyor? Ve bu vaatler bu hedef için yeterli mi?

İnteraktif grafiĐimizde inceleyin.

PRIŞTINE'DE HAVA KİRLİLİĞİ SEVİYESİ ÇOK YÜKSEK

Kosova Ulusal Halk Sağlığı Enstitüsü-IKSHPK, bugünlerde Kosova'da, özellikle de Priştine'de hava kirliliği seviyesinin çok yüksek olduğunu bildirdi.

IKSHPK, Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerinin hava kirliliğinin her yıl dünyada 7 milyon insanı etkilediğini gösterdiğini açıkladı.

“Soğuk günler ve hava sıcaklıklarının düşmesi sonucu vatandaşlar, trafik ve sanayi tarafından ısınma için değişik zarar verici ve kalitesiz yakıtın kullanılmasının durumu daha da zorlaştırabilir. Bu nedenle IKSHPKönerilerini takip edin” deniliyor bildiride.

Hava kirliliği insan sağlığı için bir tehlikeyi arz etmektedir.

Hava kirliliği sonucu kısa vadeli hastalıklar, hastanelerde kalmalar, sağlık komplikasyonları ve ölümler yaşanmaktadır.

Uzun vadeli hastalıklar arasında ise akciğer kanseri, kalp ve damar hastalıkları, solunum rahatsızlığı yer almaktadır.

© [HTTPS://KOSOVAHABER.COM/HABER/PRISTINEDE-HAVA-KIRLILIGI-YUKSEK-SEVIYEDE-80509](https://kosoovahaber.com/haber/pristine-de-hava-kirliligi-yuksek-seviyede-80509)

Mamusa Koyu, uzun bir süredir içme ve kullanma suları konusunda yaşadığı sorunlara çözüm buluyor. Bu olumlu gelişme, bölge sakinleri arasında büyük bir sevince neden oldu, özellikle de bölgede yaşayan öğrenciler arasında.

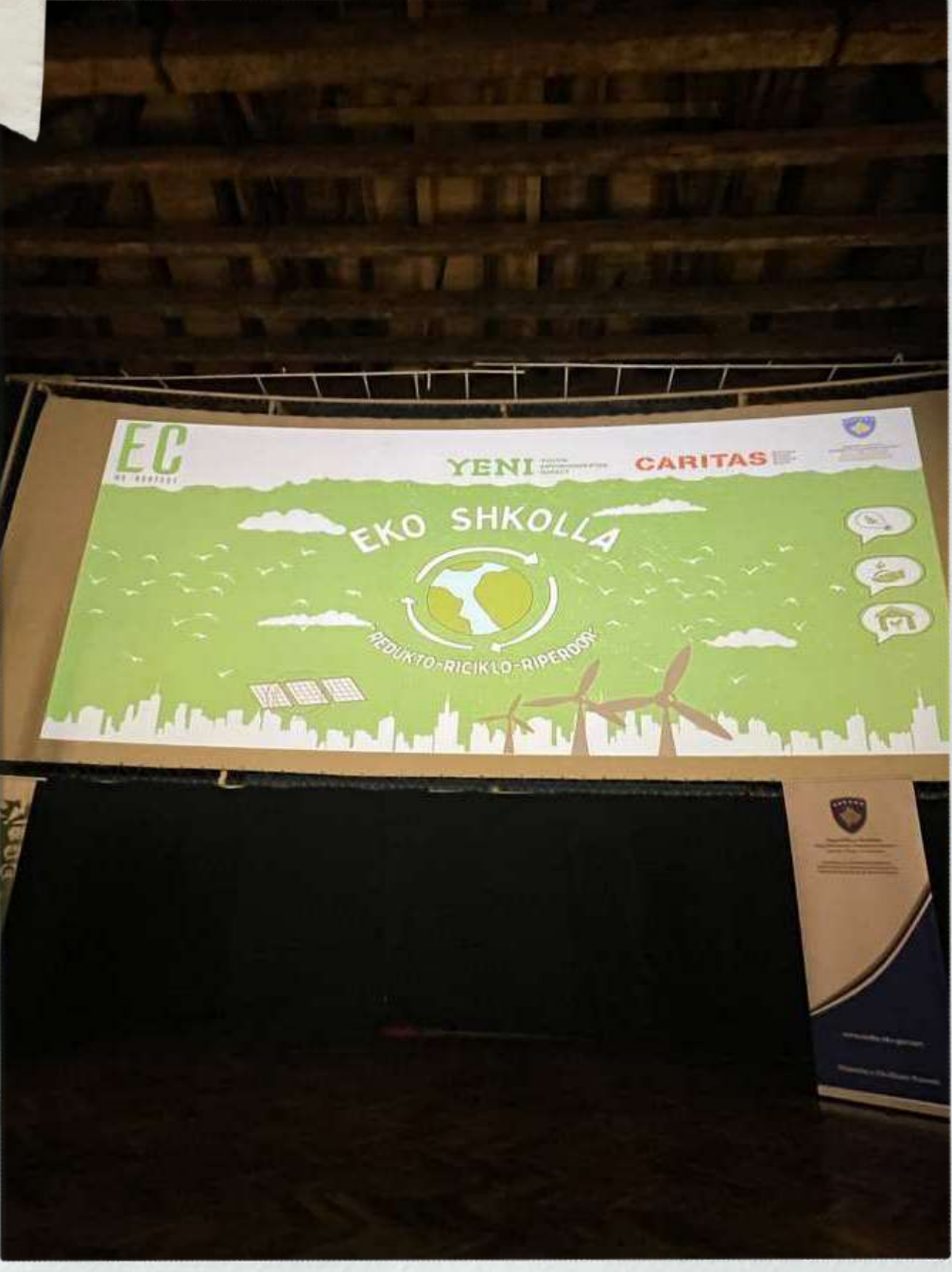

EKO-KULÜBÜN ETKİNLİKLERİ:

EKO-KULÜBÜN VE "EC MA NDRYSHE" BULUŞMASI

EKO-KULÜPLERLE ÇEVRESEL BELGESELİ

"Kino Lumbardh" adlı yerde düzenlenen belgesel, Kosovanın Güney Bölgesi'nde (Prizren, Rahovec, Malişeva ve Mamuşa) bulunan 12 ortaokulların Eko - Kulüpleri için gerçekleştirildi. Bu etkinlikte/belgeselde ele alınan çevresel konular üzerine Ekoloji Kulübü üyeleri arasında bir tartışma ile takip edildi. Bu etkinlik sırasında, doğaya karşı gösterdiğimiz dikkatsiz eylemlerin gezegenin bozulmasına nasıl yol açtığı, milyonlarca insan için ulaşılamaz hale getirdiği ve biyoçeşitlilik popülasyonlarının yıkımını nasıl getireceği incelendi. Bu etkinlik/belgesel, öğrencilerin bu konularda farklı çözümler sunmak için bilgi edinmeleri ve aktif olmalarının yanı sıra, kendi okullarında gerçekleştirdikleri çevre etkinlikleri hakkında deneyimlerini birbirleriyle paylaşarak birbirlerini desteklemelerine de katkı sağladı.

EKO KULÜBÜ "ATATÜRK" LİSESİ

MAMUŞA, KOSOVO

Yazar ve Yayıncı: EC Ma Ndryshe
Sk. Fehmi Lladrovci No.94, Prizren & Sk. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 No.7,
Prishtinë
www.ecmandryshe.org
info@ecmandryshe.org
029 222 771 & 038 224 967

Bu bülten, "Çevrede Gençliğin Etkisi" projesi kapsamında hazırlandı -
YENİ, bu proje İsviçre İşbirliği ve Kalkınma Ajansı, İsviçre Caritas,
Bölgesel Kalkınma Bakanlığı tarafından ortak finanse edilen ve Sivil
Toplum Örgütü EC Ma Ndryshe tarafından "ECO Okulları" projesi yoluyla
uygulanan projedir.

EC

MA NDRYSHE

EKO SHKOËLLA

- REDUKTO - RIPËRDOR - RIKIKLO -

EKO KLUBI "GJON BUZUKU"

2

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Zhvillimit Rajonal
Ministarstvo za Regionalni Razvoj
Ministry of Regional Development

CARITAS

Schweiz
Suisse
Svizzera
Svizra

YENI

YOUTH
ENVIRONMENTAL
IMPACT

Të dashur lexues,

Kjo është seria e dytë e buletineve mjedisore të eko-klubeve të shkollave të mesme nga Rajoni i Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës). Ky është buletini i parë informativ, i cili do të përmbajë mesazhe, intervista, ese, punime fotografi dhe shkrime të ndryshme mbi mjedisin dhe ndryshimet klimatike dhe njoftime mbi punën që po zhvillohet në këto tema nga eko-klubi i Gjimnazit "Gjon Buzuku" dhe OJQ EC Ma Ndryshe në kuadër të projektit "ECO School".

Ky projekt do t'i njohë me konceptin "Eko Shkolla" 12 shkollat e rajonit të Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës), përmes pilotimit të formave dhe metodologjisë për mbrojtjen e mjedisit me pjesëmarrje të gjerë të nxënësve dhe mësimeve.

Në kuadër të projektit ofrohet një model dhe metodologji që përdoret gjerësisht në vendet e zhvilluara, e cila po zgjerohet me shpejtësi edhe në vendet në zhvillim. Përvojat botërore tregojnë se shkolla ekologjike është një fenomen në rritje, e cila nxit të rinjtë të angazhohen në mjedisin e tyre duke u dhënë atyre mundësinë për ta mbrojtur atë në mënyre aktive.

Projekti po ashtu do të kontribuojë në Strategjinë e Mjedisit dhe Planin e Veprimit në Mjedis të Kosovës, duke rekomanduar zhvillimin e programeve për edukimin mjedisor në të gjitha nivelet (shkolla dhe universitete).

FATËKEQËSITË NATYRORE

Mund të priten fatkeqësi më të shpeshta të shkaktuara nga ndryshimi i kushteve klimatike. Disa nga fatkeqësitë e shkaktuara nga ndryshimet klimatike janë: Përmbytjet – Rritja e sasisë së reshjeve brenda një intervali të shkurtër kohor pritet të jetë një dukuri gjithnjë e më e zakonshme në këtë rajon.

Kushtet e tilla klimatike çojnë në përmbytje të rrëmbyeshme shkatërruese që mund të dëmtojnë banesat, infrastrukturën ekonomike dhe rrugore dhe tokat bujqësore në afërsi të rrjedhave ujore. Përmbytjet në lumenjtë më të mëdhenj janë rezultat i veprimit sinergjik të proceseve natyrore (siç është shkrirja e borës gjatë pranverës), përmbytjet e shpejta në rrjedhat më të vogla ujore dhe sasia e madhe e reshjeve. Përmbytje të tilla dëmtojnë ndërtesat e banimit, bujqësinë, industrinë dhe infrastrukturën që ndodhen pranë lumenjve më të mëdhenj.

Përmbytjet në zonat urbane (përmbytjet urbane në ujërat e brendshme) shkaktohen nga ndryshimet klimatike, mungesa e fushave natyrore të përmbytjes dhe mungesa e infrastrukturës së përshtatshme për marrjen dhe largimin e ujit (kullimi i ujërave të stuhisë, rezervuarët e grumbullimit të ujërave të shiut, kanalet kulluese ose të ujërave nga stuhitë, etj.).

Përmbytjet urbane shkaktojnë dëme në orenditë dhe ambientet e brendshme të shtëpive, por edhe ndërpresin shërbimet publike (arsimin, shëndetësinë, higjienën etj.). Erozioni dhe rrëshqitjet e dheut.

FATËKEQËSITË NATYRORE

- ✧ Rritja e shpeshtësisë së thatësirave, përmytjeve dhe zjarreve në pyje çojnë në degradim të tokës, duke rezultuar në erozion dhe rrëshqitje të dheut.

Nga ana tjetër, kjo çon në zhdukjen e tokave pjellore, dhe shkatërrimin e infrastrukturës ekzistuese në zonat e prekura nga këto dukuri. Këto fatkeqësi janë të shpeshta në rajonet kodrinore dhe malore dhe shkaktojnë dëme të konsiderueshme në kulturat bujqësore dhe infrastrukturën, ndërsa puna e restaurimit është zakonisht shumë e vështirë, e shtrenjtë dhe shpesh e pamundur.

- ✧ Fatkeqësisht, rrëshqitjet e dheut mund të dëmtojnë ndërtesat e banimit, duke i bërë njerëzit të braktisin vendbanimin e tyre dhe duke detyruar migrimin e popullsisë.

Thatësira. Thatësira shfaqet për shkak të temperaturave ekstreme pa ditë me shi. Kjo lloj fatkeqësie ka pasojat më të 19 Fjalë kyçe: përmytje, erozion, rrëshqitje dheu, thatësi, dëmtime, humbje, kushte klimatike të ndryshuara mëdha negative për njerëzit, kafshët dhe bimët. Ndonëse e padukshme teksa ndodh, rezultati i thatësisë shfaqet në peizazhe të ashpra, pa bimësi ose me shumë pak bimësi për të qenë në gjendje të funksionojë në kushte të tilla. Shfaqja e përmytjeve dhe thatësirave brenda të njëjtit vit do të bëhet gjithnjë e më e zakonshme, duke kontribuar më tej në kushte të vështira jetese.

THATËSIRAT DHE NDRYSHIMET NË KLIMË

Thatësira është një nga pasojat më të rëndësishme të ndryshimeve klimatike, duke shkaktuar zhdukjen e llojeve të shumta bimore dhe shtazore, si dhe migrimin e njerëzve.

Burimet e ujit të pijshëm dhe puset e krijuara në mënyrë të pavarur thahen më shpesh në verë. Çrregullimet në cilësinë e ujit janë të zakonshme, pasi nivelet e ulëta ose jashtëzakonisht të larta të ujërave nëntokësore ose sipërfaqësore mund të kontaminojnë ujin e pijshëm, duke e bërë atë të papërshtatshëm për t'u konsumuar.

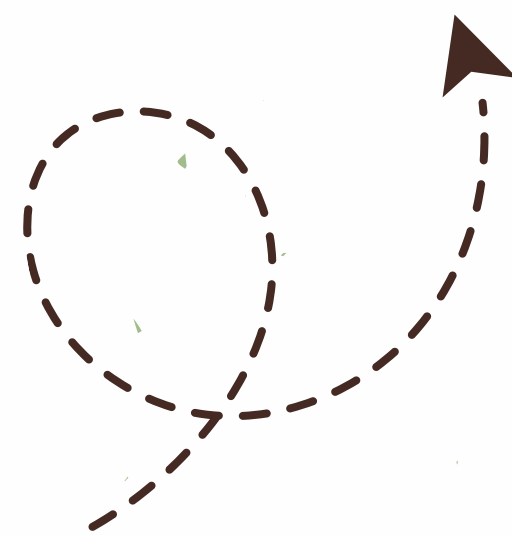
Çrregullimet në regjimin ujor të tokës bëjnë që toka të thahet, një nga hapat e parë të shkretëtirëzimit. Si rezultat, toka bëhet e papërshtatshme për kultivimin e të korrave dhe mbijetesën e bimësisë në përgjithësi.

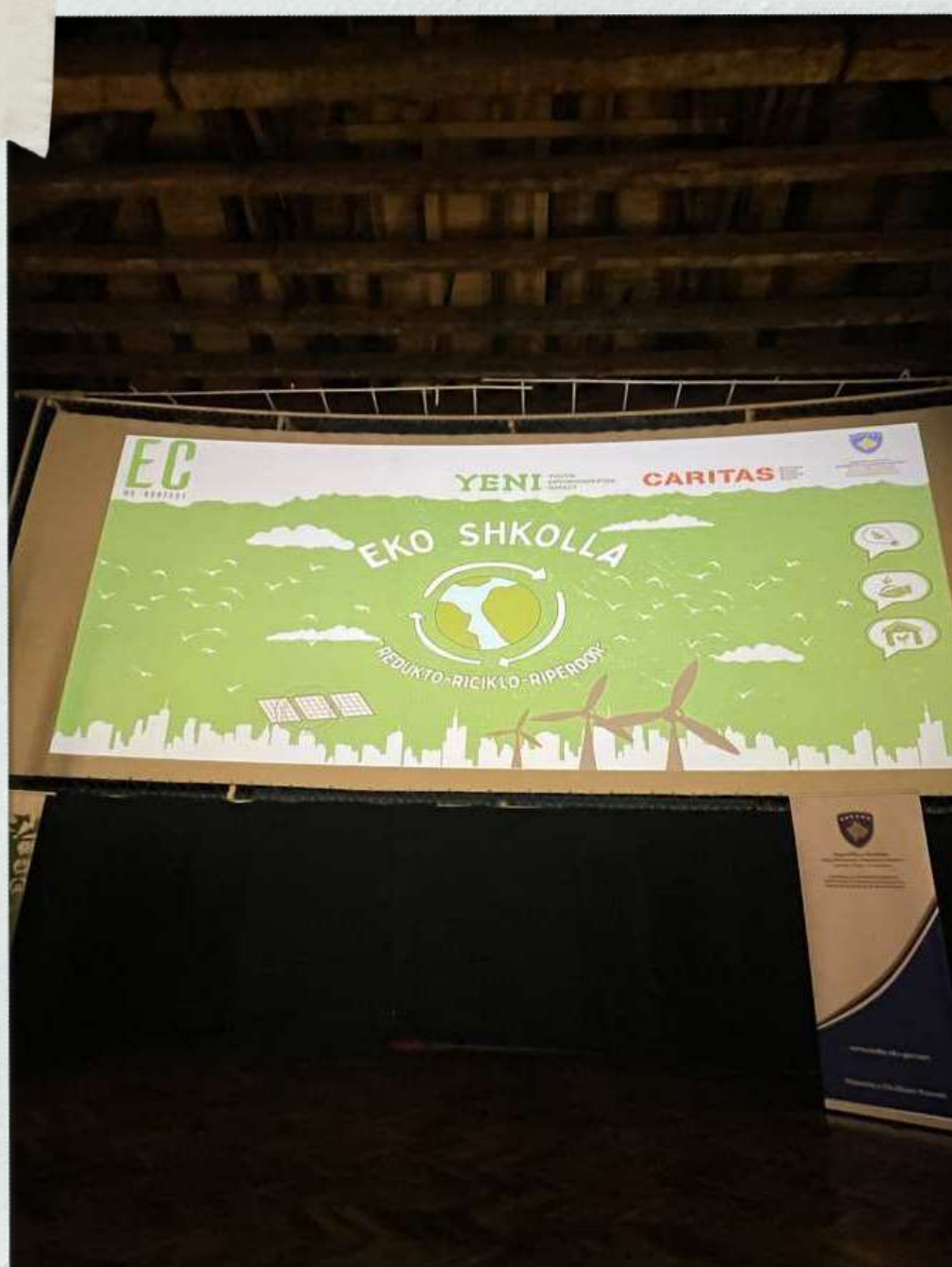

AKTIVITETET E EKO-KLUBIT:

TAKIMI MES EKO-KLUBIT DHE
EC MA NDRYSHE

DOKUMENTAR MJEDISOR ME EKO-KLUBET

Dokumentari mjedisor në "Kino Lumbardh" për 12 Eko – Klubet e Shkollave të Mesme të Rajonit të Jugut (Prizren, Rahovec, Malishevë dhe Mamushë). Ky aktivitet është pasuar me diskutim në mes anëtarëve të eko klubeve mbi çështjet mjedisore të trajtuara në dokumentar.

Gjatë këtij aktiviteti u shqyrtua se si veprimet tona të pakujdesshme ndaj natyrës çojnë drejt degradimit të planetit, ta bëjnë atë të pabanueshëm për miliona njerëz dhe si do të sjellin shkatërrimin e popullatave të biodiversitetit.

Ky aktivitet përveç njohurive të reja dhe aktivizimit të nxënësve për të ofruar zgjidhje të ndryshme mbi këto çështje, po ashtu kontribuoi edhe për shoqërimin e tyre duke ndarë mes vete përvojat për aktivitetet mjedisore që ata realizojnë në shkollat e tyre.

Starting point altitude:
1515 m/asi

Destination altitude:
2170 m/asi

Duration of the tour:
5 hours

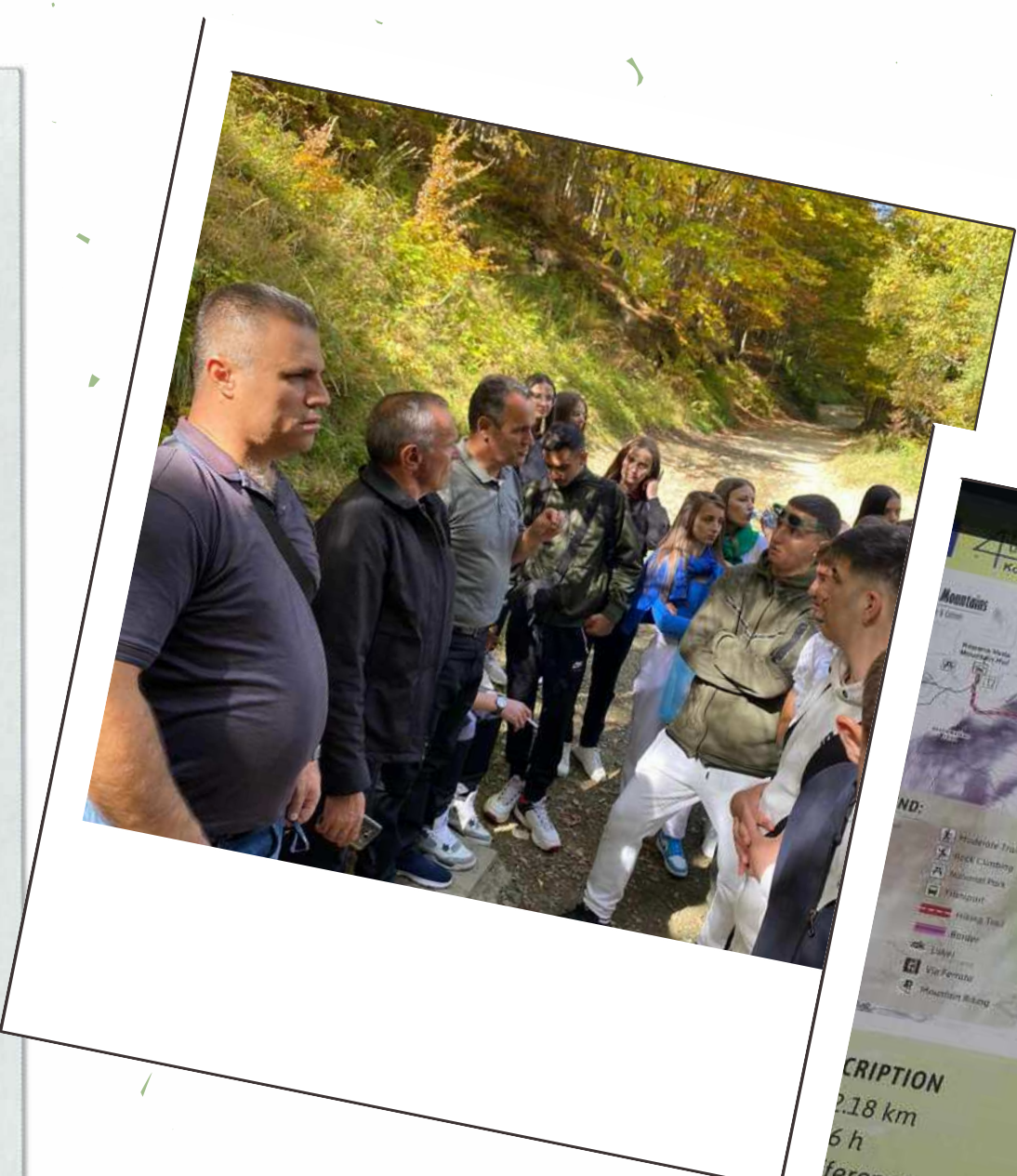
Trail difficulty
☆☆☆☆☆

PROVINCI DOLLA
(DOLLA, KOSOVO)

PROVINCI DOLLA
(DOLLA, KOSOVO)

PROVINCI DOLLA
(DOLLA, KOSOVO)

PROVINCI DOLLA
(DOLLA, KOSOVO)

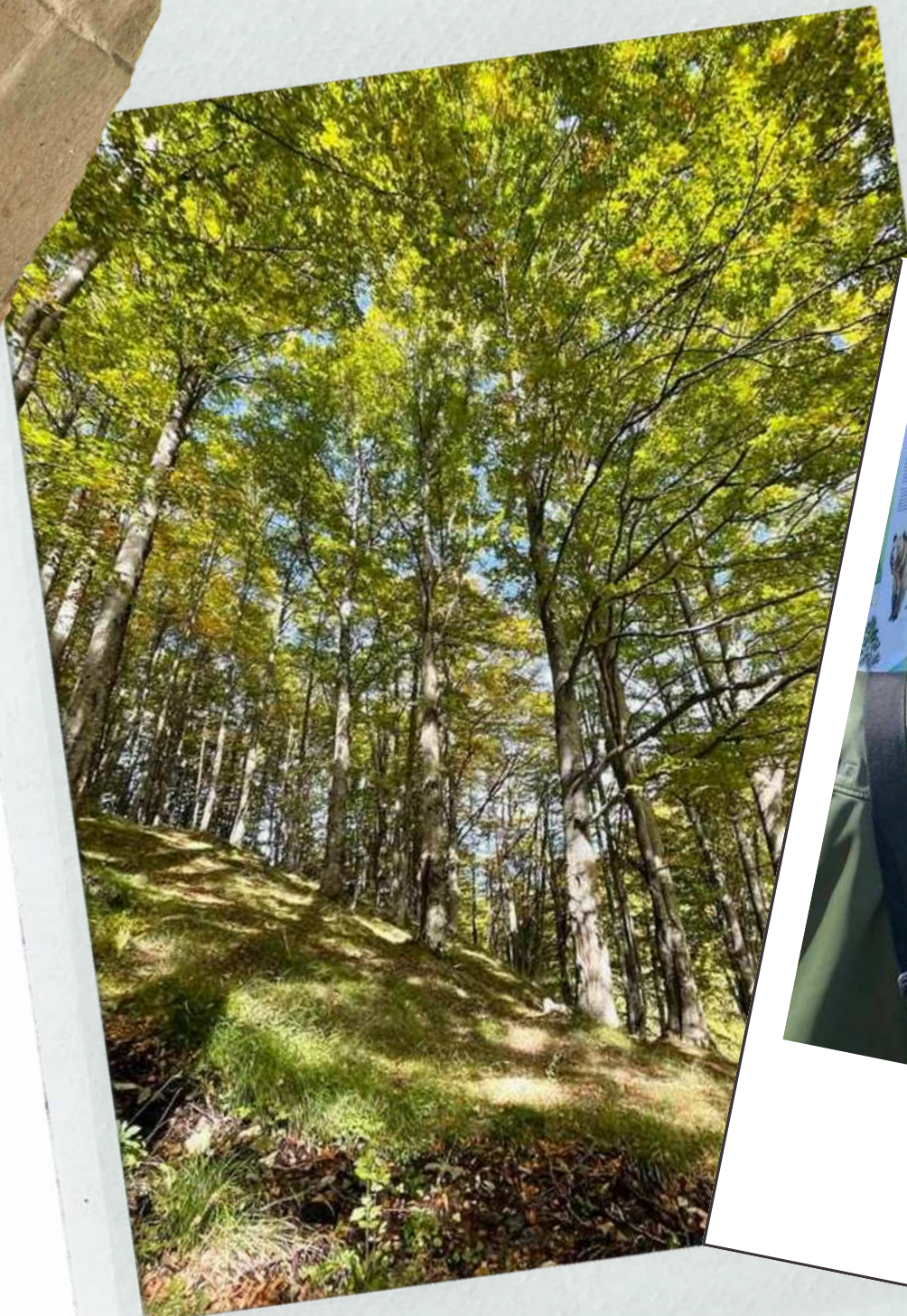

The Big Pine Trail
Hiking Trail - 2183

DESCRIPTION
2.18 km
6 h
Elevation difference: +938 m / -816 m
Start: 2212 m

Lowest Point: 1413 m
Starting Point: N 42°10'53.1" E 20°56'
End Point: N 42°12'41.0" E 20°
Trail Marking:

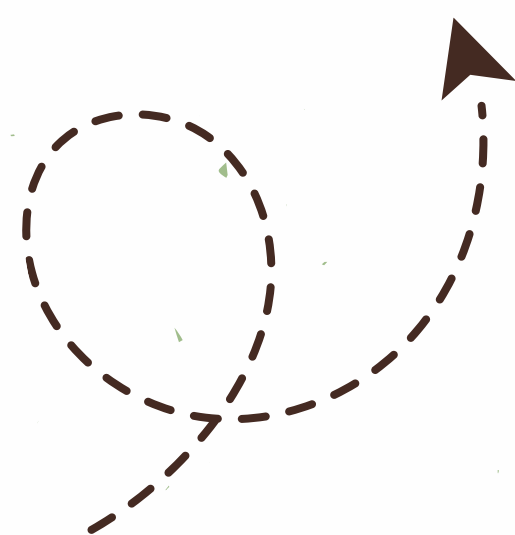
DITA NDËRKOMBËTARE E ECJES NË NATYRË

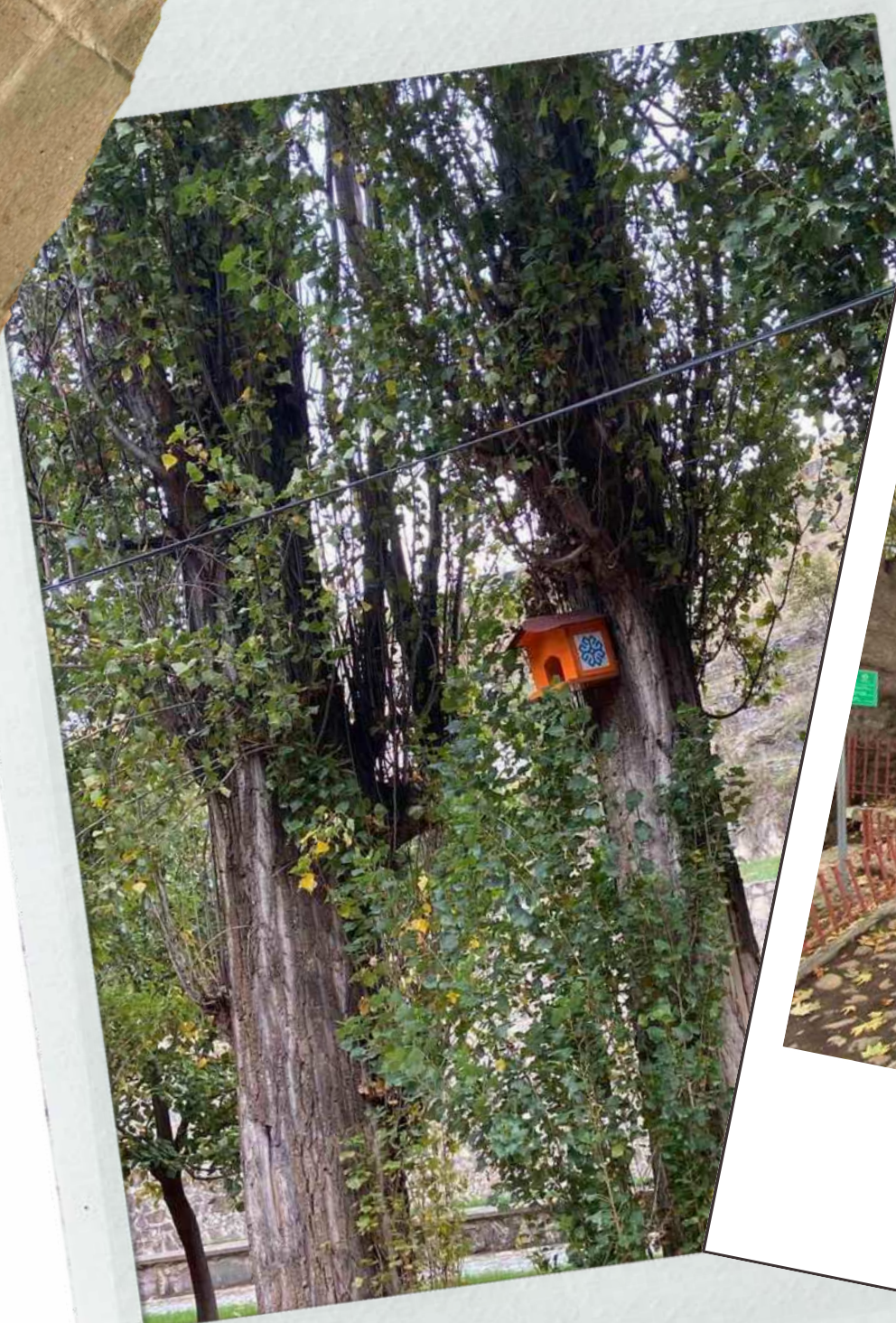
LIGJËRATË

PROMOVIMI I VLERAVE NATYRORE TË PRIZRENIT PËRMES TË RINJËVE

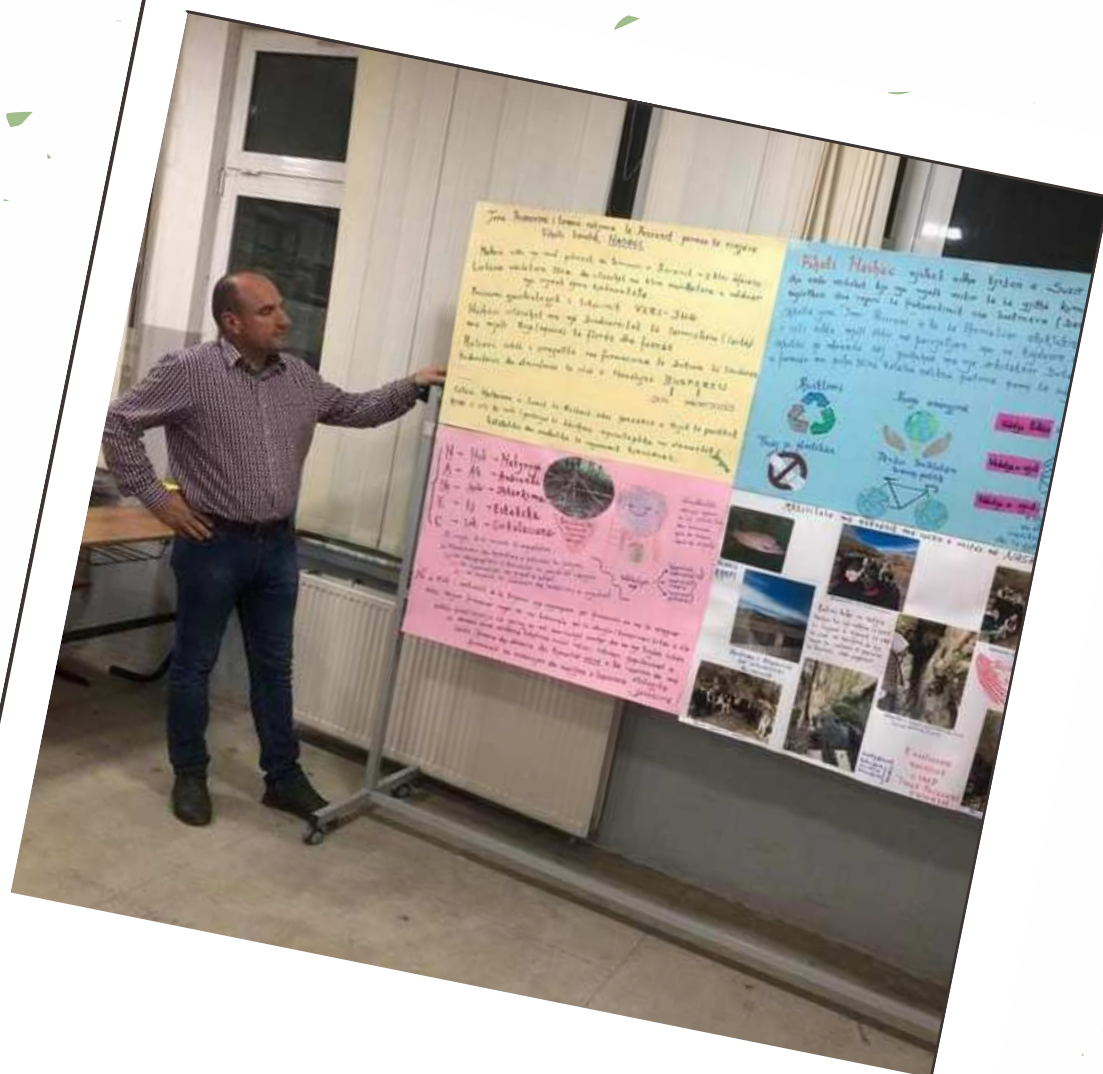
DITA BOTËRORE - "TRASHËGIMIA NATYRORE"

VIZITË STUDIMORE NË FSHATIN NASHEC

"VLERAT NATYRORE DHE RËNDËSIË E TË RINJËVE NË MONITORIMIN DHE RUAJTJEN E AMBIENTIT EKOLOGJIK NË KOMUNËN E PRIZRËNIT"

EKO KLUBI "GJON BUZUKU"

RR. ISMET JASHARI - KUMANOVA,

PRIZREN, KOSOVË

Autor dhe botues: EC Ma Ndryshe
Rr. Fehmi Lladrovci Nr.94, Prizren & Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7,
Prishtinë
www.ecmandryshe.org
info@ecmandryshe.org
029 222 771 & 038 224 967

Ky buletin u realizua në kuadër të projektit "Ndikimi i Rinisë në Mjedis" - YENI, i cili bashkëfinancohet nga Agjencia Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim, Caritas-i Zviceran, Ministria e Zhvillimit Rajonal dhe implementohet nga OJQ EC Ma Ndryshe përmes projektit "ECO Schools".

EKO SHKOLLA

- REDUKTO - RIPËRDOR - RICIKLO -

EKO KLUBI

"HAMDI BERISHA"

2

♦ Të dashur lexues,

Kjo është seria e dytë e buletineve mjedisore të eko-klubeve të shkollave të mesme nga Rajoni i Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës). Ky është buletini i parë informativ, i cili do të përmbajë mesazhe, intervista, ese, punime fotografi dhe shkrime të ndryshme mbi mjedisin dhe ndryshimet klimatike dhe njoftime mbi punën që po zhvillohet në këto tema nga eko-klubi i Gjimnazit "Hamdi Berisha" dhe OJQ EC Ma Ndryshe në kuadër të projektit “ECO School”.

Ky projekt do t'i njohë me konceptin “Eko Shkolla” 12 shkollat e rajonit të Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës), përmes pilotimit të formave dhe metodologjisë për mbrojtjen e mjedisit me pjesëmarrje të gjerë të nxënësve dhe mësimeve.

Në kuadër të projektit ofrohet një model dhe metodologji që përdoret gjerësisht në vendet e zhvilluara, e cila po zgjerohet me shpejtësi edhe në vendet në zhvillim. Përvojat botërore tregojnë se shkolla ekologjike është një fenomen në rritje, e cila nxit të rinjtë të angazhohen në mjedisin e tyre duke u dhënë atyre mundësinë për ta mbrojtur atë në mënyre aktive.

Projekti po ashtu do të kontribuojë në Strategjinë e Mjedisit dhe Planin e Veprimit në Mjedis të Kosovës, duke rekomanduar zhvillimin e programeve për edukimin mjedisor në të gjitha nivelet (shkolla dhe universitete).

NDRYSHIMET KLIMATIKE TASHMË KANË FILLUAR

Faktorët klimatikë tashmë kanë ndryshuar ndjeshëm ose janë në proces të ndryshimit, veçanërisht temperatura, reshjet dhe lagështia e ajrit.

Pa masa specifike të zbatuara në të gjitha nivelet (në rregullore, planifikim dhe zbatim të aktiviteteve) në përputhje me nevojat e natyrës, suksesi i njeriut në përshtatjen ndaj kushteve të ndryshuara klimatike është i pasigurt.

Në mënyrë që të gjithë sektorët e shoqërisë (industria, bujqësia, menaxhimi i ujit, pylltaria dhe të tjerë) të përshtaten me ndryshimet klimatike dhe të zhvillohen drejt zvogëlimit dhe përshtatjes ndaj efekteve të tij, kjo

temë duhet të trajtohet në rregullore dhe politika sektoriale. Duhet të planifikohen dhe zbatohen aktivitetet që janë të përshtatshme dhe në përputhje me natyrën. Zbatimi i Zgjidhjeve të Bazuara në Natyrë siguron rimëkëmbjen e ekosistemeve natyrore dhe funksioneve të tyre, duke ofruar përfitime të shumëfshta për njerëzit.

Tema e ndryshimeve klimatike duhet të integrohet në sistemin arsimor në të gjitha nivelet - nga ai parashkollor deri në arsimin e lartë - për të formuar breza që kuptojnë ndryshimet klimatike dhe veprojnë në përputhje me rrethanat. Një kulturë e veçantë, aktive për sigurinë e çdo individi si edhe për shoqërinë në tërësi është e nevojshme të krijohet.

NDIKIMI I URBANIZMIT NË KLIMË

Për shkak të kushteve të ndryshuara klimatike, kryesisht rritjes së temperaturës, shpeshtësisë dhe intensitetit të reshjeve dhe periudhave të thata, si dhe me presionet në rritje të migrimit njerëzor, do të ndryshojë edhe mjedisi jetësor.

Ndryshimi i kushteve të jetesës do të shkojë gjithnjë e më shumë drejt urbanizimit.

Jini të gatshëm të përshtateni dhe të mësoni të jetoni në një mjedis që funksionon në kushte klimatike të ndryshuara.

Cilat janë zgjidhjet?

Zgjidhje të Bazuara në Natyrë: krijimi i hapësirave të gjelbra dhe blu në zonat urbane, ndërtimi i çative të gjelbra dhe mbjellja e pemëve në qytete mund të zbusë ndikimin e valëve të të nxehtit duke ulur temperaturën mesatare ditore.

ZBN-të gjithashtu kontribuojnë në krijimin e vendeve të gjelbra të punës dhe rregullimin e temperaturës vjetore.

[HTTPS://WWW.IUCN.ORG/SITES/DEFAULT/FILES/2023-05/CLIMATE-CHANGE-IN-12-PICTURES_ALBANIAN.PDF](https://www.iucn.org/sites/default/files/2023-05/CLIMATE-CHANGE-IN-12-PICTURES_ALBANIAN.PDF)

MIGRIMI I POPULLSISË

Ndryshimet klimatike po krijojnë gjithnjë e më shumë kushte të patolerueshme jetese dhe pune, duke rezultuar në migrimin e popullsisë.

Arsyeja më e shpeshtë e migrimit është mungesa e kushteve elementare të jetesës, si uji i pijshëm dhe toka pjellore, por edhe dukuritë negative si rrëshqitjet e dheut.

Thatësira, erozioni, përmbytjet, zjarret e mëdha dhe rrëshqitjet e tokës janë fatkeqësitë më të zakonshme, të cilat në kombinim me shfrytëzimin e tepërt dhe të paqëndrueshëm të burimeve, shkatërrojnë burimet natyrore të nevojshme për jetën.

Deri në vitin 2050, është vlerësuar se 700 milionë deri në 1 miliard njerëz do të detyrohen të ndryshojnë vendbanimin e tyre për shkak të humbjes së tokës së punueshme dhe fatkeqësive që vijnë nga kushtet e ndryshuara klimatike.

Cilat janë zgjidhjet potenciale?

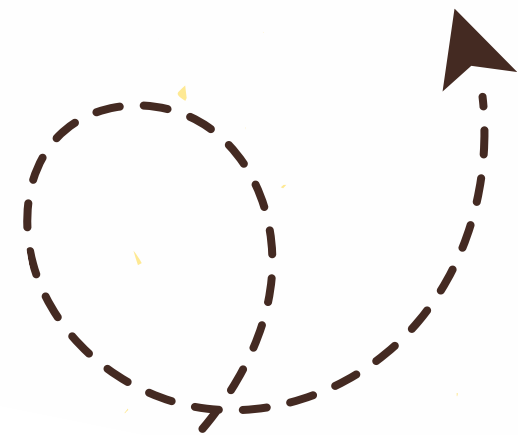
masat për rikuperimin e habitateve natyrore, menaxhimin e qëndrueshëm të sistemeve agro-pylore, stimuj për popullatën vendase për rritjen e racave të egra të kafshëve dhe kultivimin e varieteteve bimore që përshtaten me kushtet e reja mjedisore. Përfitimet janë burime të mjaftueshme të ushqimit, rregullimi i ujit dhe zhvillimi socio-ekonomik.

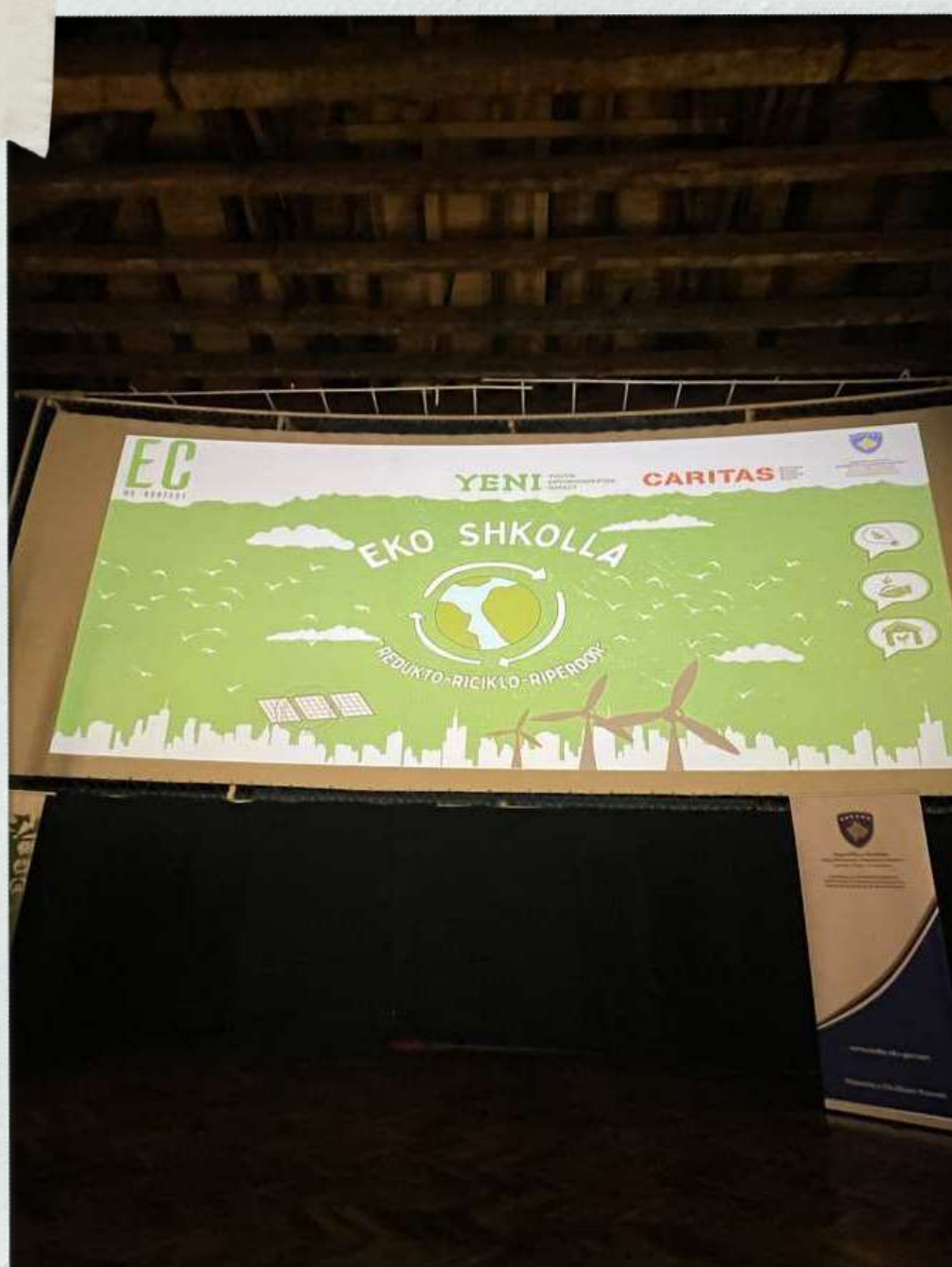

AKTIVITETET E EKO-KLUBIT:

TAKIMI MES EKO-KLUBIT DHE
EC MA NDRYSHE

DOKUMENTAR MJEDISOR ME EKO-KLUBET

Dokumentari mjedisor në "Kino Lumbardh" për 12 Eko – Klubet e Shkollave të Mesme të Rajonit të Jugut (Prizren, Rahovec, Malishevë dhe Mamushë). Ky aktivitet është pasuar me diskutim në mes anëtarëve të eko klubeve mbi çështjet mjedisore të trajtuara në dokumentar.

Gjatë këtij aktiviteti u shqyrtua se si veprimet tona të pakujdesshme ndaj natyrës çojnë drejt degradimit të planetit, ta bëjnë atë të pabanueshëm për miliona njerëz dhe si do të sjellin shkatërrimin e popullatave të biodiversitetit.

Ky aktivitet përveç njohurive të reja dhe aktivizimit të nxënësve për të ofruar zgjidhje të ndryshme mbi këto çështje, po ashtu kontribuoi edhe për shoqërimin e tyre duke ndarë mes vete përvojat për aktivitetet mjedisore që ata realizojnë në shkollat e tyre.

EKO KLUBI "HAMDİ BERİSHA"

MALISHEVË, KOSOVO

Autor dhe botues: EC Ma Ndryshe
Rr. Fehmi Lladrovci Nr.94, Prizren & Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7,
Prishtinë
www.ecmandryshe.org
info@ecmandryshe.org
029 222 771 & 038 224 967

Ky buletin u realizua në kuadër të projektit “Ndikimi i Rinisë në Mjedis” - YENI, i cili bashkëfinancohet nga Agjencia Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim, Caritas-i Zviceran, Ministria e Zhvillimit Rajonal dhe implementohet nga OJQ EC Ma Ndryshe përmes projektit “ECO Schools”.

EKO SHKOLLA

- REDUKTO - RIPËRDOR - RICIKLO -

EKO KLUBI

"KUJTIM KRASNIIQI"

2

♦ Të dashur lexues,

EKjo është seria e dytë e buletineve mjedisore të eko-klubeve të shkollave të mesme nga Rajoni i Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës). Ky është buletini i parë informativ, i cili do të përmbajë mesazhe, intervista, ese, punime fotografi dhe shkrime të ndryshme mbi mjedisin dhe ndryshimet klimatike dhe njoftime mbi punën që po zhvillohet në këto tema nga eko-klubi i Qendrës së Kompetencës "Kujtim Krasniqi" dhe OJQ EC Ma Ndryshe në kuadër të projektit "ECO School".

Ky projekt do t'i njohë me konceptin "Eko Shkolla" 12 shkollat e rajonit të Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës), përmes pilotimit të formave dhe metodologjisë për mbrojtjen e mjedisit me pjesëmarrje të gjerë të nxënësve dhe mësimeve.

Në kuadër të projektit ofrohet një model dhe metodologji që përdoret gjerësisht në vendet e zhvilluara, e cila po zgjerohet me shpejtësi edhe në vendet në zhvillim. Përvojat botërore tregojnë se shkolla ekologjike është një fenomen në rritje, e cila nxit të rinjtë të angazhohen në mjedisin e tyre duke u dhënë atyre mundësinë për ta mbrojtur atë në mënyre aktive.

Projekti po ashtu do të kontribuojë në Strategjinë e Mjedisit dhe Planin e Veprimit në Mjedis të Kosovës, duke rekomanduar zhvillimin e programeve për edukimin mjedisor në të gjitha nivelet (shkolla dhe universitete).

MJEDISI

Mjedisi është elementi thelbësor për jetën tonë dhe për të ardhmen e planetit tonë. Mjedisi është thesari më i çmuar që kemi. Ne shekullin 21, kur përparimet teknologjike po rriten me shpejtësi të madhe është thelbësore të kujtojmë rëndësinë e mbrojtjes së mjedisit.

Një nga sfidat kryesore që përballet mjedisi është ndryshimi i klimës. Ndryshimet e temperaturës globale janë pasoja serioze për biodiversitetin, shkëputjen e akullnajave dhe ndotjen e ajrit. Kjo tregon se është koha për veprime të menjëhershme.

Si individ, kemi përgjegjësi të përdorim burimet natyrore me kujdes dhe të reduktojmë ndotjen duke përdorur teknologjitë mjedisore miqësore. Gjithashtu, mbrojtja e pyjeve dhe biodiversiteti janë thelbësore për shëndetin e tokës. Përmes aktiviteteve të qëndrueshme, si mbjellja e pemëve dhe ruajtja e habitateve natyrore, ne mund të ndihmojmë në mbrojtjen e shtjellave të jetës. Si individë, kemi fuqinë të ndryshojmë ambientin duke përdorur energji të rinovueshme, duke recikluar dhe duke përdorur produkte të bëra me kujdes ndaj mjedisit.

Edukimi dhe ndërgjegjësimi i shoqërisë janë po aq të rëndësishme sa veprimet individuale. Duke ndihmuar, të tjerët kuptojnë rëndësinë e mjedisit, ne mund të krijojmë një lëvizje globale për ruajtjen e planetit tonë.

Andaj ruajtja e mjedisit është detyrë e përbashkët që kërkon angazhim dhe veprime të përbashkëta. Bashkë do të punojmë për të krijuar një mjedis më të pastër dhe më të qëndrueshëm për të ardhmen tonë.

FITUES TË ÇMIMIT MJEDISORE "DERVISH ROZHAJA"

Ky çmim synon të promovojë edukimin mjedisor dhe klimatik të të rinjve në Kosovë, të rritë angazhimin e tyre përmes aktiviteteve konkrete, si dhe të njohë projektet më të mira mjedisore të realizuara nga ta në shkollat e tyre.

Tre fituesit e shpallur për vitin 2023 janë:

- Çmimi i parë (investime në shkollë në vlerë prej 10,000 EUR):
Eko Klubi nga shkolla e mesme e lartë
Qendra e Kompetencës "Kujtim Krasniqi" në Malishevë
- Çmimi i dytë (investime në shkollë në vlerë prej 3,500 EUR):
Eko Klubi nga shkolla e mesme e lartë
SH.M.L "DARDANIA" Hani i Elezit
- Çmimi i tretë (investime në shkollë në vlerë prej 1,500 EUR):
Eko Klubi nga shkolla e mesme e lartë
Gjimnazi "Eqrem Çabej" Vushtrri.

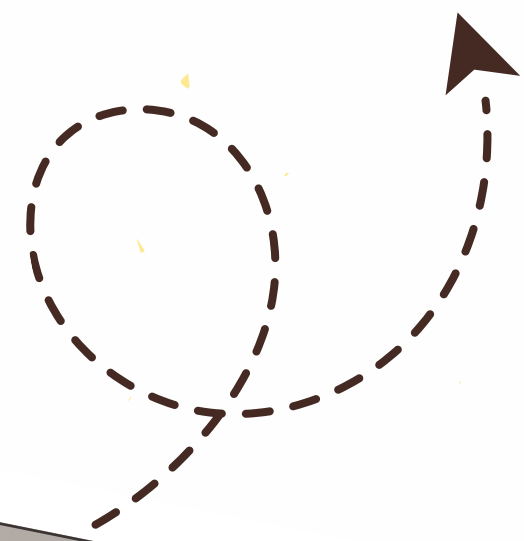

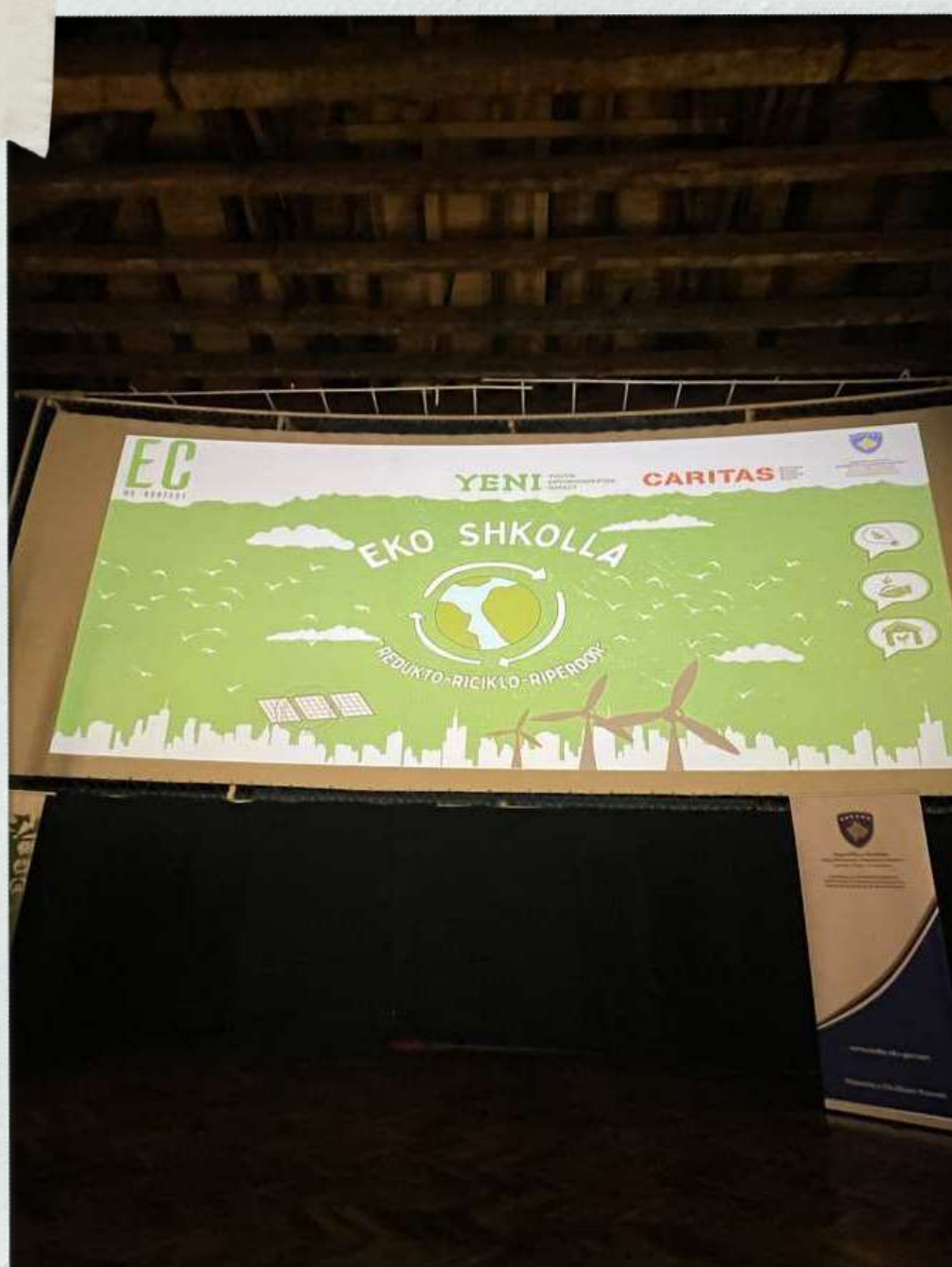
EKO KLUBI "KUJTIM KRASNIQI"

AKTIVITETET E EKO-KLUBIT:

TAKIMI MES EKO-KLUBIT DHE EC MA NDRYSHE

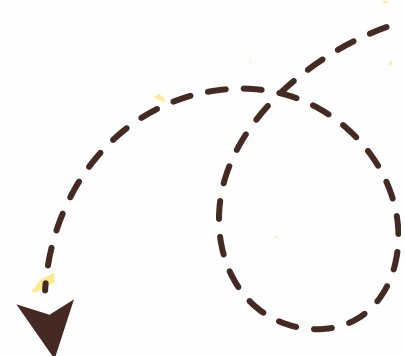
DOKUMENTAR MJEDISOR ME EKO-KLUBET

Dokumentari mjedisor në "Kino Lumbardh" për 12 Eko – Klubet e Shkollave të Mesme të Rajonit të Jugut (Prizren, Rahovec, Malishevë dhe Mamushë). Ky aktivitet është pasuar me diskutim në mes anëtarëve të eko klubeve mbi çështjet mjedisore të trajtuara në dokumentar.

Gjatë këtij aktiviteti u shqyrtua se si veprimet tona të pakujdesshme ndaj natyrës çojnë drejt degradimit të planetit, ta bëjnë atë të pabanueshëm për miliona njerëz dhe si do të sjellin shkatërrimin e popullatave të biodiversitetit.

Ky aktivitet përveç njohurive të reja dhe aktivizimit të nxënësve për të ofruar zgjidhje të ndryshme mbi këto çështje, po ashtu kontribuoi edhe për shoqërimin e tyre duke ndarë mes vete përvojat për aktivitetet mjedisore që ata realizojnë në shkollat e tyre.

INAGURIMI I PROJEKTIT MJEDISOR

Eko Klubi “Kujtim Krasniqi” në Malishevë realizoi projektin mjedisor. Me anë të këtij projekti eko klubi ka rritur hapësirën e gjelbër në Qendrën e Kompetencës, duke e shndërruar kështu atë në një zonë rekreative që do të shfrytëzohet nga të gjithë nxënësit.

Në këtë hapësirë janë mbjellur drunjë dhe bimë shumë vjeçare, janë vendosur ulëse dhe shporta për mbeturina.

Anëtarët e eko klubit dhe stafi i shkollës gjatë kësaj periudhe kanë realizuar edhe disa sesione informuese dhe broshura mbi mbrojtjen dhe kujdesin ndaj mjedisit dhe në mënyrë vetanake kanë vendosur edhe sistemin pikë-pikë për të rritur kështu qëndrueshmërinë e këtij investimi.

EKO KLUBI "KUJTIM KRASNIQI"

RR. HABIB BERISHA, LAGJJA E MIRËDITËS, MALISHEVË

Autor dhe botues: EC Ma Ndryshe
Rr. Fehmi Lladrovci Nr.94, Prizren & Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7,
Prishtinë
www.ecmandryshe.org
info@ecmandryshe.org
029 222 771 & 038 224 967

Ky buletin u realizua në kuadër të projektit "Ndikimi i Rinisë në Mjedis" - YENI, i cili bashkëfinancohet nga Agjencia Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim, Caritas-i Zviceran, Ministria e Zhvillimit Rajonal dhe implementohet nga OJQ EC Ma Ndryshe përmes projektit "ECO Schools".

EKO SHKOLLA

- REDUKTO - RIPËRDOR - RICIKLO -

EKO KLUBI

"LASGUSH PORADECI"

2

Të dashur lexues,

Kjo është seria e dytë e buletineve mjedisore të eko-klubevetë shkollave të mesme nga Rajoni i Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës). Ky është buletini i parë informativ, i cili do të përmbajë mesazhe, intervista, ese, punime fotografi dhe shkrime të ndryshme mbi mjedisin dhe ndryshimet klimatike dhe njoftime mbi punën që po zhvillohet në këto tema nga eko-klubi i IAAP "Lasgush Poradeci" dhe OJQ EC Ma Ndryshe në kuadër të projektit "ECO School".

Ky projekt do t'i njohë me konceptin "Eko Shkolla" 12 shkollat e rajonit të Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës), përmes pilotimit të formave dhe metodologjisë për mbrojtjen e mjedisit me pjesëmarrje të gjerë të nxënësve dhe mësimeve.

Në kuadër të projektit ofrohet një model dhe metodologji që përdoret gjerësisht në vendet e zhvilluara, e cila po zgjerohet me shpejtësi edhe në vendet në zhvillim. Përvojat botërore tregojnë se shkolla ekologjike është një fenomen në rritje, e cila nxit të rinjtë të angazhohen në mjedisin e tyre duke u dhënë atyre mundësinë për ta mbrojtur atë në mënyre aktive.

Projekti po ashtu do të kontribuojë në Strategjinë e Mjedisit dhe Planin e Veprimit në Mjedis të Kosovës, duke rekomanduar zhvillimin e programeve për edukimin mjedisor në të gjitha nivelet (shkolla dhe universitete).

MBROJTJA E OQEANEVE

Oqeani si pjesë e pandashme e mjedisit jetësor ka shumë benefite për jetesën e organizmave brenda dhe jasht tij. Në vazhdim do të përmendim disa prej benefiteve që na i ofron oqeani.

Oqeani është trupi i ujit të kripur që mbulon afërsisht 70.8% të sipërfaqes së Tokës dhe përmban 97% të ujit të Tokës. Një oqean mund t'i referohet gjithashtu ndonjë prej trupave të mëdhenj ujorë në të cilët ndahet në mënyrë konvencionale oqeani botëror.

Cilat janë dëmet e njerëzve ndaj oqeanëve?

Pavarësisht të mirave që na i ofron oqeani ne prap se prap nuk ndalemi së dëmtuari atë dhe e gjitha kjo nuk është vetëm në dëm të oqeanit por edhe në dëm të gjallesave brenda dhe jasht tij, duke përfshirë këtu edhe njerëzit. Ne vazhdim do të përmendim disa dëme që i bëhen oqeanit nga njerëzit.

Disa dëme të njeriut ndaj Oqeanëve:

- Hedhja e mbeturinave të ndryshme nëpër ujërat e deteve dhe oqeanëve.

- Derdhja e ujërave dhe lëndëve të ndryshme të ndotura nëpër dete dhe oqeanë.

- Ngritja e klimës globale nga gazra të ndryshme duke shkaktuar shkrirjen e akullnajave në dy polet, atë të jugut dhe atë të veriut. Duke shkaktuar rritjen e nivelit të ujërave dhe vërshime të shpeshta.

Dëmet ndaj gjallesave:

- Mbeturinat:

- Ujërat dhe lëndët e ndotura:

- Shkrirja e akullnajave dhe vërshimet:

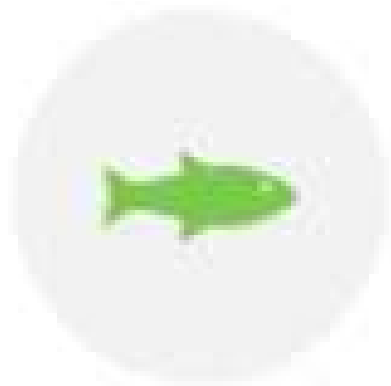
SI MUND T'I MBROJMË OQEANET

Benefitet:

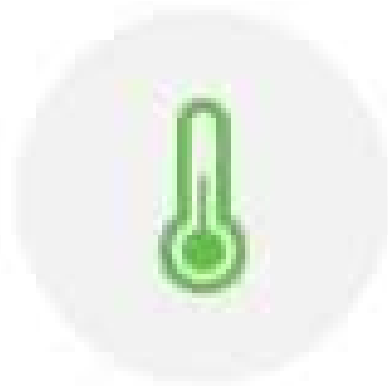
Prodhon Oksigjen

Shkencëtarët vlerësojnë se 50-80% e prodhimit të oksigjenit në Tokë vjen nga oqeani.

Produkte Ushqimore

Siguron produkte ushqimore si: ujë, ushqime detare dhe kripëra.

Përmirësim të Temperaturave

Oqeani vepron si një rrip transportues, duke transportuar ujë të ngrohtë nga ekuatori drejt poleve dhe ujë të ftohtë nga polet përsëri në tropikët.

Burime Natyrore dhe Minerale

Oqeani ofron Naftë, Gaze Natyrore dhe Minerale të Ndryshme.

Vende Pune

Oqeani siguron disa punë si: Zhytësi komercia, Peshkatar, Hidrolog, biolog detar, Arkitekt detar etj.

Mbrojtja e oqanit duhet bërë në nivel global dhe nga të gjithë njerëzit që jetojnë dhe veprojnë në Tokë. Vetëdijësimi i njerëzve do të ishte si hap primar për kthimin e pastërtisë në nivel normal dhe ndaljen e gjithë këtyre dëmeve të natyrës nga njeriu.

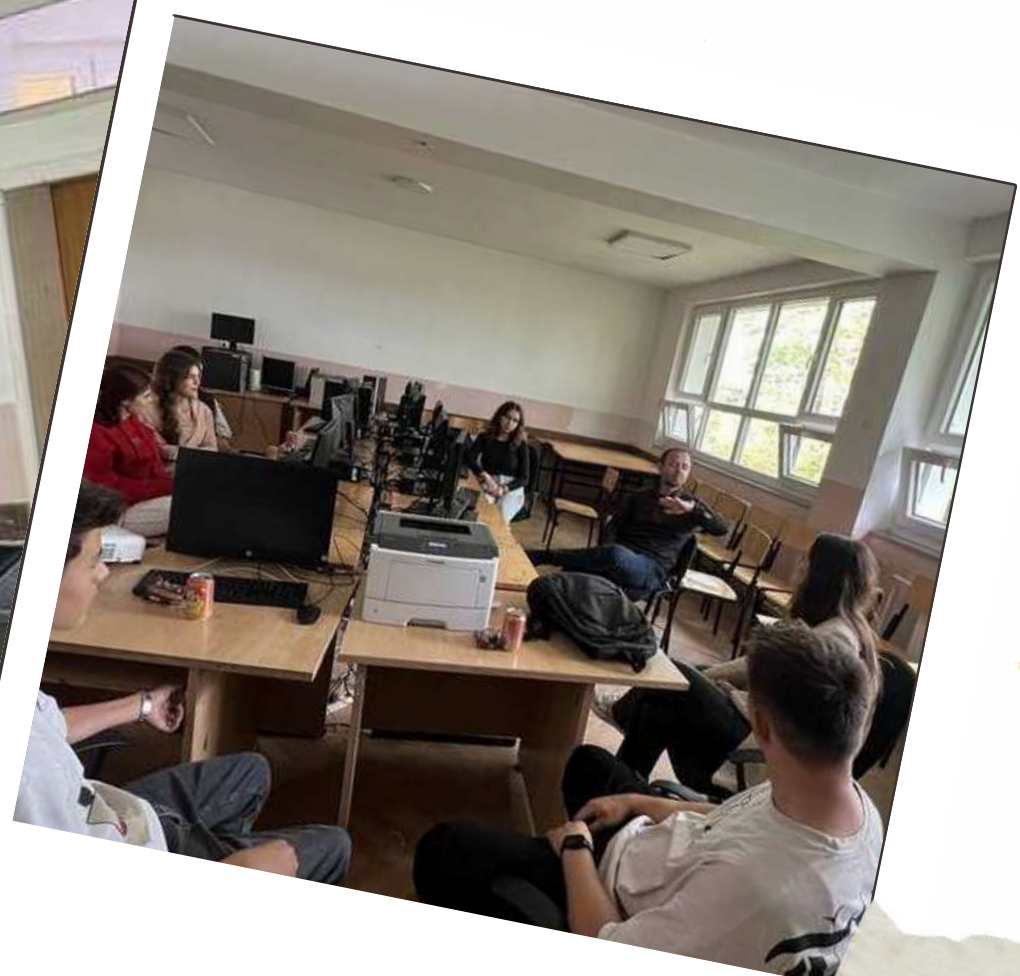
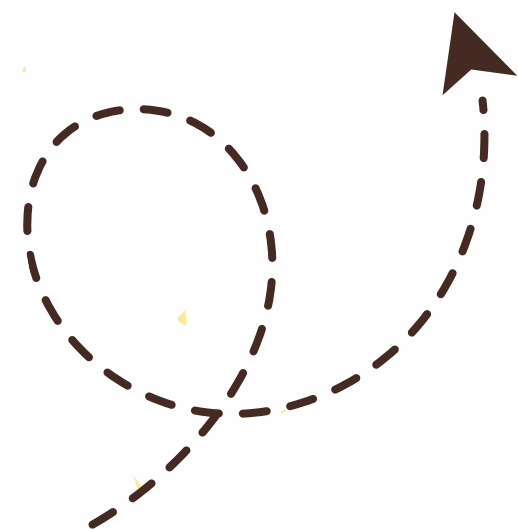
Të përfundonte përdorimi i gjësendeve njëpërdorimëshe plastike dhe të shtoheshin fabrikat dhe mjetet recikluese nëpër shumë vende.

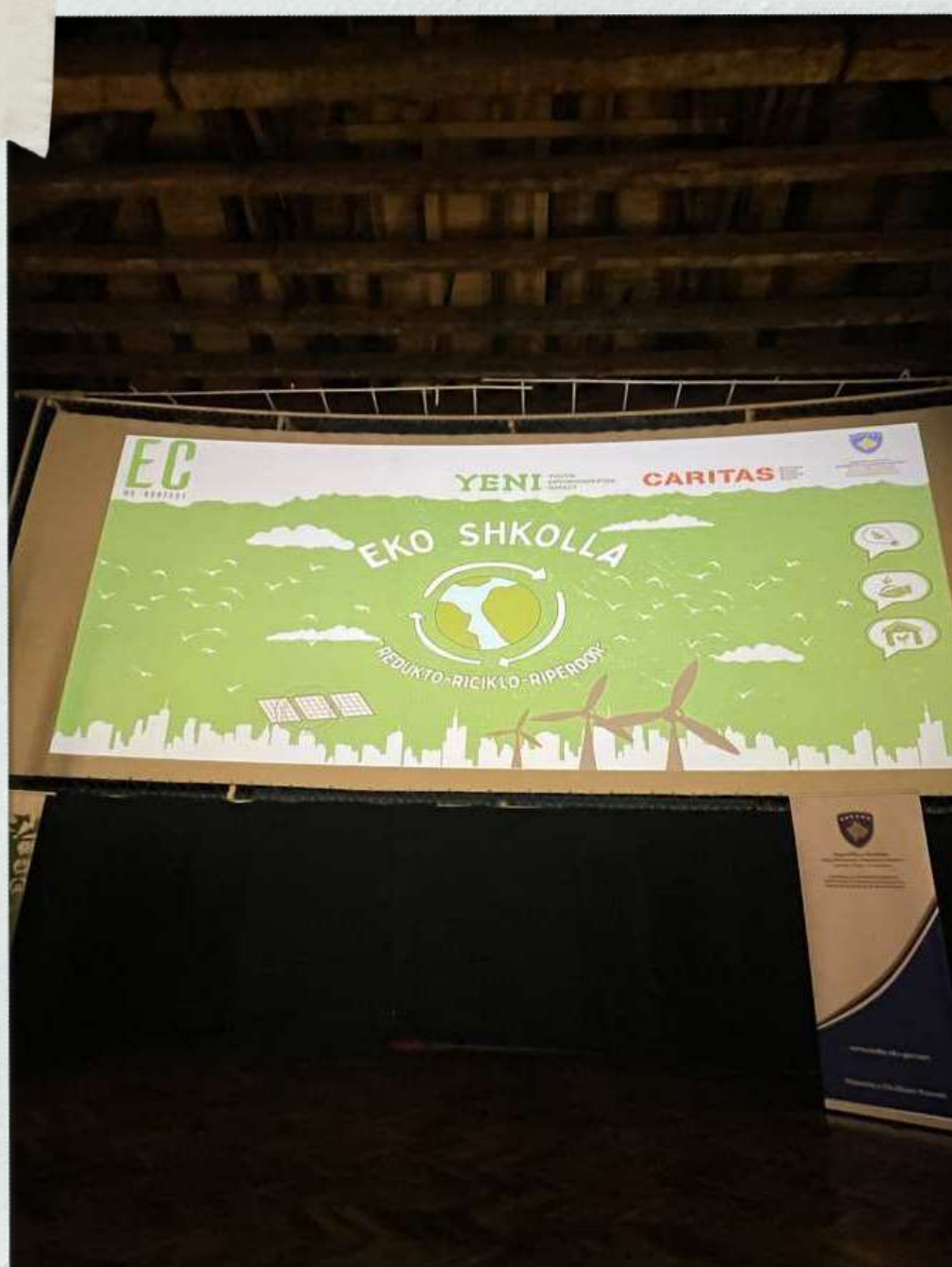
Pastaj të fillonte pastrimi i liqenjëve, lumenjëve, deteve dhe oqeanëve nga mbeturinat e ndryshme prej njerëzve vullnetarë në të gjithë globin. Kjo do të ndikonte në normalizimin dhe zvogëlimin e problemeve të ujërave në botë.

AKTIVITETET E EKO-KLUBIT:

TAKIMI MES EKO-KLUBIT DHE
EC MA NDRYSHE

DOKUMENTAR MJEDISOR ME EKO-KLUBET

Dokumentari mjedisor në "Kino Lumbardh" për 12 Eko – Klubet e Shkollave të Mesme të Rajonit të Jugut (Prizren, Rahovec, Malishevë dhe Mamushë). Ky aktivitet është pasuar me diskutim në mes anëtarëve të eko klubeve mbi çështjet mjedisore të trajtuara në dokumentar.

Gjatë këtij aktiviteti u shqyrtua se si veprimet tona të pakujdesshme ndaj natyrës çojnë drejt degradimit të planetit, ta bëjnë atë të pabanueshëm për miliona njerëz dhe si do të sjellin shkatërrimin e popullatave të biodiversitetit.

Ky aktivitet përveç njohurive të reja dhe aktivizimit të nxënësve për të ofruar zgjidhje të ndryshme mbi këto çështje, po ashtu kontribuoi edhe për shoqërimin e tyre duke ndarë mes vete përvojat për aktivitetet mjedisore që ata realizojnë në shkollat e tyre.

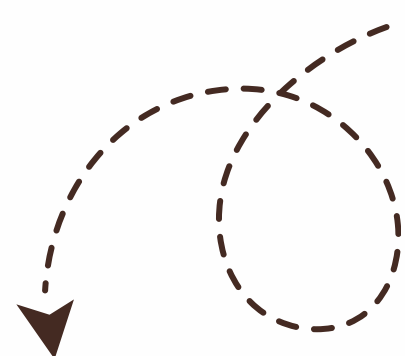

DITA BOTËTORE E RUAJTJES SË MJEDISIT

Ky eveniment shënohet çdo vit me datën 28 korrik. Në këtë ngjarje, eko klubet e shkollave të mesme të Prizrenit, Rahovecit dhe Malishevës janë angazhuar për të kryer pastrimin. Gjatë këtij aktiviteti, nxënësit kanë pasur mundësinë të marrin pjesë në një prezantim me informacione të rëndësishme rreth Ditës Botërore të Ruajtjes së Natyrës. Ata gjithashtu kanë diskutuar me mësimmshënësit mbi çështjet e ndotjes së natyrës në komunitetin e tyre. Në veçanti, ata shprehen shqetësime për ndotjen e pyjeve dhe ujërave, të cilat po shkatërrojnë habitate të shumta të florës dhe faunës nëpër komunat e tyre.

Në këtë diskutim, janë përmendur disa hapa të nevojshëm për të përmirësuar situatën, duke përfshirë rritjen e vetëdijes së komunitetit për këto çështje dhe ndëshkrimin e duhur nga institucionet ndaj ata që shkaktojnë ndotjen.

INAGURIMI I PROJEKTIT MJEDISOR

Eko klubi i shkollës së mesme “Lasgush Poradeci” në Kijevë ka realizuar projektin mjedisor. Me anë të këtij projekti nxënësit kanë rritur hapësirën e gjelbër në shkollën e tyre duke mbjellur drunjë dhe bimë shumëvjeçare, kanë vendosur ulse dhe kanë investuar në sistemin e ujitjes për të rritur qëndrueshmërinë e investimit të realizuar.

Qëllim i këtij projekti përveç tjerash ishte edhe aktivizimi mjedisor i nxënësve, të cilët gjatë aktivitetit ndihmuan në procesin e mbjelljes së drunjëve dhe kanë pastruar hapësirën përreth shkollës, duke i bërë kështu të ndjehen përgjegjës për intervenimin e realizuar.

EKO KLUBI "LASGUSH PORADECI"

KIJEVË, MALISHEVË

Autor dhe botues: EC Ma Ndryshe
Rr. Fehmi Lladrovci Nr.94, Prizren & Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7,
Prishtinë

www.ecmandryshe.org

info@ecmandryshe.org

029 222 771 & 038 224 967

Ky buletin u realizua në kuadër të projektit "Ndikimi i Rinisë në Mjedis" - YENI, i cili bashkëfinancohet nga Agjencia Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim, Caritas-i Zviceran, Ministria e Zhvillimit Rajonal dhe implementohet nga OJQ EC Ma Ndryshe përmes projektit "ECO Schools".

EC

MA NDRYSHE

EKO SHKOLLA

- REDUKTO - RIPËRDOR - RIKIKLO -

EKO KLUBI

"LUCIANO MOTRONI"

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Zhvillimit Rajonal
Ministarstvo za Regionalni Razvoj
Ministry of Regional Development

CARITAS

Schweiz
Suisse
Svizzera
Svizra

YENI

YOUTH
ENVIRONMENTAL
IMPACT

Të dashur lexues,

Kjo është seria e dytë e buletineve mjedisore të eko-klubeve të shkollave të mesme nga Rajoni i Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës). Ky është buletini i parë informativ, i cili do të përmbajë mesazhe, intervista, ese, punime fotografi dhe shkrime të ndryshme mbi mjedisin dhe ndryshimet klimatike dhe njoftime mbi punën që po zhvillohet në këto tema nga eko-klubi i Shkollës së Mesme të Lartë "Luciano Motroni" dhe OJQ EC Ma Ndryshe në kuadër të projektit "ECO School".

Ky projekt do t'i njohë me konceptin "Eko Shkolla" 12 shkollat e rajonit të Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës), përmes pilotimit të formave dhe metodologjisë për mbrojtjen e mjedisit me pjesëmarrje të gjerë të nxënësve dhe mësimeve.

Në kuadër të projektit ofrohet një model dhe metodologji që përdoret gjerësisht në vendet e zhvilluara, e cila po zgjerohet me shpejtësi edhe në vendet në zhvillim. Përvojat botërore tregojnë se shkolla ekologjike është një fenomen në rritje, e cila nxit të rinjtë të angazhohen në mjedisin e tyre duke u dhënë atyre mundësinë për ta mbrojtur atë në mënyre aktive.

Projekti po ashtu do të kontribuojë në Strategjinë e Mjedisit dhe Planin e Veprimit në Mjedis të Kosovës, duke rekomanduar zhvillimin e programeve për edukimin mjedisor në të gjitha nivelet (shkolla dhe universitete).

ROLI I BIODIVERSITETIT NË SIGURIMIN E ARSIMIT FILLOR NË MBARË BOTËN DHE BARAZISË GJINORE

Biodiversiteti ndikon mundësinë për t'u arsimuar dhe barazinë gjinore duke rritur kohën e shpenzuar nga gratë dhe fëmijët për kryerjen e disa detyrave në mirëmbajtjen e shtëpisë dhe kështu kohën e disponueshme për arsimim dhe aktivitete të tjera. Degradimi i ekosistemeve dhe humbja shoqëruese e biodiversitetit, shpesh rezulton që në shumicën e kohës është harxhuar për të grumbulluar burime të tilla si lëndë djegëse dhe ujë të pijshëm¹. Biodiversiteti gjithashtu duhet të luajë një rol kritik në sigurimin e ushqimit, i cili është i lidhur direkt me të dy kategoritë e arsimimit dhe cilësisë së mësimdhënies.

Veç kësaj, mbrojtja dhe përdorimi i pandërprerë i burimeve të biodiversitetit ka qenë i lidhur ngushtë me prodhimin e shtuar të tokave bujqësore. Kjo është veçanërisht e rëndësishme midis grave fermere, të cilat llogariten që sigurojnë kohët e fundit 60-80 % të gjithë prodhimit ushqimor në vendet e zhvilluara³. Sidoqoftë, këto gra shpesh mbeten pa u vënë re në vendim-marrje në mundësinë për të ndikuar mbi burimet e biodiversitetit kritike për mjetet e tyre të jetesës.

EFEKTI SERRË DHE NDRYSHIMET KLIMATIKE

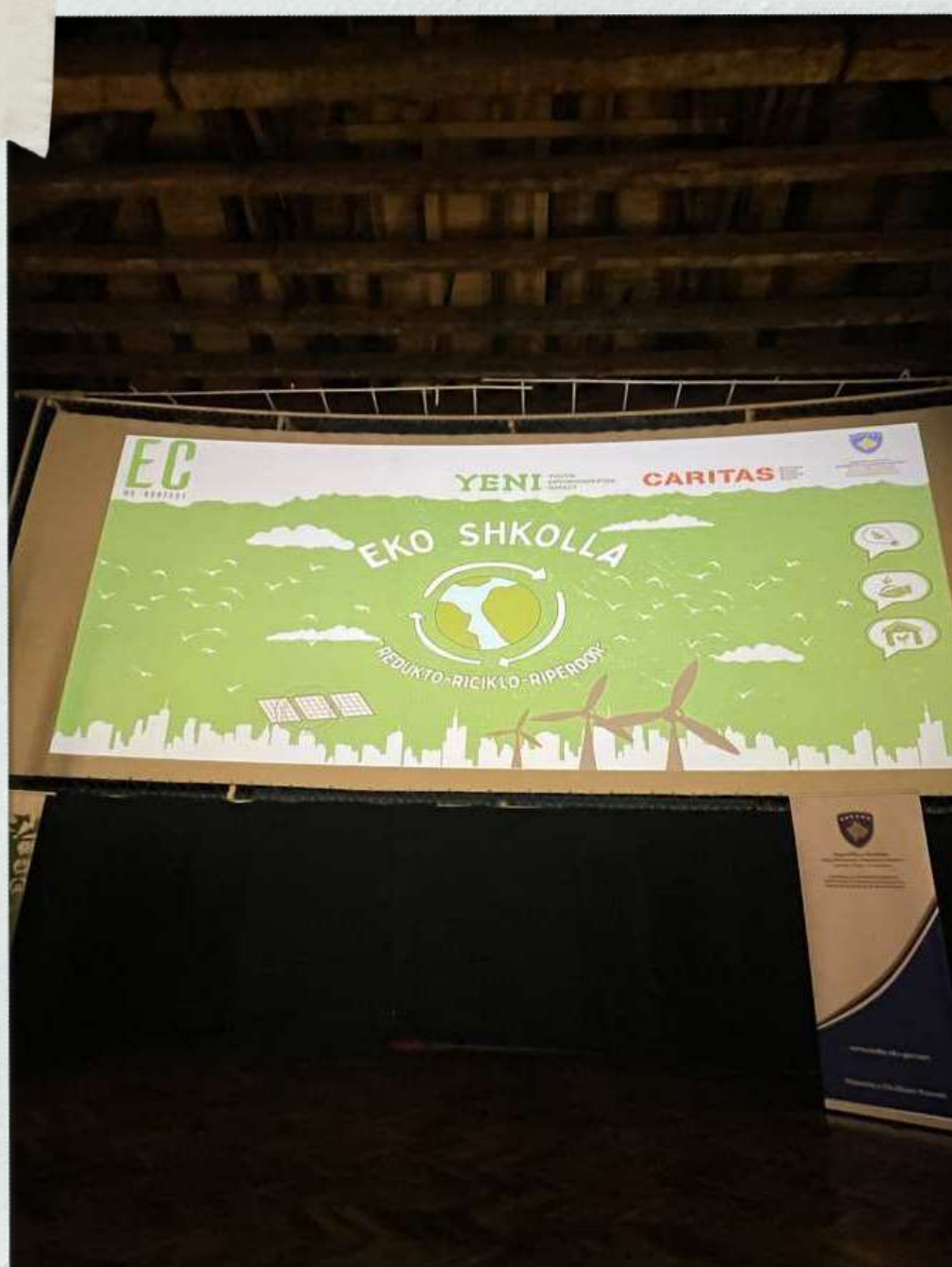
Efekti serë është pasojë e një çekuilibrimi të energjisë (nxehhtësisë) ndërmjet sasisë së nxehhtësisë që Toka merr nga Dielli dhe sasisë që ajo çliron sërish në hapësirë. Ngrohja globale ndodh si rezultat i emetimeve të tepërta të gazeve serë (GS), si dioksidi i karbonit, metani, klorofluorokarburet, oksidet e azotit dhe të tjera që thithin rrezatimin diellor dhe mbajnë nxehhtësinë. Me pak fjalë, efekti serë është ngrohja e pakontrolluar e atmosferës së Tokës. Djegia e lëndëve djegëse fosile (qymyri, nafta dhe gazi natyror) është burimi më i madh i emetimeve të gazeve serë.

Cilat janë zgjidhjet e mundshme?

Zgjidhjet e Bazuara në Natyrë përfshijnë restaurimin e ekosistemeve natyrore (pyjet, kullotat, ligatinat dhe habitatet ujore), rritjen e infrastrukturës së gjelbër në qytete dhe mbjelljen e zonave të reja të pasuruara me lloje bimore që ofrojnë kushte më optimale për fotosintezën. Hulumtimet kanë treguar se aplikimi i ZBN-ve mund të zvogëlojë emetimet e gazeve serë me 30%, gjë që është e nevojshme për të stabilizuar ngrohjen globale në më pak se 2°C deri në vitin 2030.

[HTTPS://WWW.IUCN.ORG/SITES/DEFAULT/FILES/2023-05/CLIMATE-CHANGE-IN-12-PICTURES_ALBANIAN.PDF](https://www.iucn.org/sites/default/files/2023-05/CLIMATE-CHANGE-IN-12-PICTURES_ALBANIAN.PDF)

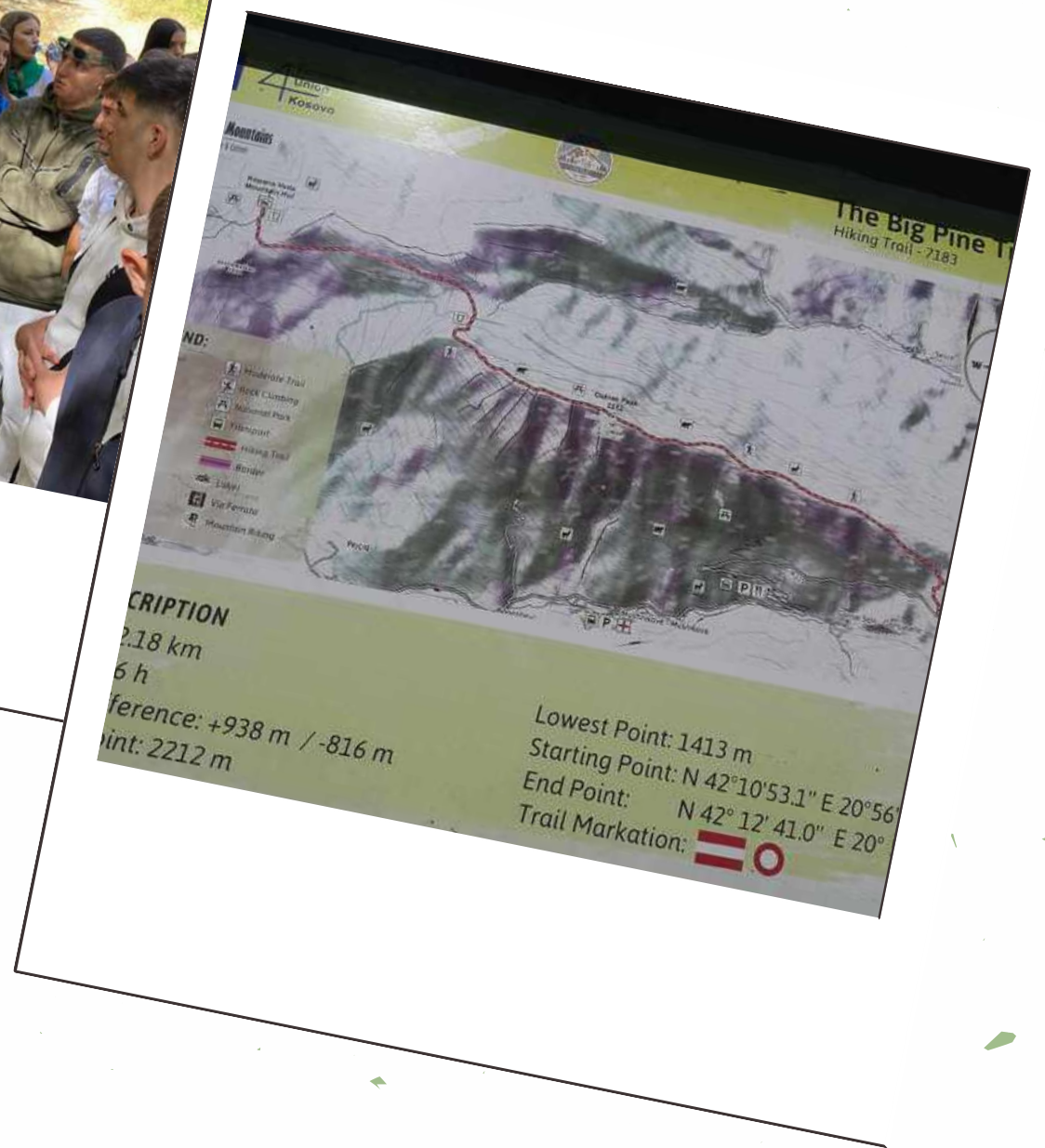
DOKUMENTAR MJEDISOR ME EKO-KLUBET

Dokumentari mjedisor në "Kino Lumbardh" për 12 Eko – Klubet e Shkollave të Mesme të Rajonit të Jugut (Prizren, Rahovec, Malishevë dhe Mamushë). Ky aktivitet është pasuar me diskutim në mes anëtarëve të eko klubeve mbi çështjet mjedisore të trajtuara në dokumentar.

Gjatë këtij aktiviteti u shqyrtua se si veprimet tona të pakujdesshme ndaj natyrës çojnë drejt degradimit të planetit, ta bëjnë atë të pabanueshëm për miliona njerëz dhe si do të sjellin shkatërrimin e popullatave të biodiversitetit.

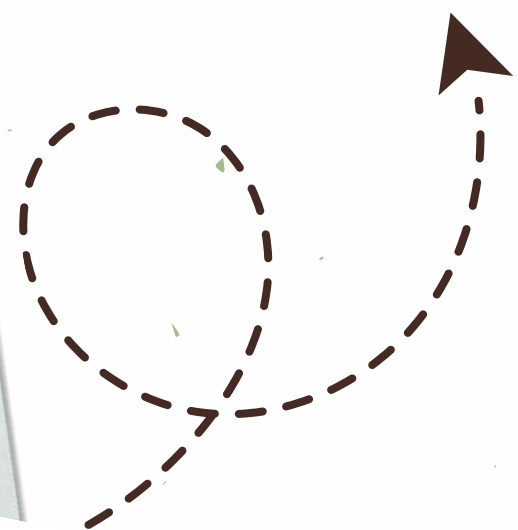
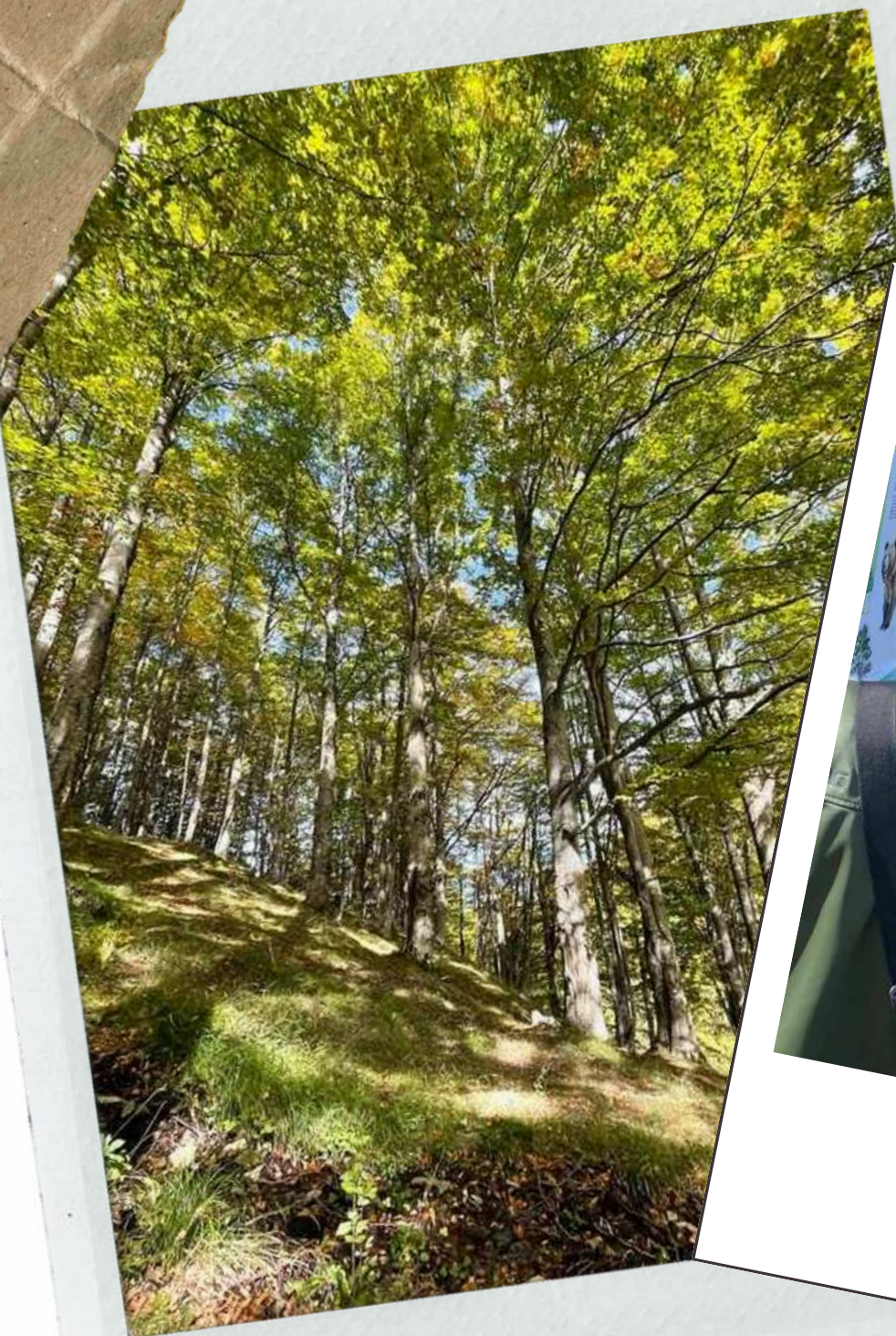
Ky aktivitet përveç njohurive të reja dhe aktivizimit të nxënësve për të ofruar zgjidhje të ndryshme mbi këto çështje, po ashtu kontribuoi edhe për shoqërimin e tyre duke ndarë mes vete përvojat për aktivitetet mjedisore që ata realizojnë në shkollat e tyre.

AKTIVITETET E EKO-KLUBIT:

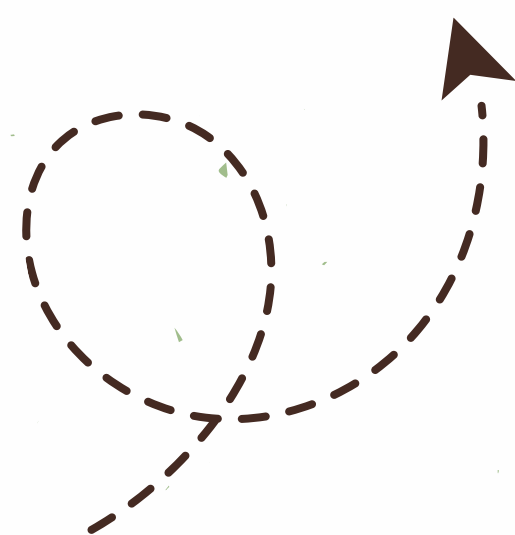
DITA NDËRKOMBËTARE E ECJËS NË NATYRË

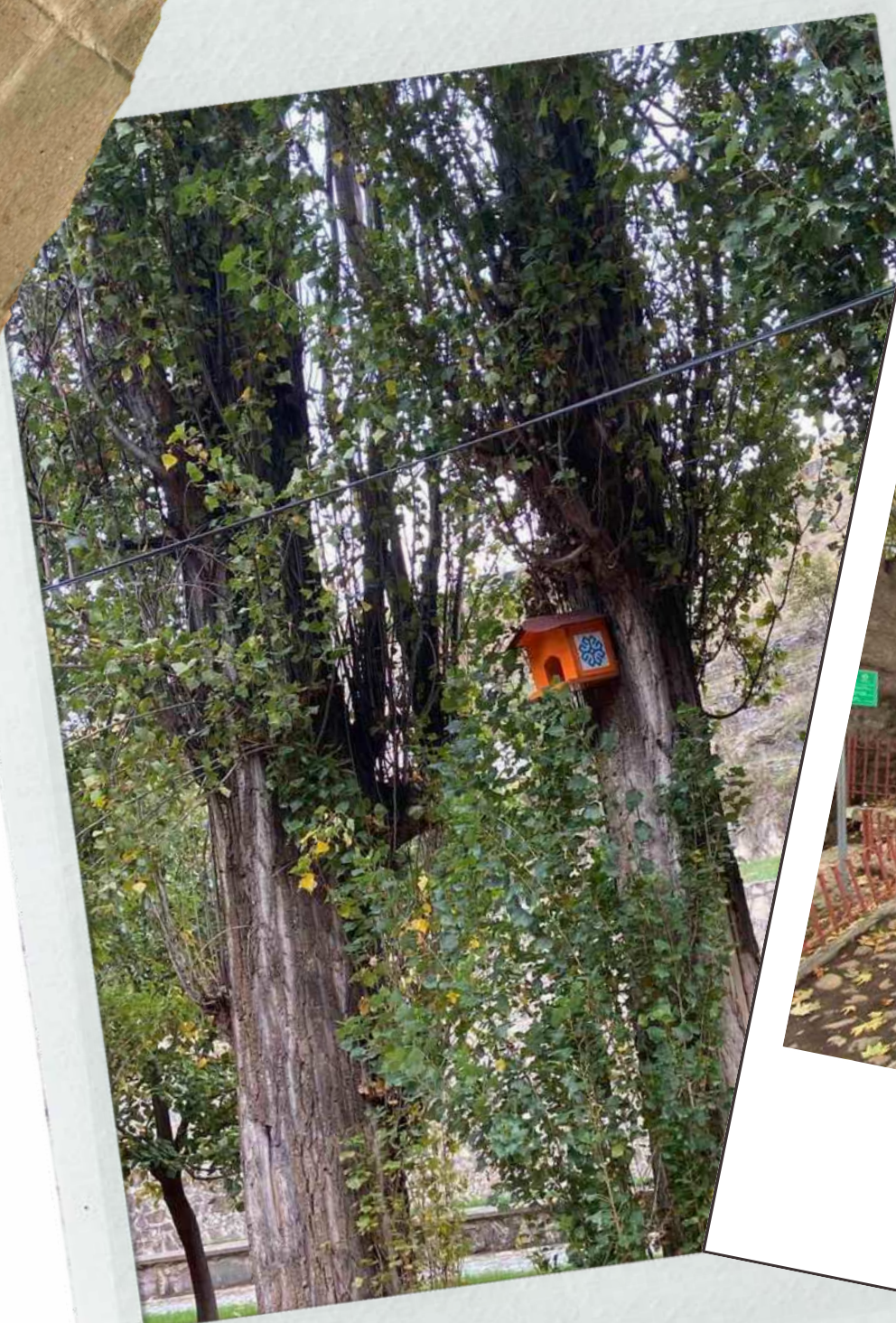
LIGJËRATË

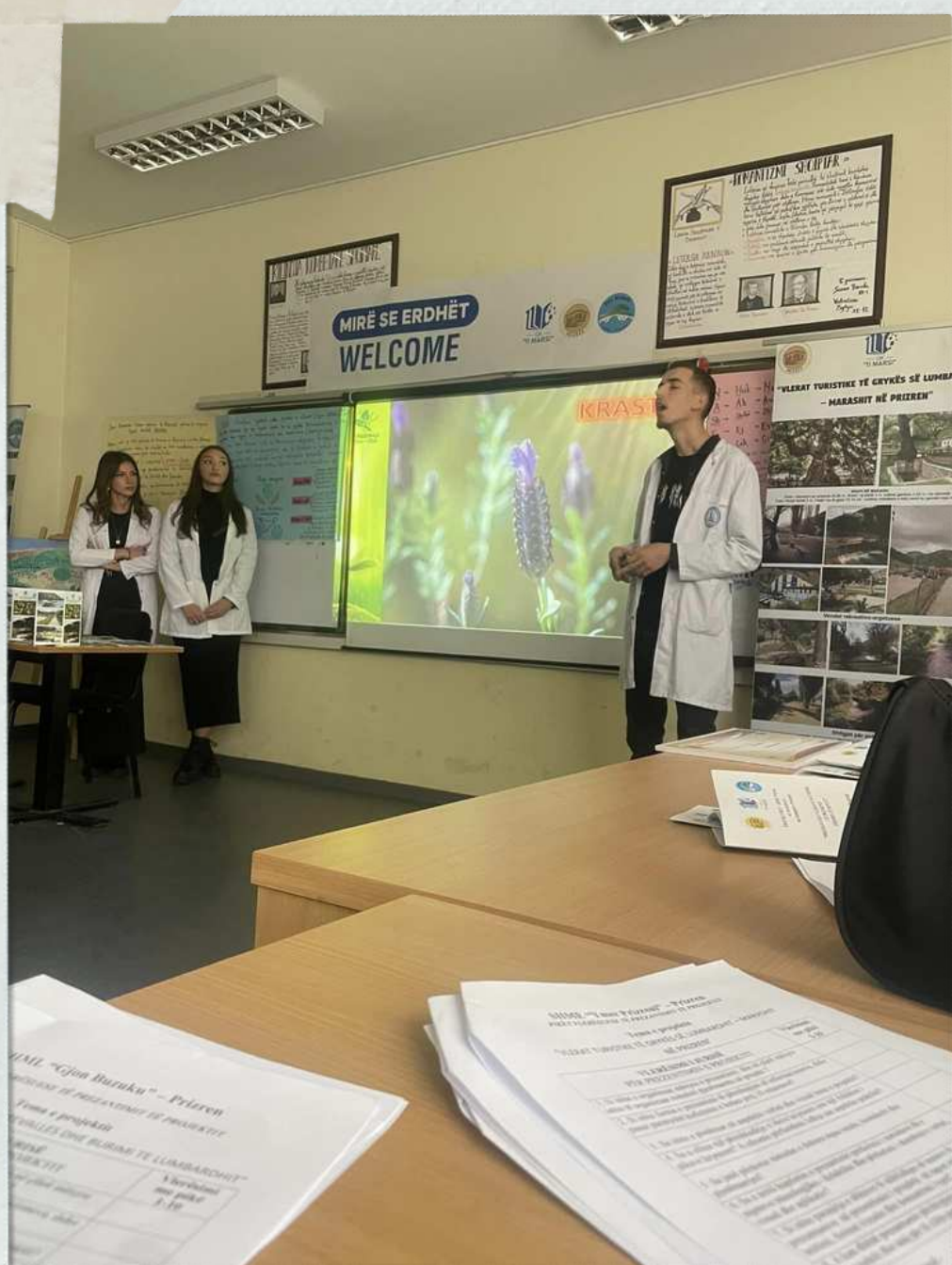
PROMOVIMI I VLERAVE NATYRORE TË PRIZRENIT PËRMES TË RINJËVE

DITA BOTËRORE - "TRASHËGËMIA NATYRORE"

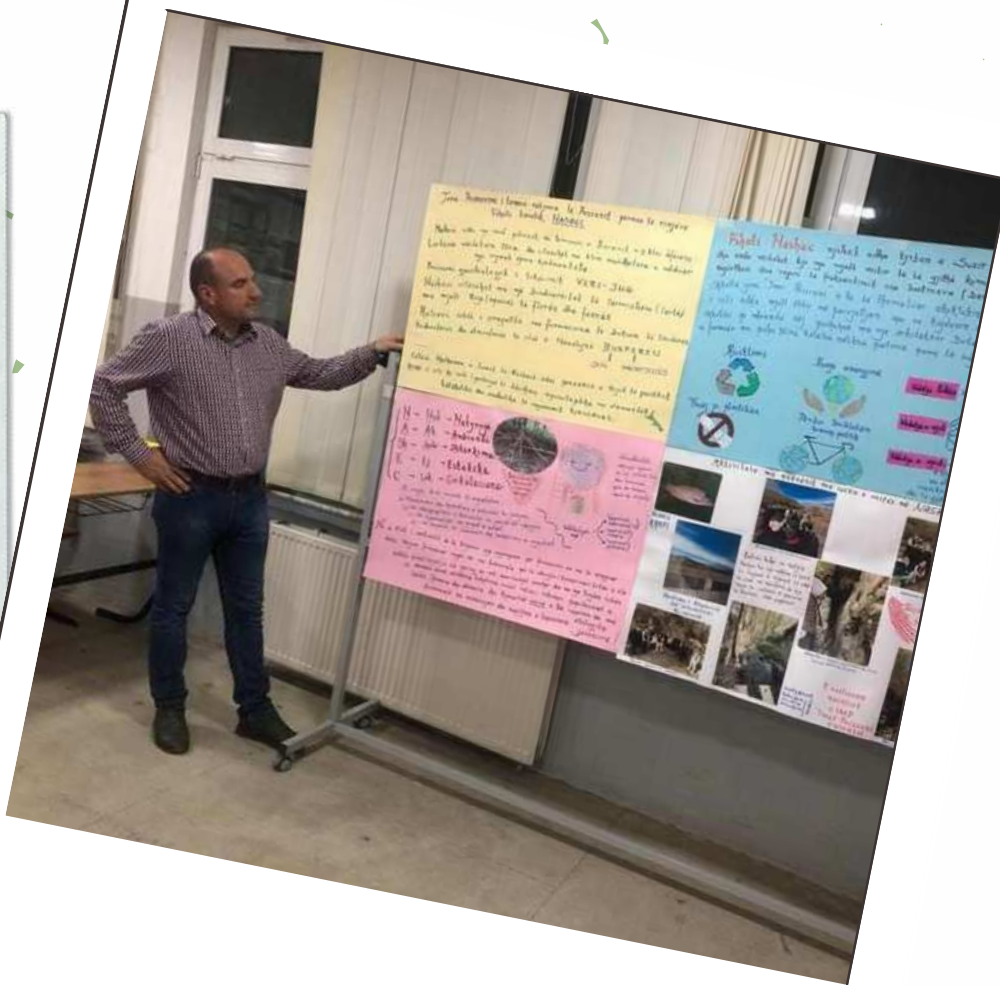
GARA "PROMOVIMI I VLERAVE NATYRORE TË PRIZRENIT"

Në kuadër të garës kreative "Promovimi i vlerave natyrore përmes të rinjve të Prizrenit" SHMLM "Luciano Motroni" zuri vendin e parë.

Në garë morën pjesë nxënës - përfaqësues nga 5 shkolla të mesme të Prizrenit.

Tema e nxënësve të Shmlm „Luciano Motroni,, - Vlerat mjekësore të bimëve në Grykën e Lumbardhit të Prizrenit!

"VLERAT NATYRORE DHE RËNDËSIA E TË RINJËVE NË MONITORIMIN DHE RUAJTJEN E AMBIENTIT EKOLOGJIK NË KOMUNËN E PRIZRENIT"

EKO KLUBI "LUCIANO MOTRONI" **RR. MEHMET PASHË DEVALLA –** **PRIZREN, KOSOVË**

Autor dhe botues: EC Ma Ndryshe
Rr. Fehmi Lladrovci Nr.94, Prizren & Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7,
Prishtinë
www.ecmandryshe.org
info@ecmandryshe.org
029 222 771 & 038 224 967

Ky buletin u realizua në kuadër të projektit “Ndikimi i Rinisë në Mjedis” - YENI, i cili bashkëfinancohet nga Agjencia Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim, Caritas-i Zviceran, Ministria e Zhvillimit Rajonal dhe implementohet nga OJQ EC Ma Ndryshe përmes projektit “ECO Schools”.

EC

MA NDRYSHE

EKO SHKOLLA

- REDUKTO - RIPËRDOR - RIKIKLO -

EKO KLUBI "REMZI ADEMAJ"

2

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Zhvillimit Rajonal
Ministarstvo za Regionalni Razvoj
Ministry of Regional Development

CARITAS

Schweiz
Suisse
Svizzera
Svizra

YENI

YOUTH
ENVIRONMENTAL
IMPACT

Të dashur lexues,

Kjo është seria e dytë e buletineve mjedisore të eko-klubeve të shkollave të mesme nga Rajoni i Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës). Ky është buletini i parë informativ, i cili do të përmbajë mesazhe, intervista, ese, punime fotografi dhe shkrime të ndryshme mbi mjedisin dhe ndryshimet klimatike dhe njoftime mbi punën që po zhvillohet në këto tema nga eko-klubi i Gjimnazit "Remzi Ademaj" dhe OJQ EC Ma Ndryshe në kuadër të projektit "ECO School".

Ky projekt do t'i njohë me konceptin "Eko Shkolla" 12 shkollat e rajonit të Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës), përmes pilotimit të formave dhe metodologjisë për mbrojtjen e mjedisit me pjesëmarrje të gjerë të nxënësve dhe mësimeve.

Në kuadër të projektit ofrohet një model dhe metodologji që përdoret gjerësisht në vendet e zhvilluara, e cila po zgjerohet me shpejtësi edhe në vendet në zhvillim. Përvojat botërore tregojnë se shkolla ekologjike është një fenomen në rritje, e cila nxit të rinjtë të angazhohen në mjedisin e tyre duke u dhënë atyre mundësinë për ta mbrojtur atë në mënyre aktive.

Projekti po ashtu do të kontribuojë në Strategjinë e Mjedisit dhe Planin e Veprimit në Mjedis të Kosovës, duke rekomanduar zhvillimin e programeve për edukimin mjedisor në të gjitha nivelet (shkolla dhe universitete).

NDIKIMI I NDRYSHIMEVE KLIMATIKE NË FLORË DHE FAUNË

FLORA

Ndryshimet klimatike, të tilla si thatësitat dhe rritja e temperaturave mesatare ose ndryshimet ekstreme të temperaturës (rënia dhe ngritja e papritur e temperaturës gjatë një periudhe të shkurtër kohore) mund të shkaktojnë zhdukjen e disa llojeve bimore në zona të caktuara.

Ndryshimet klimatike, në kombinim me faktorë të tjerë, do të çojnë në shfaqjen dhe përhapjen e llojeve bimore aspak karakteristike për zona të caktuara (p.sh. lloje invazive si ambrozia).

Zhdukja e llojeve bimore nga natyra rrezikon furnizimin me lëndë të para për barna, ushqim dhe nevoja të tjera të njeriut, gjë që kërcënon drejtpërdrejt mbijetesën e tij. Unioni Ndërkombëtar për Ruajtjen e Natyrës (IUCN) krijoi Listën e Kuqe të Llojeve të Kërcënuara™, një listë që përfshin të gjitha llojet bimore të kërcënuara me zhdukje në rang global.

Zgjidhjet e Bazuara në Natyrë lejojnë rimëkëmbjen e të gjitha llojeve të ekosiste - meve natyrore, si pyjet dhe shkurret, kullotat, ligatinat dhe zona të tjera. Këto masa çojnë në rritje të diversitetit biologjik dhe përmirësim të integritetit të ekosistemit.

NDIKIMI I NDRYSHIMEVE KLIMATIKE NË FLORË DHE FAUNË

FAUNA

Ndryshimet klimatike, të tilla si thatësirat dhe rritja e temperaturave mesatare ose ndryshimet ekstreme të temperaturës (rënie dhe rritje e papritur e temperaturës për një periudhë të shkurtër kohore), çojnë në zvogëlimin e popullatave dhe/ose zhdukjen e llojeve të caktuara të kafshëve.

Zhdukja e disa kafshëve në natyrë ndërpret zinxhirin ushqimor, duke shkaktuar çrregullime të ekosistemit. Për më tepër, zvogëlimi i popullatave ose zhdukja e plotë e llojeve nga natyra zvogëlon diversitetin gjenetik që siguron që kafshët të jenë më rezistente ndaj sëmundjeve dhe të përshtaten më mirë ndaj kushteve të ndryshuara mjedisore.

Prodhimi i kafshëve shtëpiake, dhe me atë ushqim të sigurt për njerëzit, kërkon ekosisteme të shëndetshme natyrore dhe zinxhirë ushqimorë, duke përfshirë brenda edhe faunën e egër. Unioni Ndërkombëtar për Ruajtjen e Natyrës (IUCN) krijoi Listën e Kuqe të Llojeve të Kërcënuara™, e cila përfshin një pasqyrë të përgjithshme të llojeve të kafshëve të kërcënuara me zhdukje.

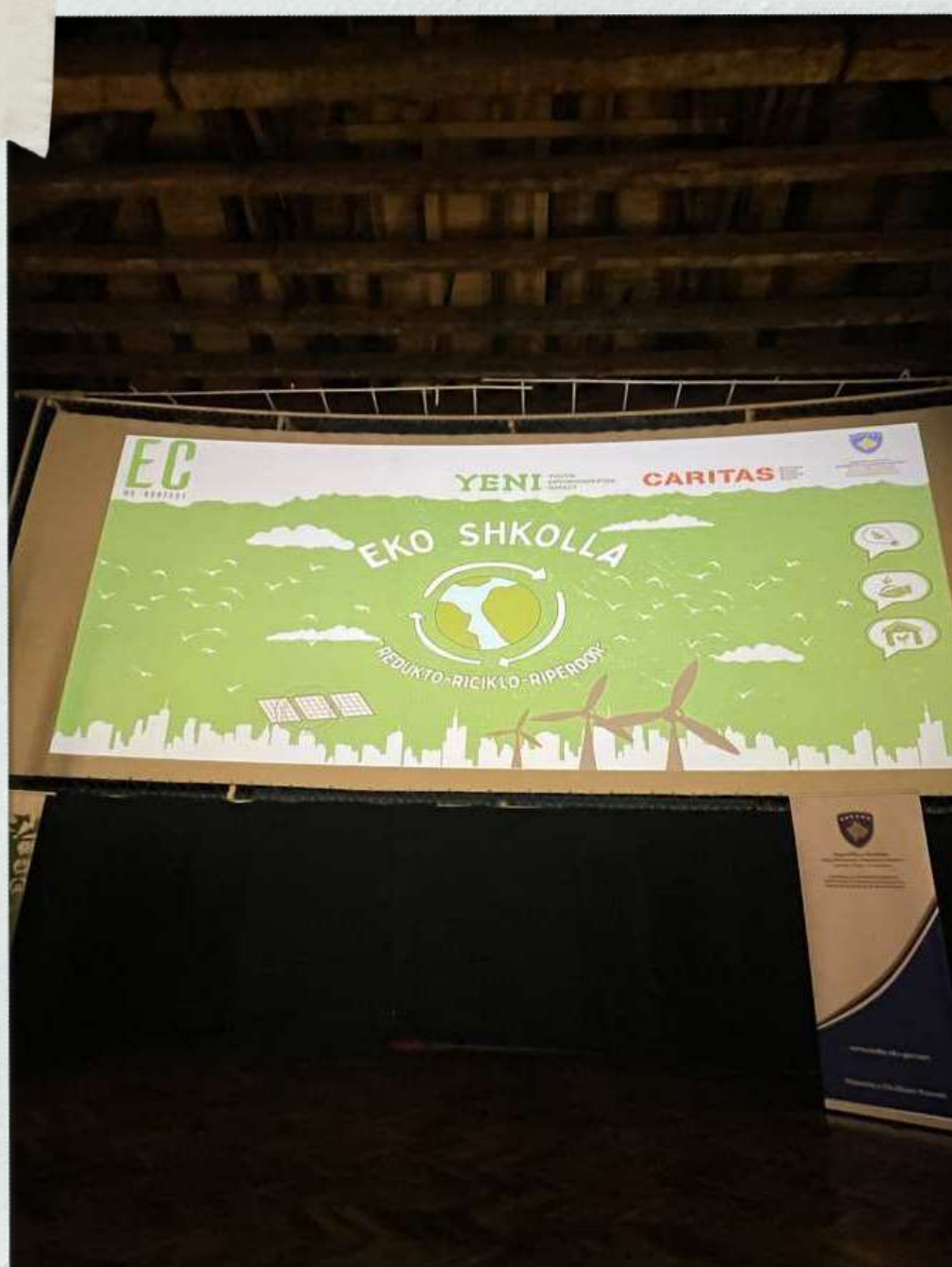
Zgjidhjet e Bazuara në Natyrë restaurimi i kullotave, rimëkëmbja e ligatinave, rehabilitimi natyror i pyjeve, masat e drejtpërdrejta për rimëkëmbjen e llojeve të rrezikuara si krijimi i foleve artificiale dhe strehave, etj. Këto masa rrisin si diversitetin biologjik ashtu edhe integritetin e ekosistemit.

AKTIVITETET E EKO-KLUBIT:

TAKIMI MES EKO-KLUBIT.DHE
EC MA NDRYSHE

DOKUMENTAR MJEDISOR ME EKO-KLUBET

Dokumentari mjedisor në "Kino Lumbardh" për 12 Eko – Klubet e Shkollave të Mesme të Rajonit të Jugut (Prizren, Rahovec, Malishevë dhe Mamushë). Ky aktivitet është pasuar me diskutim në mes anëtarëve të eko klubeve mbi çështjet mjedisore të trajtuara në dokumentar.

Gjatë këtij aktiviteti u shqyrtua se si veprimet tona të pakujdesshme ndaj natyrës çojnë drejt degradimit të planetit, ta bëjnë atë të pabanueshëm për miliona njerëz dhe si do të sjellin shkatërrimin e popullatave të biodiversitetit.

Ky aktivitet përveç njohurive të reja dhe aktivizimit të nxënësve për të ofruar zgjidhje të ndryshme mbi këto çështje, po ashtu kontribuoi edhe për shoqërimin e tyre duke ndarë mes vete përvojat për aktivitetet mjedisore që ata realizojnë në shkollat e tyre.

DITA BOTËTORE E RUAJTJES SË MJEDISIT

Ky eveniment shënohet çdo vit me datën 28 korrik. Në këtë ngjarje, eko klubet e shkollave të mesme të Prizrenit, Rahovecit dhe Malishevës janë angazhuar për të kryer pastrimin. Gjatë këtij aktiviteti, nxënësit kanë pasur mundësinë të marrin pjesë në një prezantim me informacione të rëndësishme rreth Ditës Botërore të Ruajtjes së Natyrës. Ata gjithashtu kanë diskutuar me mësimdhënësit mbi çështjet e ndotjes së natyrës në komunitetin e tyre. Në veçanti, ata shprehen shqetësime për ndotjen e pyjeve dhe ujërave, të cilat po shkatërrojnë habitate të shumta të florës dhe faunës nëpër komunat e tyre.

Në këtë diskutim, janë përmendur disa hapa të nevojshëm për të përmirësuar situatën, duke përfshirë rritjen e vetëdijes së komunitetit për këto çështje dhe ndëshkimin e duhur nga institucionet ndaj ata që shkaktojnë ndotjen.

Starting point altitude:
1515 m/asi

Destination altitude:
2170 m/asi

Duration of the tour:
5 hours

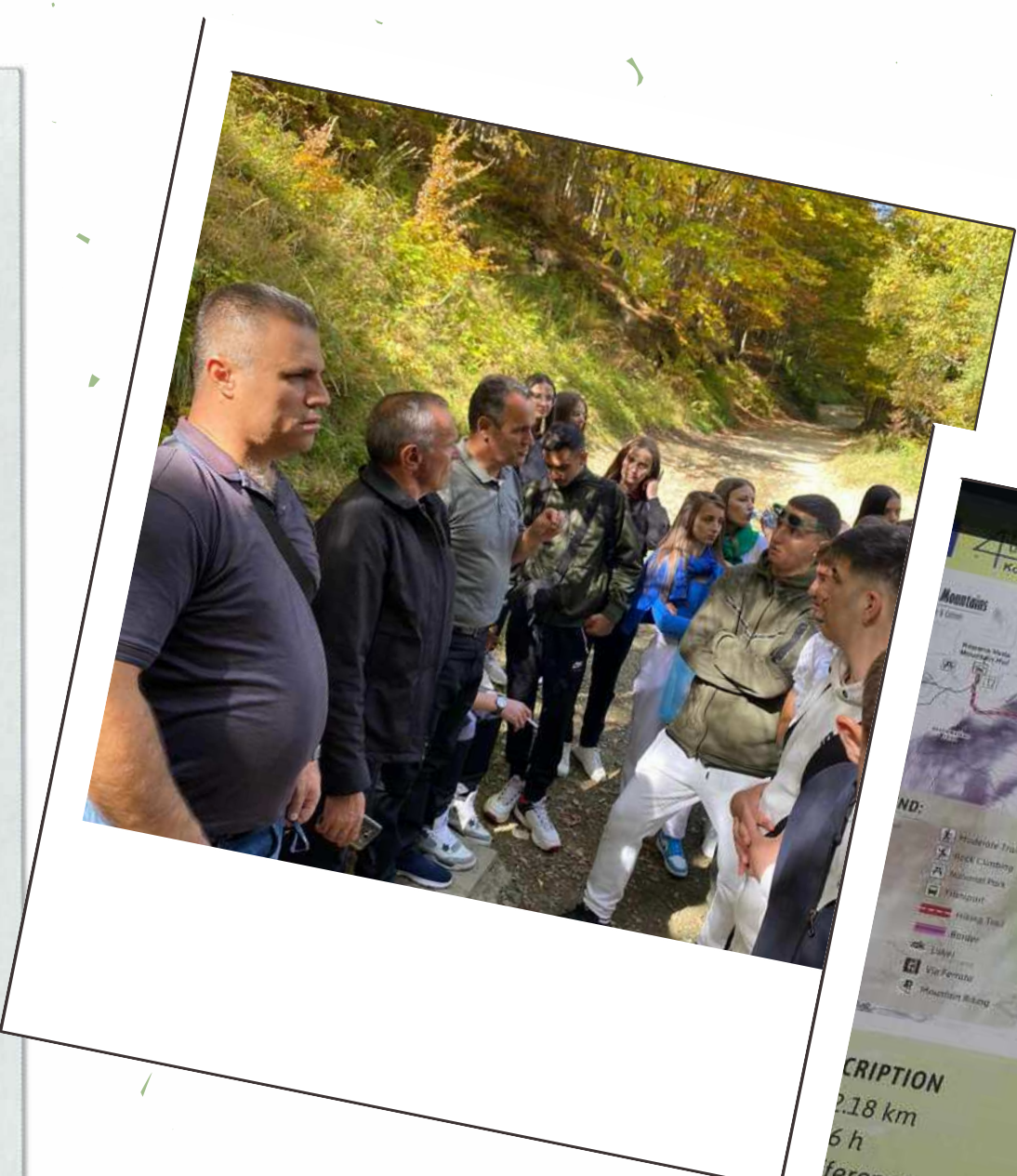
Trail difficulty
☆☆☆☆☆

PROVINCI DOLLA
(DOLLA, KOSOVO)

PROVINCI DOLLA
(DOLLA, KOSOVO)

PROVINCI DOLLA
(DOLLA, KOSOVO)

PROVINCI DOLLA
(DOLLA, KOSOVO)

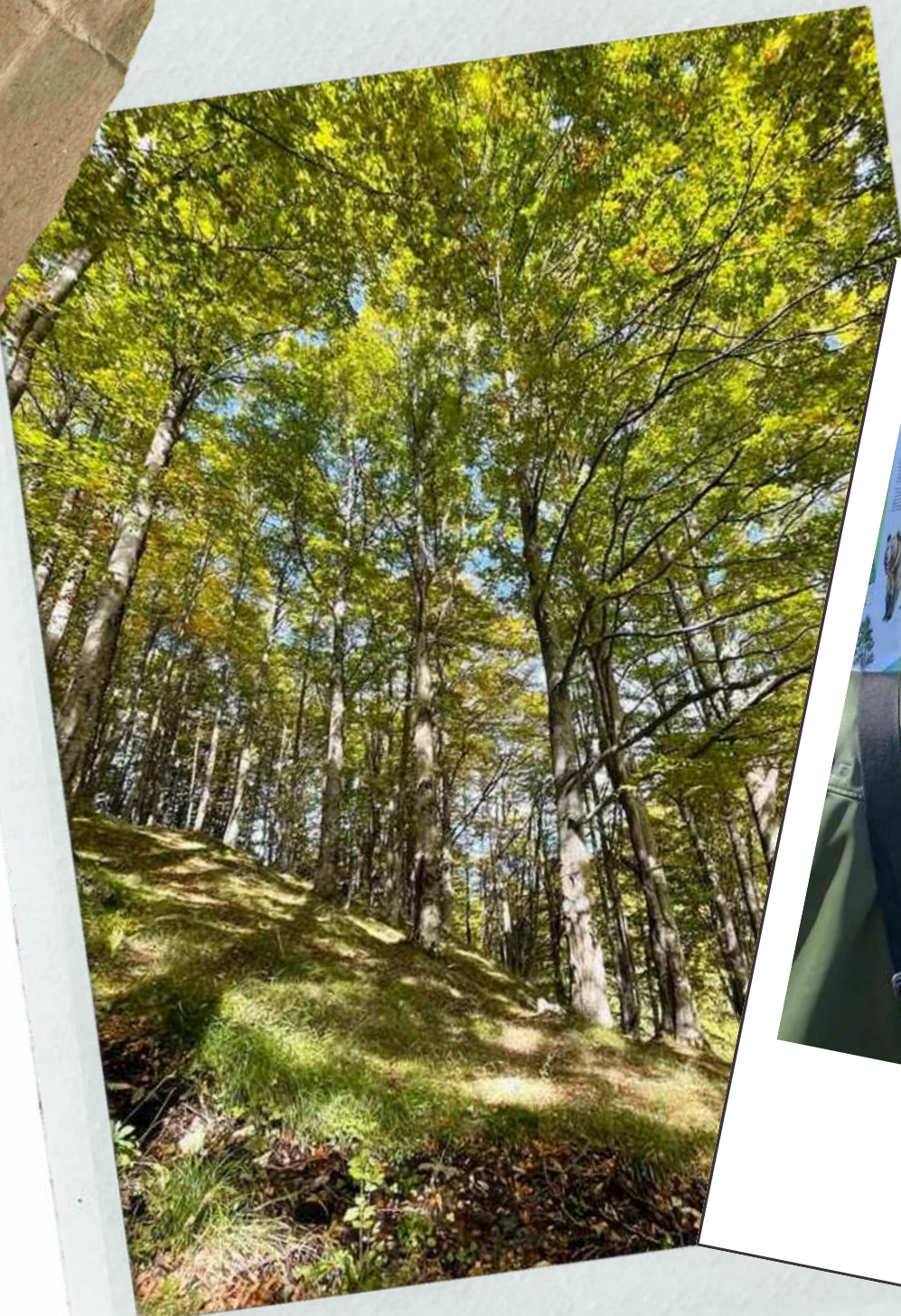

The Big Pine Trail
Hiking Trail - 2183

DESCRIPTION
2.18 km
6 h
Elevation: +938 m / -816 m
Start: 2212 m

Lowest Point: 1413 m
Starting Point: N 42°10'53.1" E 20°56'
End Point: N 42°12'41.0" E 20°
Trail Marking:

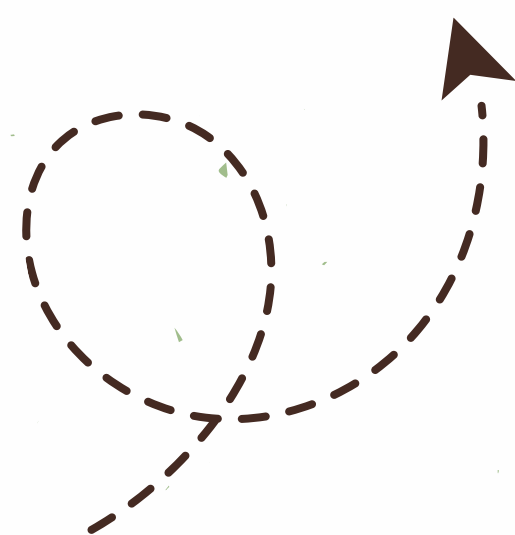
DITA NDËRKOMBËTARE E ECJES NË NATYRË

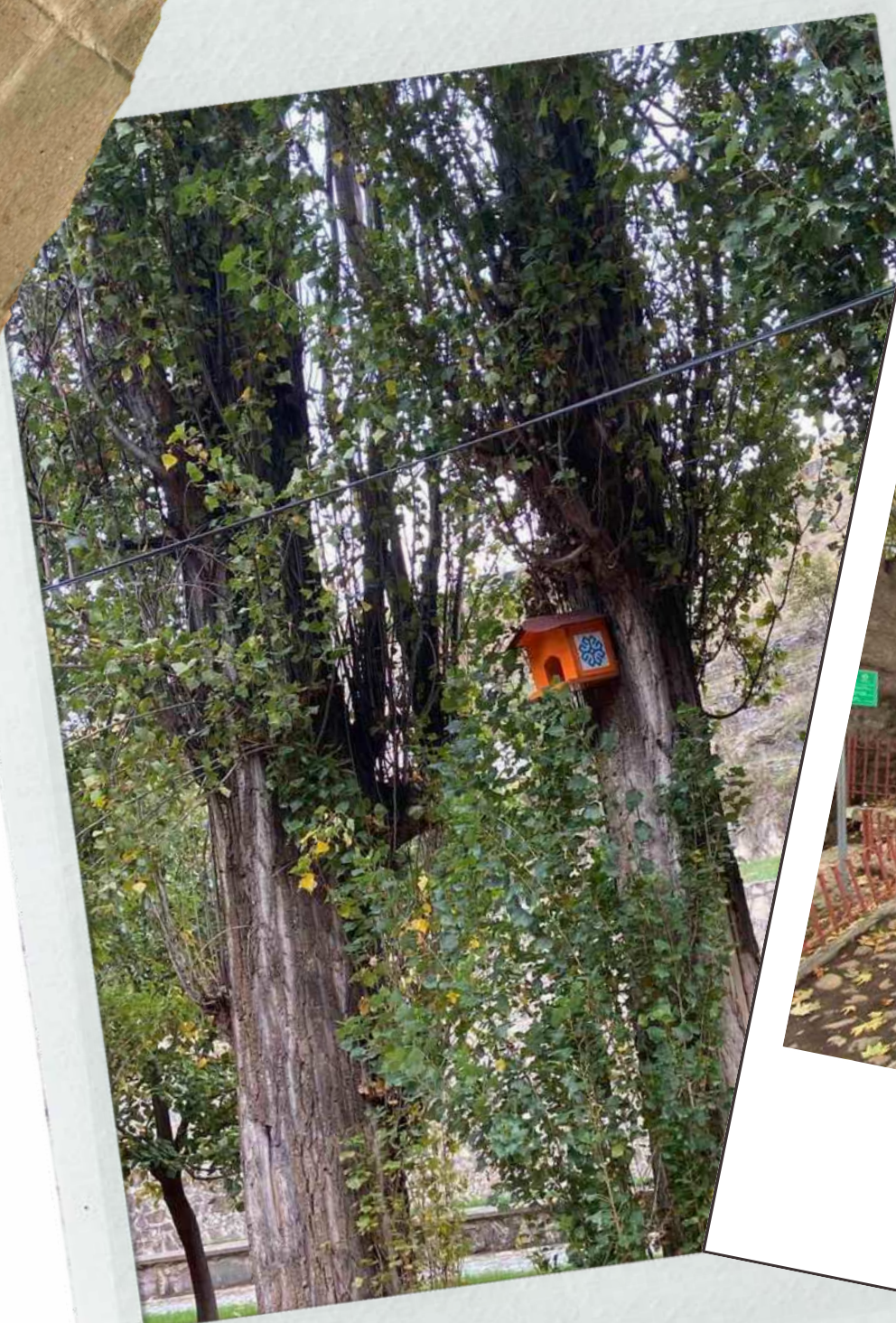
LIGJËRATË

PROMOVIMI I VLERAVE NATYRORE TË PRIZRENIT PËRMES TË RINJËVE

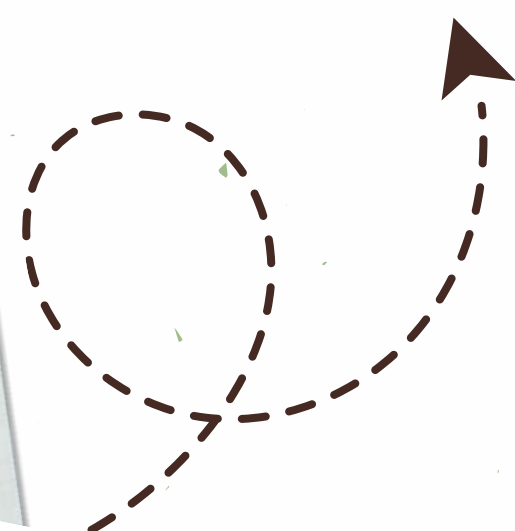

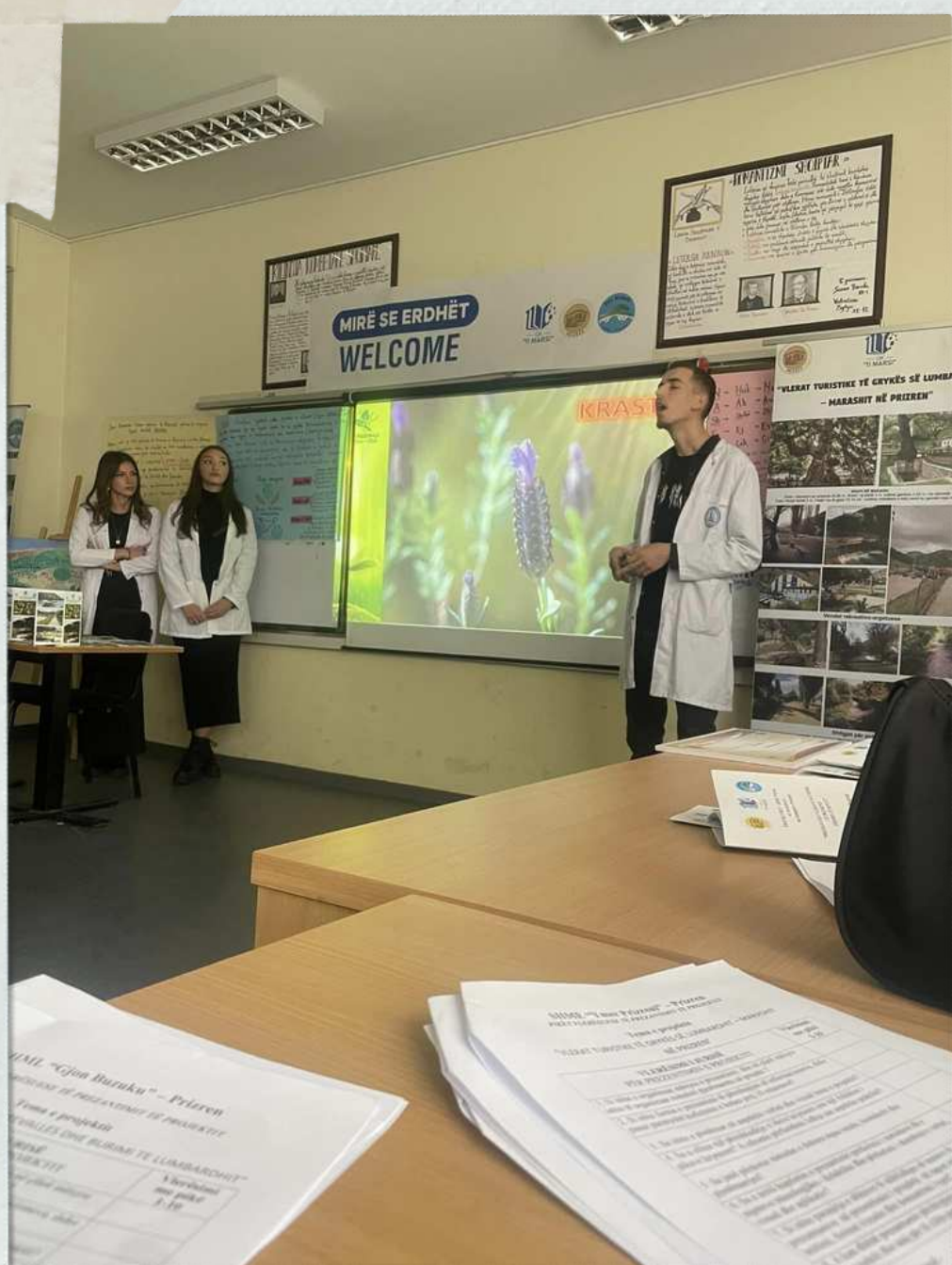
DITA BOTËRORE - "TRASHËGIMIA NATYRORE"

VIZITË STUDIMORE NË FSHATIN NASHEC

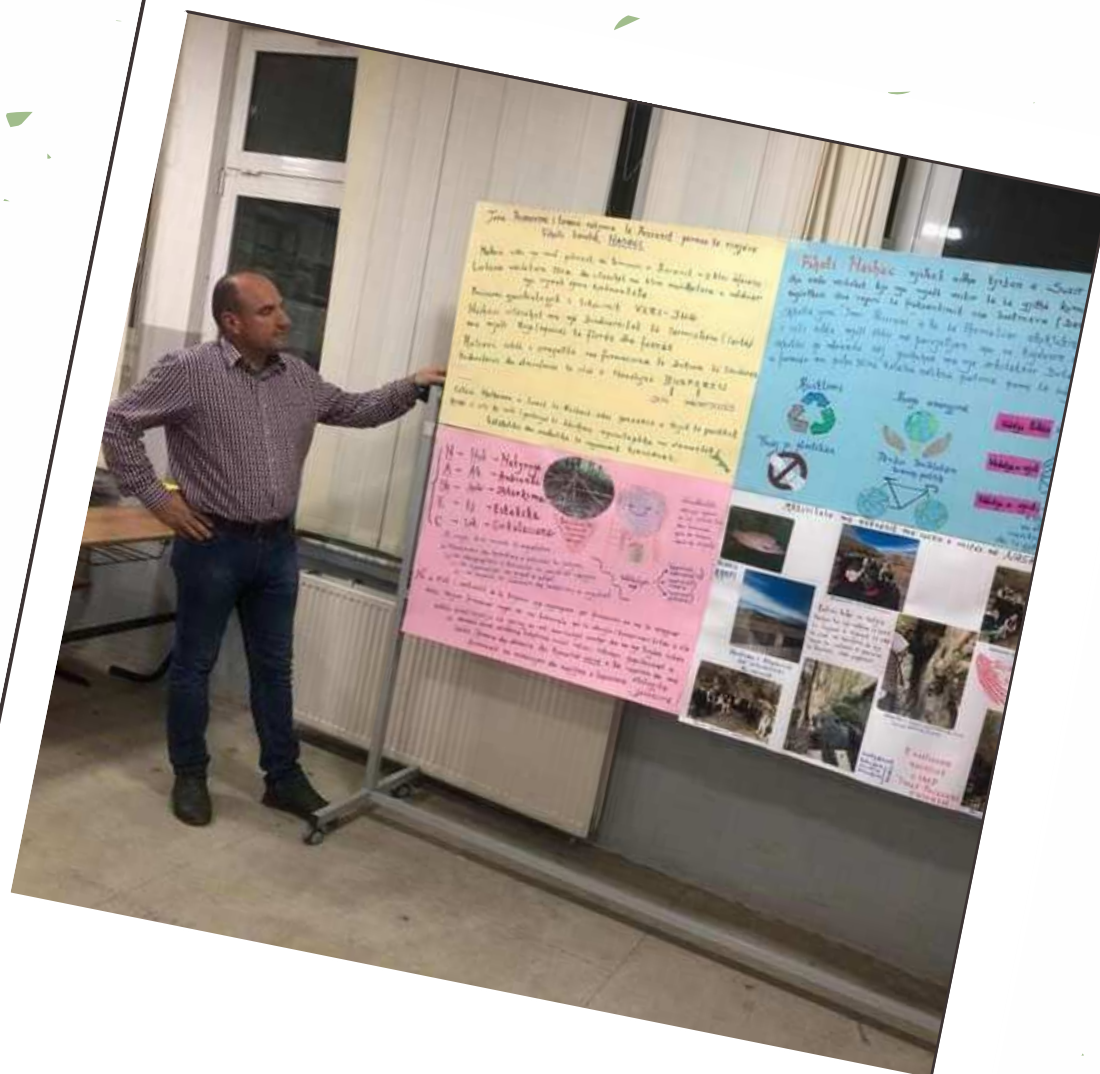

GARA "PROMOVIMI I VLERAVE NATYRORE TË PRIZRENIT"

Në kuadër të garës kreative "Promovimi i vlerave natyrore përmes të rinjëve të Prizrenit" Gjimnazi "Remzi Ademaj" zuri vendin e parë.

Në garë morën pjesë nxënës - përfaqësues nga 5 shkolla të mesme të Prizrenit.

"VLERAT NATYRORE DHE RËNDËSIË E TË RINJËVE NË MONITORIMIN DHE RUAJTJEN E AMBIENTIT EKOLOGJIK NË KOMUNËN E PRIZRËNIT"

EKO KLUBI "REMZI ADEMAJ"

RR. REMZI ADEMAJ, PRIZREN, KOSOVË

Autor dhe botues: EC Ma Ndryshe
Rr. Fehmi Lladrovci Nr.94, Prizren & Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7,
Prishtinë
www.ecmandryshe.org
info@ecmandryshe.org
029 222 771 & 038 224 967

Ky buletin u realizua në kuadër të projektit "Ndikimi i Rinisë në Mjedis" - YENI, i cili bashkëfinancohet nga Agjencia Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim, Caritas-i Zviceran, Ministria e Zhvillimit Rajonal dhe implementohet nga OJQ EC Ma Ndryshe përmes projektit "ECO Schools".

EKO KLUBI

"UKSHIN HOTI"

2

Të dashur lexues,

Kjo është seria e dytë e buletineve mjedisore të eko-klubeve të shkollave të mesme nga Rajoni i Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës). Ky është buletini i parë informativ, i cili do të përmbajë mesazhe, intervista, ese, punime fotografi dhe shkrime të ndryshme mbi mjedisin dhe ndryshimet klimatike dhe njoftime mbi punën që po zhvillohet në këto tema nga eko-klubi i Shkollës së Mesme të Lartë "Ukshin Hoti" dhe OJQ EC Ma Ndryshe në kuadër të projektit "ECO School".

Ky projekt do t'i njohë me konceptin "Eko Shkolla" 12 shkollat e rajonit të Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës), përmes pilotimit të formave dhe metodologjisë për mbrojtjen e mjedisit me pjesëmarrje të gjerë të nxënësve dhe mësimeve.

Në kuadër të projektit ofrohet një model dhe metodologji që përdoret gjerësisht në vendet e zhvilluara, e cila po zgjerohet me shpejtësi edhe në vendet në zhvillim. Përvojat botërore tregojnë se shkolla ekologjike është një fenomen në rritje, e cila nxit të rinjtë të angazhohen në mjedisin e tyre duke u dhënë atyre mundësinë për ta mbrojtur atë në mënyre aktive.

Projekti po ashtu do të kontribuojë në Strategjinë e Mjedisit dhe Planin e Veprimit në Mjedis të Kosovës, duke rekomanduar zhvillimin e programeve për edukimin mjedisor në të gjitha nivelet (shkolla dhe universitete).

NJERËZIT DHE KLIMA - NDIKIMET

Ndryshimet klimatike të shkaktuara nga njeriu kanë nisur të shfaqen që nga Revolucioni Industrial. Njerëzit luajnë një rol aktiv në këtë proces dhe ndikojnë mbi klimën në të gjitha nivelet e aktivitetit të tyre – që nga shtëpia, trafiku, e deri tek mjedisi i punës.

Pasoja e ndikimit negativ të njerëzimit mbi klimën e Tokës ndjehet përmes ngrohjes globale - sot temperatura mesatare e ajrit në nivel global është 1,10 ° C më e lartë se në fllim të shekullit të 20-të. Në botën tonë ka ndikime të shumta të ngrohjes globale dhe ndryshimeve klimatike, siç përshkruhet edhe në fotot e mëposhtme.

Ne duhet të kemi gjithmonë parasysh se një ndryshim i tillë kaq drastik i klimës në një periudhë të shkurtër kohore rrezikon mbijetesën e botës së gjallë, duke përfshirë njerëzit dhe cilësinë e jetës sonë.

Një nga mënyrat e mundshme më efektive për të zvogëluar pasojat negative të ndryshimeve klimatike është zbatimi i Zgjidhjeve të Bazuara në Natyrë.

TEMPERATURA E RRITUR

Pritet që temperatura mesatare vjetore të rritet çdo vit: deri në vitin 2040 temperatura mesatare do të jetë 1,5° C më e lartë.

Kjo mund të duket e parëndësishme, por kjo rritje do të ndryshojë kushtet e jetesës për të gjithë.

Por cilat janë zgjidhjet për parandalimin e saj?

Zgjidhjet e Bazuara në Natyrë formojnë hapësira të gjelbra dhe blu në mjediset urbane dhe rurale. Ndërtimi i zonave të reja të gjelbra me lloje të ndryshme bimore dhe pasurimi i atyre ekzistuese do të sigurojë kushte më të mira jetese për njerëzit dhe do të mundësojë zhvillimin e biodiversitetit urban.

Ndërtimi i çative të gjelbra dhe mbjellja e pemëve në qytete mund të zbusë ndikimet e valëve të të nxehtit duke ulur temperaturën mesatare ditore.

ZBN-të kontribuojnë në aftësinë ripërtëritëse të komunitetit, zvogëlimin e rrezikut nga fatkeqësitë, zhvillimin socio-ekonomik, krijimin e vendeve të gjelbra të punës, rregullimin e temperaturës së ajrit dhe përmirësimin e shëndetit të njeriut.

[HTTPS://WWW.IUCN.ORG/SITES/DEFAULT/FILES/2023-05/CLIMATE-CHANGE-IN-12-PICTURES_ALBANIAN.PDF](https://www.iucn.org/sites/default/files/2023-05/CLIMATE-CHANGE-IN-12-PICTURES_ALBANIAN.PDF)

AKTIVITETET E EKO-KLUBIT:

TAKIMI MES ÊKO-KLUBIT DHE
EC MA NDRYSHE

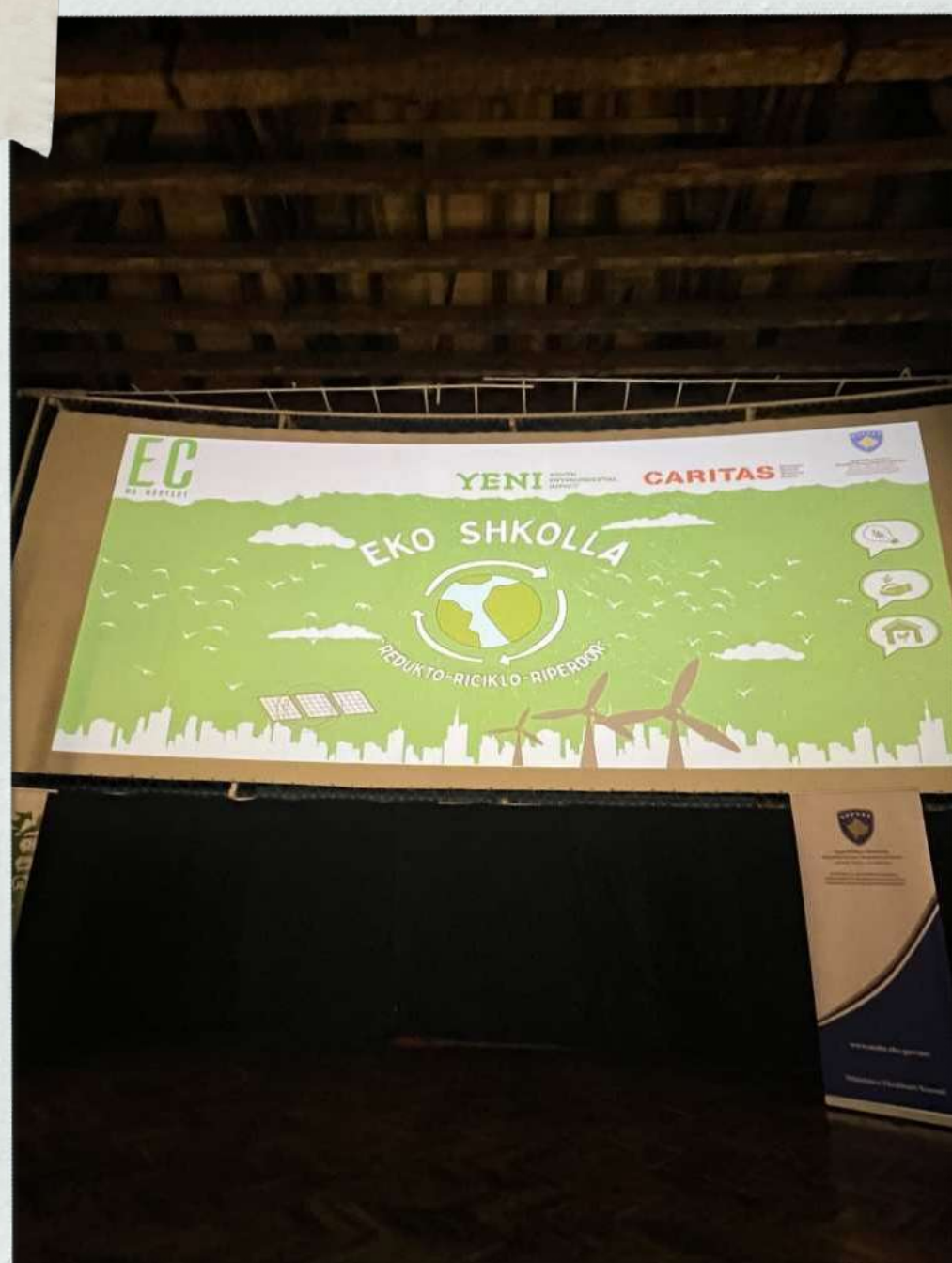

DOKUMENTAR MJEDISOR ME EKO-KLUBET

Dokumentari mjedisor në "Kino Lumbardh" për 12 Eko – Klubet e Shkollave të Mesme të Rajonit të Jugut (Prizren, Rahovec, Malishevë dhe Mamushë). Ky aktivitet është pasuar me diskutim në mes anëtarëve të eko klubeve mbi çështjet mjedisore të trajtuara në dokumentar.

Gjatë këtij aktiviteti u shqyrtua se si veprimet tona të pakujdesshme ndaj natyrës çojnë drejt degradimit të planetit, ta bëjnë atë të pabanueshëm për miliona njerëz dhe si do të sjellin shkatërrimin e popullatave të biodiversitetit.

Ky aktivitet përveç njohurive të reja dhe aktivizimit të nxënësve për të ofruar zgjidhje të ndryshme mbi këto çështje, po ashtu kontribuoi edhe për shoqërimin e tyre duke ndarë mes vete përvojat për aktivitetet mjedisore që ata realizojnë në shkollat e tyre.

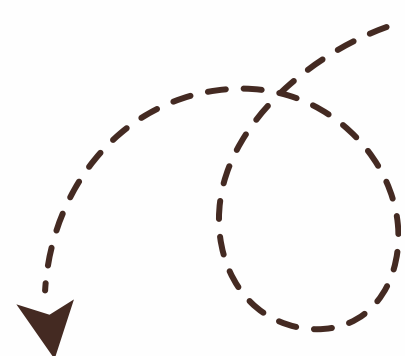

DITA BOTËTORE E RUAJTJES SË MJEDISIT

Ky eveniment shënohet çdo vit me datën 28 korrik. Në këtë ngjarje, eko klubet e shkollave të mesme të Prizrenit, Rahovecit dhe Malishevës janë angazhuar për të kryer pastrimin. Gjatë këtij aktiviteti, nxënësit kanë pasur mundësinë të marrin pjesë në një prezantim me informacione të rëndësishme rreth Ditës Botërore të Ruajtjes së Natyrës. Ata gjithashtu kanë diskutuar me mësimdhënësit mbi çështjet e ndotjes së natyrës në komunitetin e tyre. Në veçanti, ata shprehen shqetësime për ndotjen e pyjeve dhe ujërave, të cilat po shkatërrojnë habitate të shumta të florës dhe faunës nëpër komunat e tyre.

Në këtë diskutim, janë përmendur disa hapa të nevojshëm për të përmirësuar situatën, duke përfshirë rritjen e vetëdijes së komunitetit për këto çështje dhe ndëshkrimin e duhur nga institucionet ndaj ata që shkaktojnë ndotjen.

INAGURIMI I PROJEKTIT MJEDISOR

EC Ma Ndryshe ka përruruar projektin mjedisor të rradhës në shkollën e mesme të lartë "Ukshin Hoti" në Krushë të Madhe të Rahovecit. Me anë të këtij projekti Eko Klubi ka rritur hapësirën e gjelbër në oborrin e shkollës, duke e shndërruar kështu atë në një zonë rekreative që do të shfrytëzohet nga të gjithë nxënësit.

Me anë të këtij projekti në këtë shkolle janë mbjellur drunjë dhe bimë shumë vjeçare, janë vendosur ulëse dhe shporta në oborrin e shkollës dhe hapësira e brendshme e saj është zbukuruar me lule shumëvjeçare.

EKO KLUBI "UKSHIN HOTI"

KRUSHË E MADHE, RAHOVEC, KOSOVË

Autor dhe botues: EC Ma Ndryshe
Rr. Fehmi Lladrovci Nr.94, Prizren & Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7,
Prishtinë
www.ecmandryshe.org
info@ecmandryshe.org
029 222 771 & 038 224 967

Ky buletin u realizua në kuadër të projektit “Ndikimi i Rinisë në Mjedis” - YENI, i cili bashkëfinancohet nga Agjencia Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim, Caritas-i Zviceran, Ministria e Zhvillimit Rajonal dhe implementohet nga OJQ EC Ma Ndryshe përmes projektit “ECO Schools”.

EC

MA NDRYSHE

EKO SHKOLLA

- REDUKTO - RIPËRDOR - RIKIKLO -

EKO KLUBI

"XHELAL HAJDA-TONI"

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Zhvillimit Rajonal
Ministarstvo za Regionalni Razvoj
Ministry of Regional Development

CARITAS

Schweiz
Suisse
Svizzera
Svizra

YENI

YOUTH
ENVIRONMENTAL
IMPACT

Të dashur lexues,

Kjo është seria e dytë buletineve mjedisore të eko-klubeve të shkollave të mesme nga Rajoni i Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës). Ky është buletini i parë informativ, i cili do të përmbajë mesazhe, intervista, ese, punime fotografi dhe shkrime të ndryshme mbi mjedisin dhe ndryshimet klimatike dhe njoftime mbi punën që po zhvillohet në këto tema nga eko-klubi i Shkollës së Mesme të Lartë “Xhelal Hajda - Toni” dhe OJQ EC Ma Ndryshe në kuadër të projektit “ECO School”.

Ky projekt do t’i njohë me konceptin “Eko Shkolla” 12 shkollat e rajonit të Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës), përmes pilotimit të formave dhe metodologjisë për mbrojtjen e mjedisit me pjesëmarrje të gjerë të nxënësve dhe mësimeve.

Në kuadër të projektit ofrohet një model dhe metodologji që përdoret gjerësisht në vendet e zhvilluara, e cila po zgjerohet me shpejtësi edhe në vendet në zhvillim. Përvojat botërore tregojnë se shkolla ekologjike është një fenomen në rritje, e cila nxit të rinjtë të angazhohen në mjedisin e tyre duke u dhënë atyre mundësinë për ta mbrojtur atë në mënyre aktive.

Projekti po ashtu do të kontribuojë në Strategjinë e Mjedisit dhe Planin e Veprimit në Mjedis të Kosovës, duke rekomanduar zhvillimin e programeve për edukimin mjedisor në të gjitha nivelet (shkolla dhe universitete).

ROLI I BIODIVERSITETIT NË ZHDUKJEN E VARFËRISË DHE URISË

Njerëzit me mjete jetese të bazuara mbi ekzistencën shpesh varen thellësisht dhe drejtpërdrejt nga biodiversiteti për sigurimin e mjeteve të tyre të jetesës. Për shembull, në zonat rurale në Zimbabve, produktet e egra sigurojnë 37 % të të ardhurave totale familjare, dhe në tokat e thata të Indisë, ku produktet e egra sigurojnë normalisht 14-23% të të ardhurave më të pamjaftueshme në zonat rurale, në kohët e thatësirës kjo rritet deri në 42-57% ¹.

Mënyrat nëpërmjet të cilave një familje e varfër siguron të ardhurat dhe plotëson nevojat e saj bazë plotësohen shpesh nëpërmjet aktiviteteve të jetesës që lidhen me mjedisin natyror. Për shembull, shfrytëzimi i burimeve të zakonshme të pronës (aseteve) të tilla si peshqit, kullotat ose pyjet mund të sigurojnë të ardhura, ushqim, barna, lëndë djegëse, thesë (tagji-ushqim të thatë) për bagëtitë dhe materiale ndërtimi.

Të varfërit, si rrjedhim ndikohen ndjeshëm kur mjedisi degradohet, kur ka humbur biodiversiteti ose mundësia e njerëzve për të ndikuar mbi to është kufizuar ². Burimet e Biodiversitetit gjithashtu po hyjnë gjithnjë e më shumë në vëmendje përmes programeve të mikro-kredive (kredive të vogla), shumica e të cilave bazohen në mënyra të ndryshme të jetesës që mbështeten në përdorimin mbështetës të kallamishteve, barërave dhe produkteve pyjore jo-për lëndë druri.

ROLI I BIODIVERSITETIT NË ZHDUKJEN E VARFËRISË DHE URISË

Biodiversiteti është gjithashtu kritik për mbrojtjen dhe rivlerësimin e sigurisë së ushqimeve. Konservimi dhe ruajtja e tokës së shëndetshme, ujit të pastër, një shumëllojshmërie të burimeve gjenetike dhe proceseve ekologjike janë përbërësit thelbësorë të një sistemi bujqësor mbështetës dhe prodhues dhe zhdukjes së mëvonshme të urisë.

Shumëllojshmëria në biodiversitetin gjenetik është veçanërisht e rëndësishme në tokat e varfra, ku përshtatjet gjenetike ndaj kushteve të tilla si mungesa e ujit dhe pjelloria e ulët e tokës janë kritike për ruajtjen e bujqësisë lokale të jetesës së kullotave. Përtej burimeve bujqësore tokësore, përbërës të tjerë të biodiversitetit që duhet të mbrohen për të garantuar sigurimin e ushqimit përfshijnë peshkimin, që varet nga mbrojtja e ekosistemeve, të tilla si lagunat, rizoforet dhe gumët e koralit, që iu sigurojnë peshqve mjedisin banues dhe jetesën.

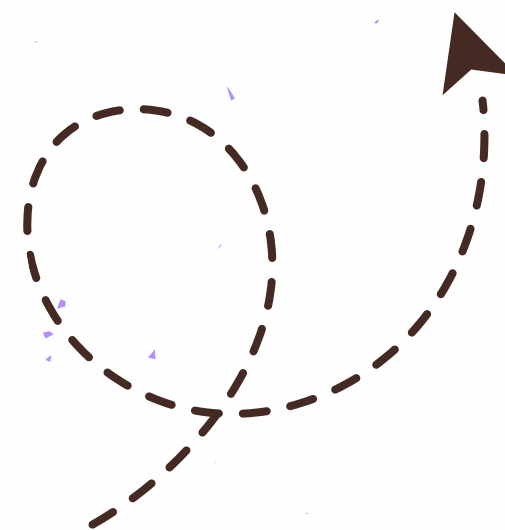
[HTTPS://WWW.CBD.INT/DOC/BIODAY/2007/IBD-2007-ALBANIA-FACTSHEETS-AL.PDF](https://www.cbd.int/doc/bioday/2007/ibd-2007-albania-factsheets-al.pdf)

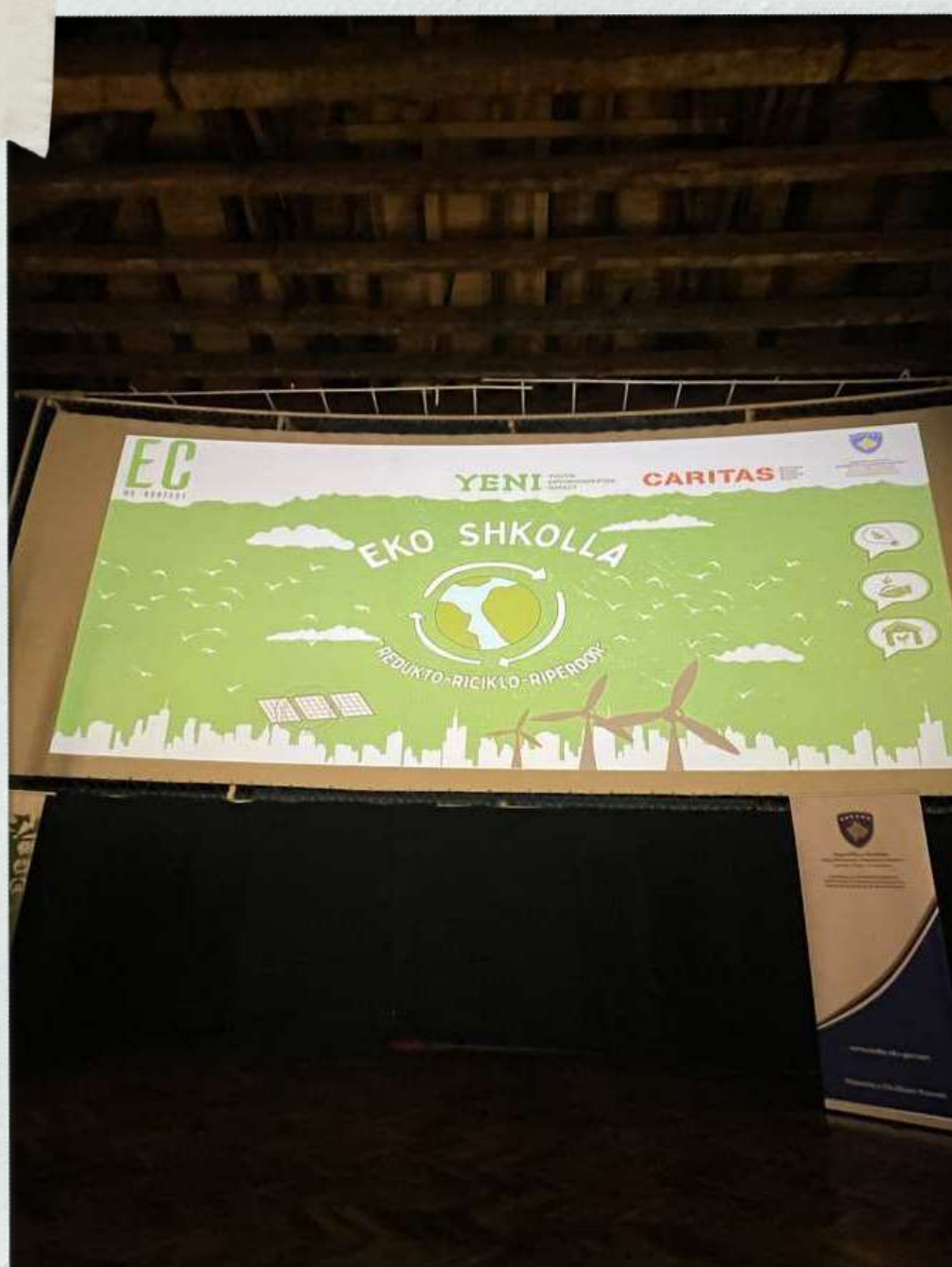

AKTIVITETET E EKO-KLUBIT:

TAKIMI MES EKO-KLUBIT DHE
EÇ MA NDRYSHE

DOKUMENTAR MJEDISOR ME EKO-KLUBET

Dokumentari mjedisor në "Kino Lumbardh" për 12 Eko – Klubet e Shkollave të Mesme të Rajonit të Jugut (Prizren, Rahovec, Malishevë dhe Mamushë). Ky aktivitet është pasuar me diskutim në mes anëtarëve të eko klubeve mbi çështjet mjedisore të trajtuara në dokumentar.

Gjatë këtij aktiviteti u shqyrtua se si veprimet tona të pakujdesshme ndaj natyrës çojnë drejt degradimit të planetit, ta bëjnë atë të pabanueshëm për miliona njerëz dhe si do të sjellin shkatërrimin e popullatave të biodiversitetit.

Ky aktivitet përveç njohurive të reja dhe aktivizimit të nxënësve për të ofruar zgjidhje të ndryshme mbi këto çështje, po ashtu kontribuoi edhe për shoqërimin e tyre duke ndarë mes vete përvojat për aktivitetet mjedisore që ata realizojnë në shkollat e tyre.

EKO KLUBI "XHELAL HAJDA - TONI"

RAHOVEC, KOSOVË

Autor dhe botues: EC Ma Ndryshe
Rr. Fehmi Lladrovci Nr.94, Prizren & Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7,
Prishtinë
www.ecmandryshe.org
info@ecmandryshe.org
029 222 771 & 038 224 967

Ky buletin u realizua në kuadër të projektit "Ndikimi i Rinisë në Mjedis" - YENI, i cili bashkëfinancohet nga Agjencia Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim, Caritas-i Zviceran, Ministria e Zhvillimit Rajonal dhe implementohet nga OJQ EC Ma Ndryshe përmes projektit "ECO Schools".

EC

MA NDRYSHE

EKO SHKOLLA

- REDUKTO - RIPËRDOR - RIKIKLO -

EKO KLUBI "YMER PRIZRENI"

2

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Zhvillimit Rajonal
Ministarstvo za Regionalni Razvoj
Ministry of Regional Development

CARITAS

Schweiz
Suisse
Svizzera
Svizra

YENI

YOUTH
ENVIRONMENTAL
IMPACT

Të dashur lexues,

Kjo është seria e dytë e buletineve mjedisore të eko-klubeve të shkollave të mesme nga Rajoni i Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës). Ky është buletini i parë informativ, i cili do të përmbajë mesazhe, intervista, ese, punime fotografi dhe shkrime të ndryshme mbi mjedisin dhe ndryshimet klimatike dhe njoftime mbi punën që po zhvillohet në këto tema nga eko-klubi i IAAP "Ymer Prizreni" dhe OJQ EC Ma Ndryshe në kuadër të projektit "ECO School".

Ky projekt do t'i njohë me konceptin "Eko Shkolla" 12 shkollat e rajonit të Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës), përmes pilotimit të formave dhe metodologjisë për mbrojtjen e mjedisit me pjesëmarrje të gjerë të nxënësve dhe mësimeve.

Në kuadër të projektit ofrohet një model dhe metodologji që përdoret gjerësisht në vendet e zhvilluara, e cila po zgjerohet me shpejtësi edhe në vendet në zhvillim. Përvojat botërore tregojnë se shkolla ekologjike është një fenomen në rritje, e cila nxit të rinjtë të angazhohen në mjedisin e tyre duke u dhënë atyre mundësinë për ta mbrojtur atë në mënyre aktive.

Projekti po ashtu do të kontribuojë në Strategjinë e Mjedisit dhe Planin e Veprimit në Mjedis të Kosovës, duke rekomanduar zhvillimin e programeve për edukimin mjedisor në të gjitha nivelet (shkolla dhe universitete).

NDRYSHIMET KLIMATIKE

Ndryshimet klimatike janë një nga sfidat më të rëndësishme të këtij shekulli për njerëzimin, sepse ndikimi i tyre reflekton si në shëndetin ashtu edhe në mënyrën e jetesës së njerëzve në mbarë botën. Në fakt, ndryshimi i klimës sot ka filluar ta diktojë mënyrën se si njerëzit jetojnë dhe mbijetojnë.

Kjo është kështu, sepse çdo ndryshim që e sjell klima, e ndryshon personin në planin afatgjatë. Fatkeqësitë natyrore që ndodhin në të gjithë botën i detyrojnë njerëzit t'i kushtojnë vëmendje këtij ndikimi dhe të fillojnë të përshtaten me të. Problemet me ndotjen e tokës, reshjet e dendura dhe thatësitrat, ndryshimet e menjëhershme të temperaturës dhe temperaturat ekstreme kanë ndikim negativ ndaj gjithë popullsisë.

PËRBALLJA ME NDRYSHIMET KLIMATIKE

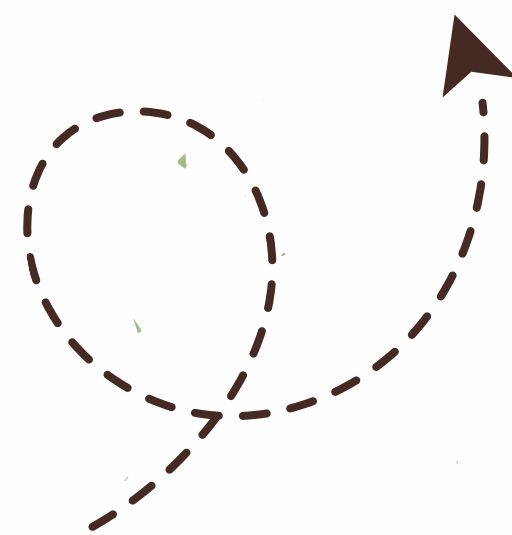
Bota gjendet para ndryshimeve të mëdha klimatike për shkak të të cilave përballet me sfida të shumta në fushën e mjedisit, natyrës dhe biodiversitetit. Vitet e fundit janë më të nxehtat e regjistruara, akulli në artik po shkrihet, ndërsa niveli i ujit të oqeanit arrin rritje rekorde. Konsumohen shumë më tepër resurse sesa është realisht e përballueshme. Një mënyrë e tillë nuk është e përballueshme dhe kërkon veprim të menjëhershëm për t'u përballur me situatat e rikrijuara, vendosjen e një drejtimi “të gjelbër” të zhvillimit dhe krijimin një botë të qëndrueshme.

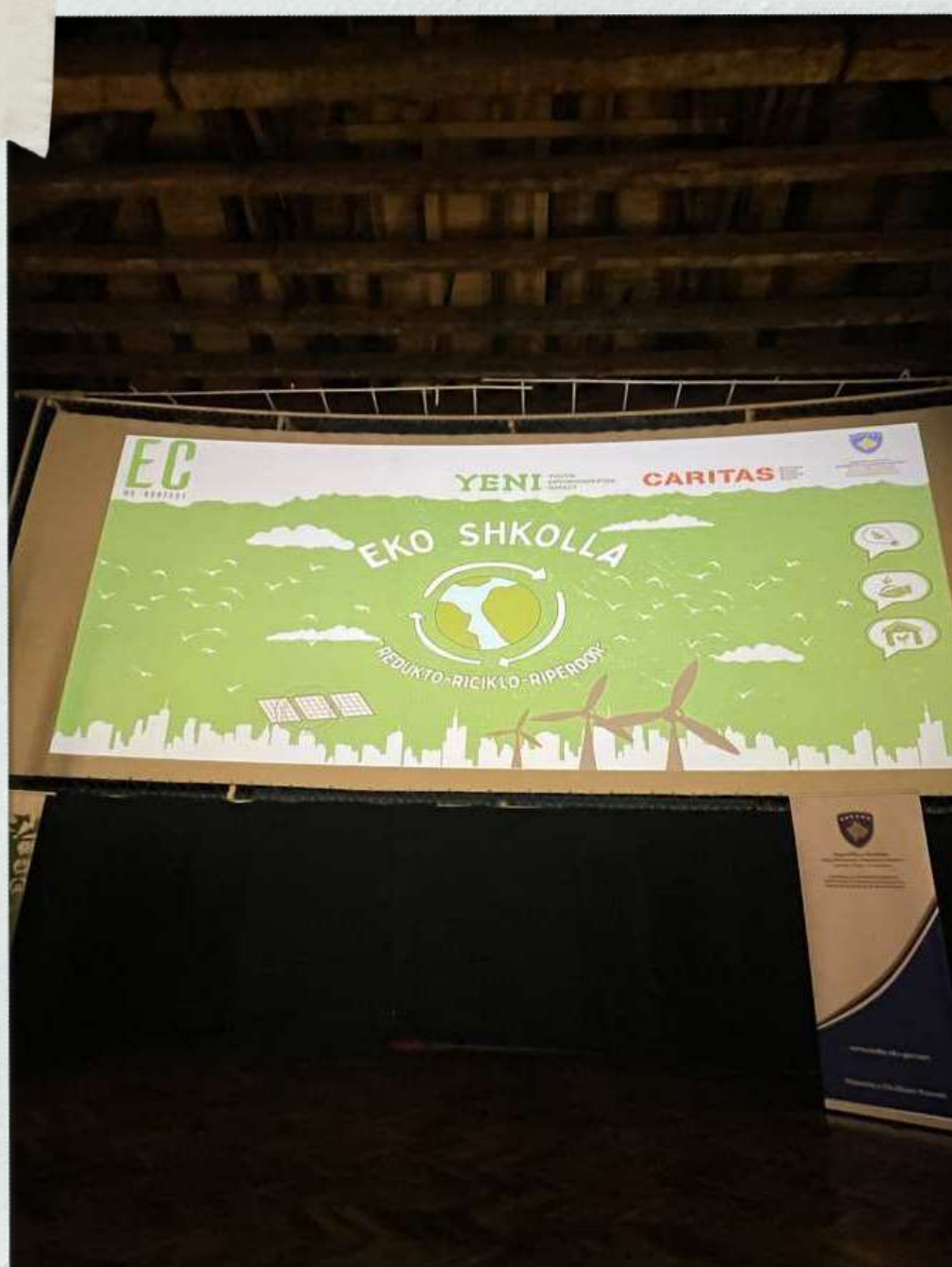
Ndryshimet klimatike kanë një konstant të përbashkët – njerëzit e varfër, të marginalizuar dhe të cenueshëm janë grupet më të prekura në shoqëri. Në afat të shkurtër apo afatgjatë këto pasoja shkaktojnë: pasiguri të burimit të të ardhurave/mjeteve të jetesës; humbje njerëzore dhe materiale; kufizime të resurseve natyrore; mungesë të ujit dhe energjisë; dëmtime të infrastrukturës (hidrocentrale të vogla, banesa, rrugë); ndryshim në biodiversitetin; pasoja në shëndetin e njeriut; migrim; humbje të tokës së punueshme; humbje të trashëgimisë kulturore dhe natyrore.

AKTIVITETET E EKO-KLUBIT:

TAKIMI MES EKO-KLUBIT DHE
EC MA NDRYSHE

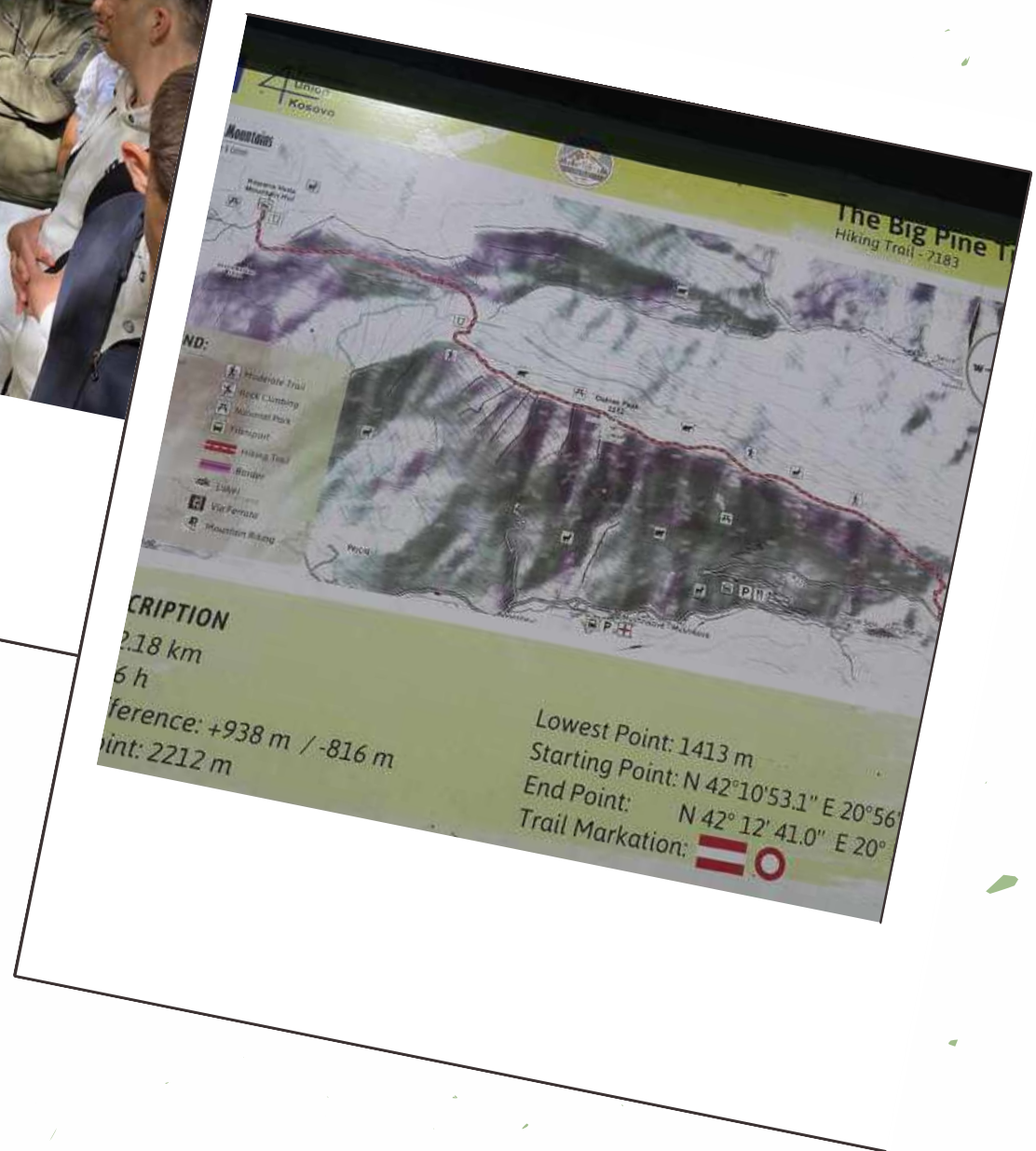
DOKUMENTAR MJEDISOR ME EKO-KLUBET

Dokumentari mjedisor në "Kino Lumbardh" për 12 Eko – Klubet e Shkollave të Mesme të Rajonit të Jugut (Prizren, Rahovec, Malishevë dhe Mamushë). Ky aktivitet është pasuar me diskutim në mes anëtarëve të eko klubeve mbi çështjet mjedisore të trajtuara në dokumentar.

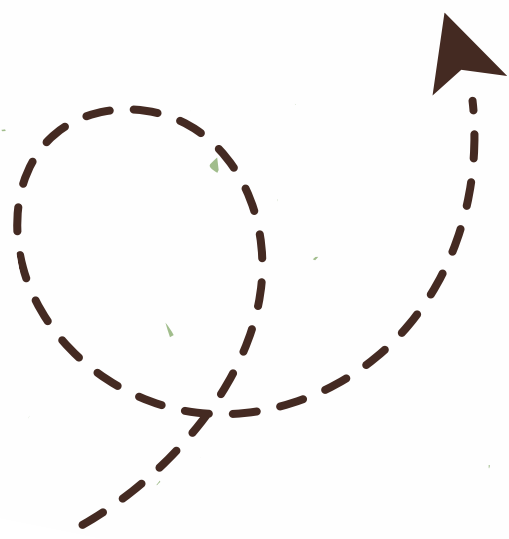
Gjatë këtij aktiviteti u shqyrtua se si veprimet tona të pakujdesshme ndaj natyrës çojnë drejt degradimit të planetit, ta bëjnë atë të pabanueshëm për miliona njerëz dhe si do të sjellin shkatërrimin e popullatave të biodiversitetit.

Ky aktivitet përveç njohurive të reja dhe aktivizimit të nxënësve për të ofruar zgjidhje të ndryshme mbi këto çështje, po ashtu kontribuoi edhe për shoqërimin e tyre duke ndarë mes vete përvojat për aktivitetet mjedisore që ata realizojnë në shkollat e tyre.

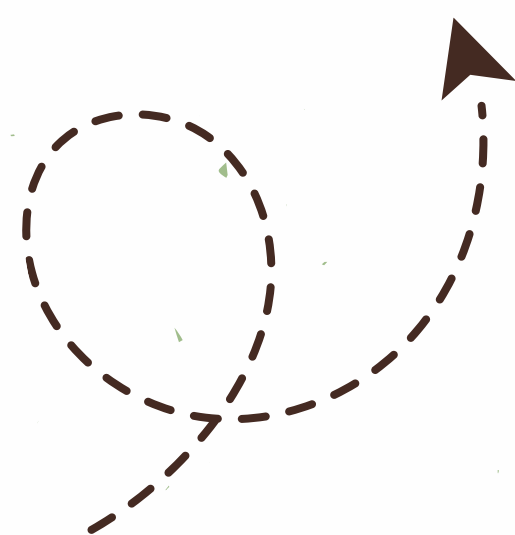
DITA NDËRKOMBËTARE E ECJES NË NATYRË

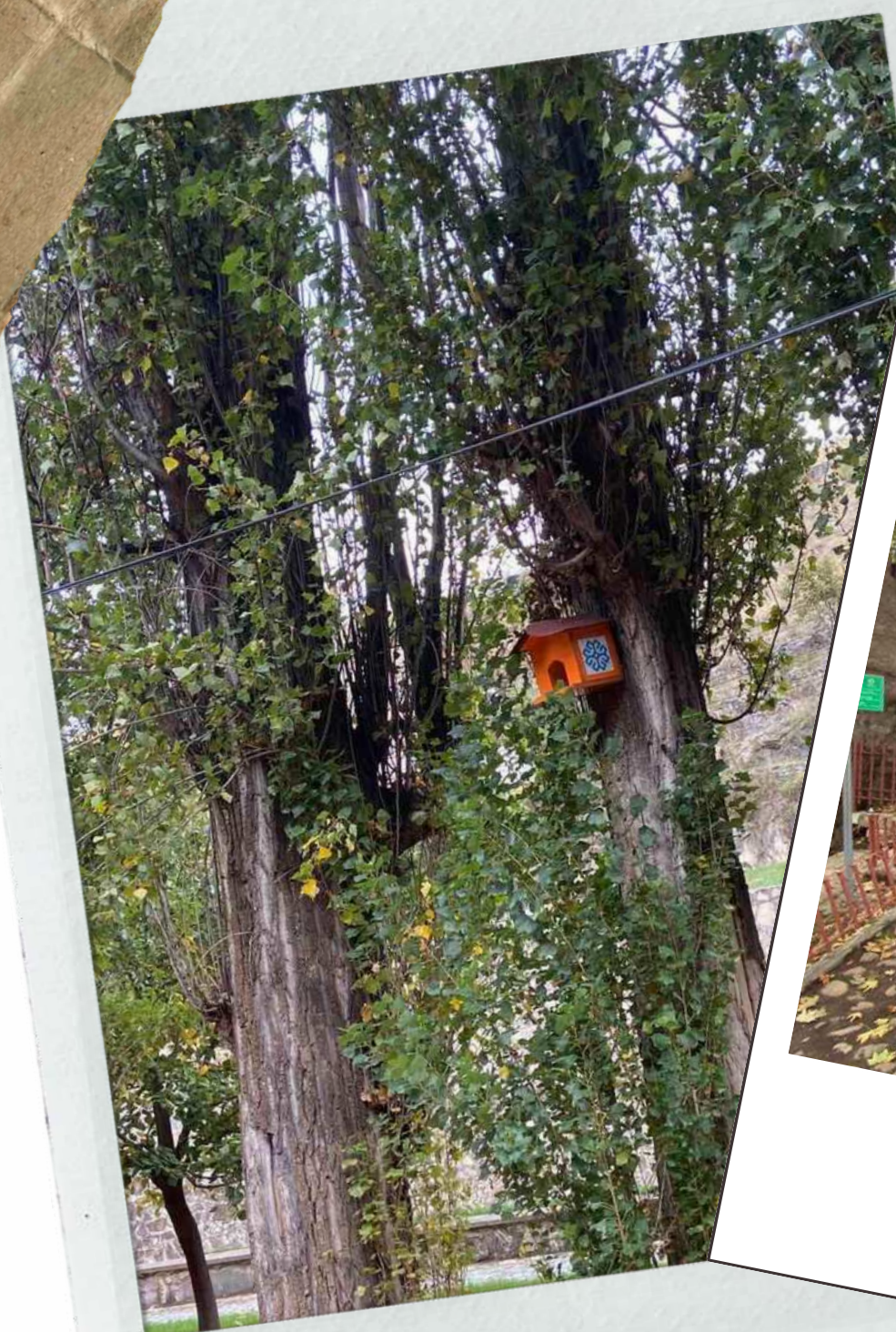
LIGJËRATË

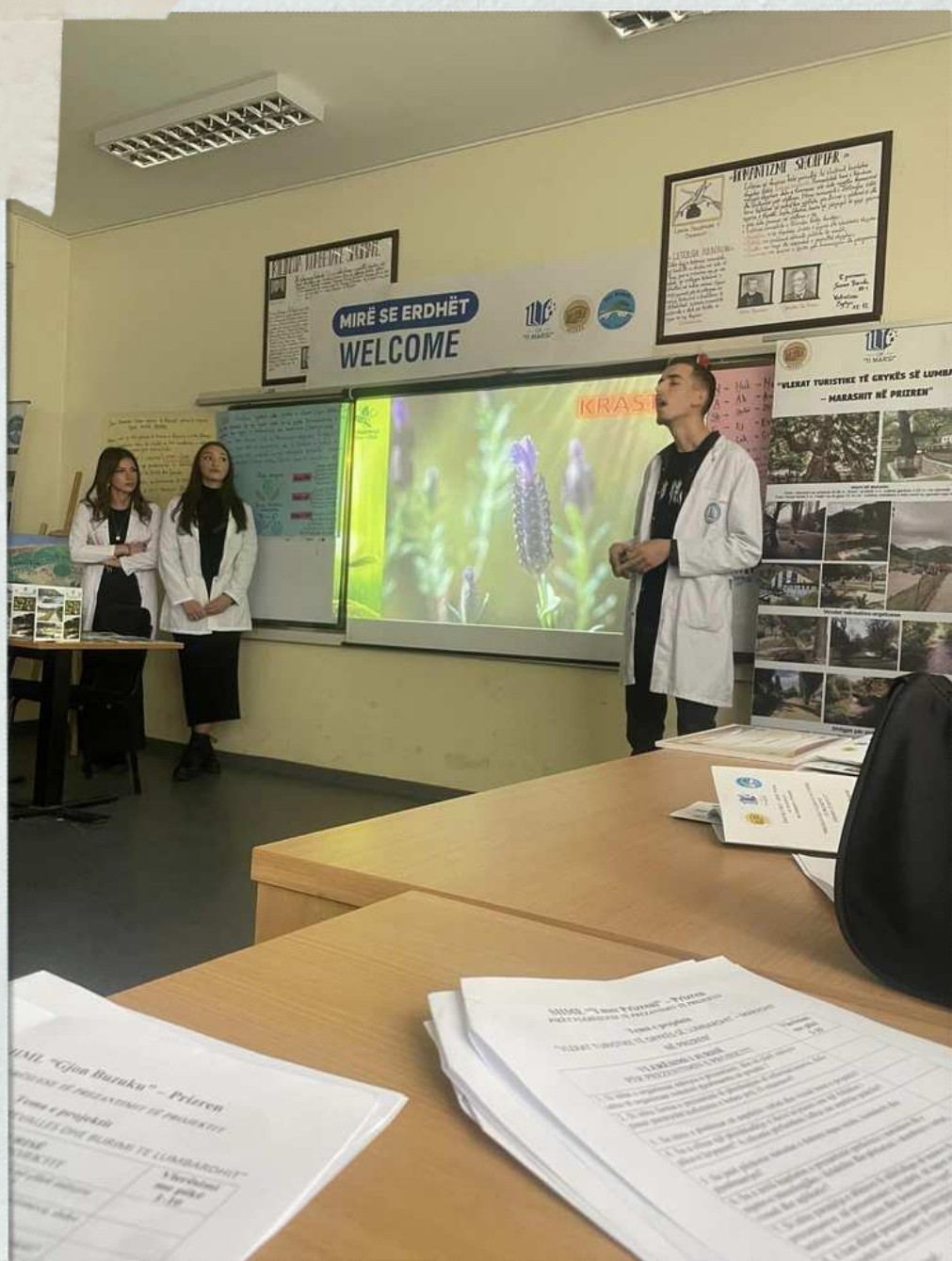
PROMOVIMI I VLERAVE NATYRORE TË PRIZRENIT PËRMES TË RINJËVE

DITA BOTËRORE - "TRASHËGIMIA NATYRORE"

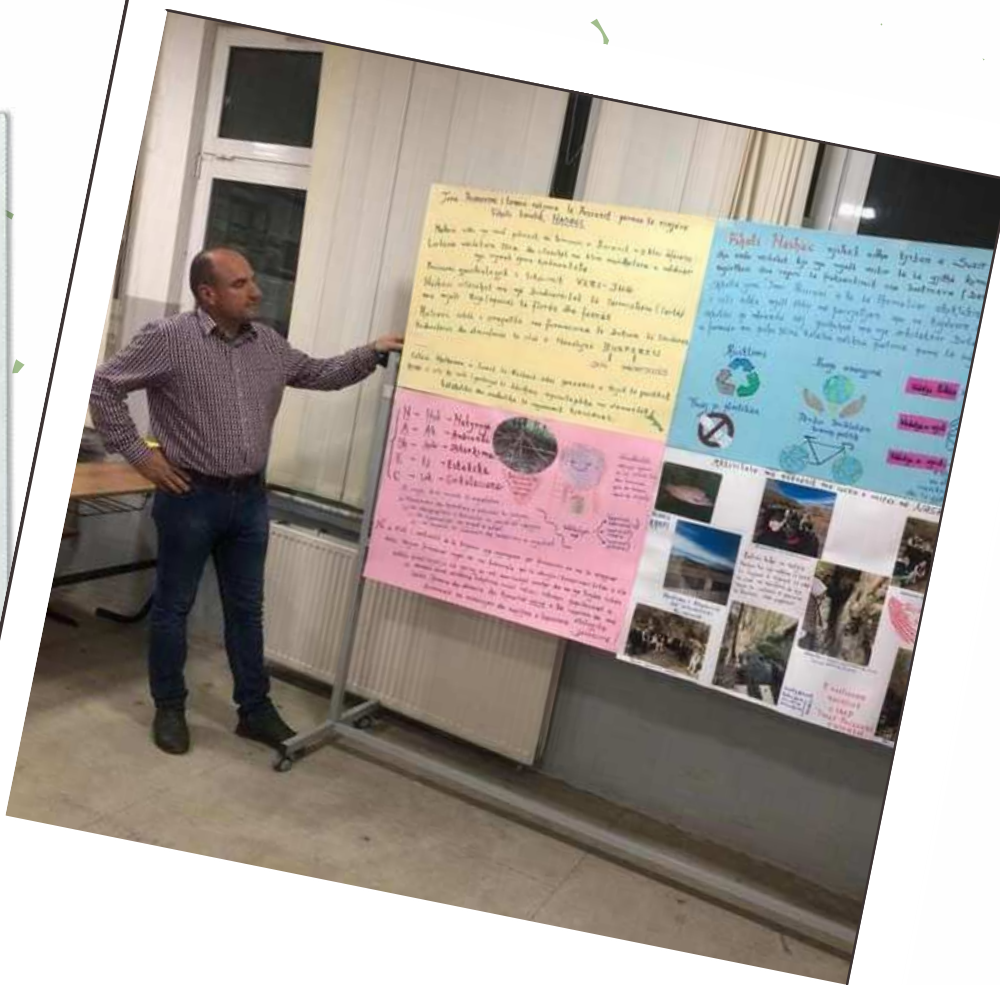

GARA "PROMOVIMI I VLERAVE NATYRORE TË PRIZRENIT"

Në kuadër të garës kreative "Promovimi i vlerave natyrore përmes të rinjëve të Prizrenit" Gjimnazi "Remzi Ademaj" zuri vendin e parë.

Në garë morën pjesë nxënës - përfaqësues nga 5 shkolla të mesme të Prizrenit.

"VLERAT NATYRORE DHE RËNDËSIË E TË RINJËVE NË MONITORIMIN DHE RUAJTJEN E AMBIENTIT EKOLOGJIK NË KOMUNËN E PRIZRËNIT"

EKO KLUBI "YMER PRIZRENI"

RR. IMEHMET PASHË DEVALLA, PRIZREN, KOSOVË

Autor dhe botues: EC Ma Ndryshe
Rr. Fehmi Lladrovci Nr.94, Prizren & Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7,
Prishtinë
www.ecmandryshe.org
info@ecmandryshe.org
029 222 771 & 038 224 967

Ky buletin u realizua në kuadër të projektit "Ndikimi i Rinisë në Mjedis" - YENI, i cili bashkëfinancohet nga Agjencia Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim, Caritas-i Zviceran, Ministria e Zhvillimit Rajonal dhe implementohet nga OJQ EC Ma Ndryshe përmes projektit "ECO Schools".

EC

MA NDRYSHE

EKO SHKOLLA

- REDUKTO - RIPËRDOR - RIKIKLO -

EKO KLUBI "LORENC ANTONI"

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Zhvillimit Rajonal
Ministarstvo za Regionalni Razvoj
Ministry of Regional Development

CARITAS

Schweiz
Suisse
Svizzera
Svizra

YENI

YOUTH
ENVIRONMENTAL
IMPACT

Të dashur lexues,

Kjo është seria e dytë e buletineve mjedisore të eko-klubeve të shkollave të mesme nga Rajoni i Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës). Ky është buletini i parë informativ, i cili do të përmbajë mesazhe, intervista, ese, punime fotografi dhe shkrime të ndryshme mbi mjedisin dhe ndryshimet klimatike dhe njoftime mbi punën që po zhvillohet në këto tema nga eko-klubi i Shkollës së Mesme të Lartë "Lorenc Antoni" dhe OJQ EC Ma Ndryshe në kuadër të projektit "ECO School".

Ky projekt do t'i njohë me konceptin "Eko Shkolla" 12 shkollat e rajonit të Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës), përmes pilotimit të formave dhe metodologjisë për mbrojtjen e mjedisit me pjesëmarrje të gjerë të nxënësve dhe mësimeve.

Në kuadër të projektit ofrohet një model dhe metodologji që përdoret gjerësisht në vendet e zhvilluara, e cila po zgjerohet me shpejtësi edhe në vendet në zhvillim. Përvojat botërore tregojnë se shkolla ekologjike është një fenomen në rritje, e cila nxit të rinjtë të angazhohen në mjedisin e tyre duke u dhënë atyre mundësinë për ta mbrojtur atë në mënyre aktive.

Projekti po ashtu do të kontribuojë në Strategjinë e Mjedisit dhe Planin e Veprimit në Mjedis të Kosovës, duke rekomanduar zhvillimin e programeve për edukimin mjedisor në të gjitha nivelet (shkolla dhe universitete).

NDRYSHIMET KLIMATIKE DHE SHKRIRJA E AKULLNAJAVE

Shkrirja e akullnajave në kapakët polarë të Tokës dhe malet e larta po shkakton një rritje globale të nivelit të deteve. Me ndryshimet e nivelit të detit ndryshojnë edhe nivelet e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore duke përmbytur zonat bregdetare.

Nëse i gjithë akulli në Groenlandë do të shkrihej plotësisht, niveli i detit do të ngrihej me 7.6 metra. Sipas disa vlerësimeve, një rritje e nivelit të detit midis 10 dhe 100 centimetra deri në vitin 2100 do të zhyste plotësisht disa ishuj, si Maldivet

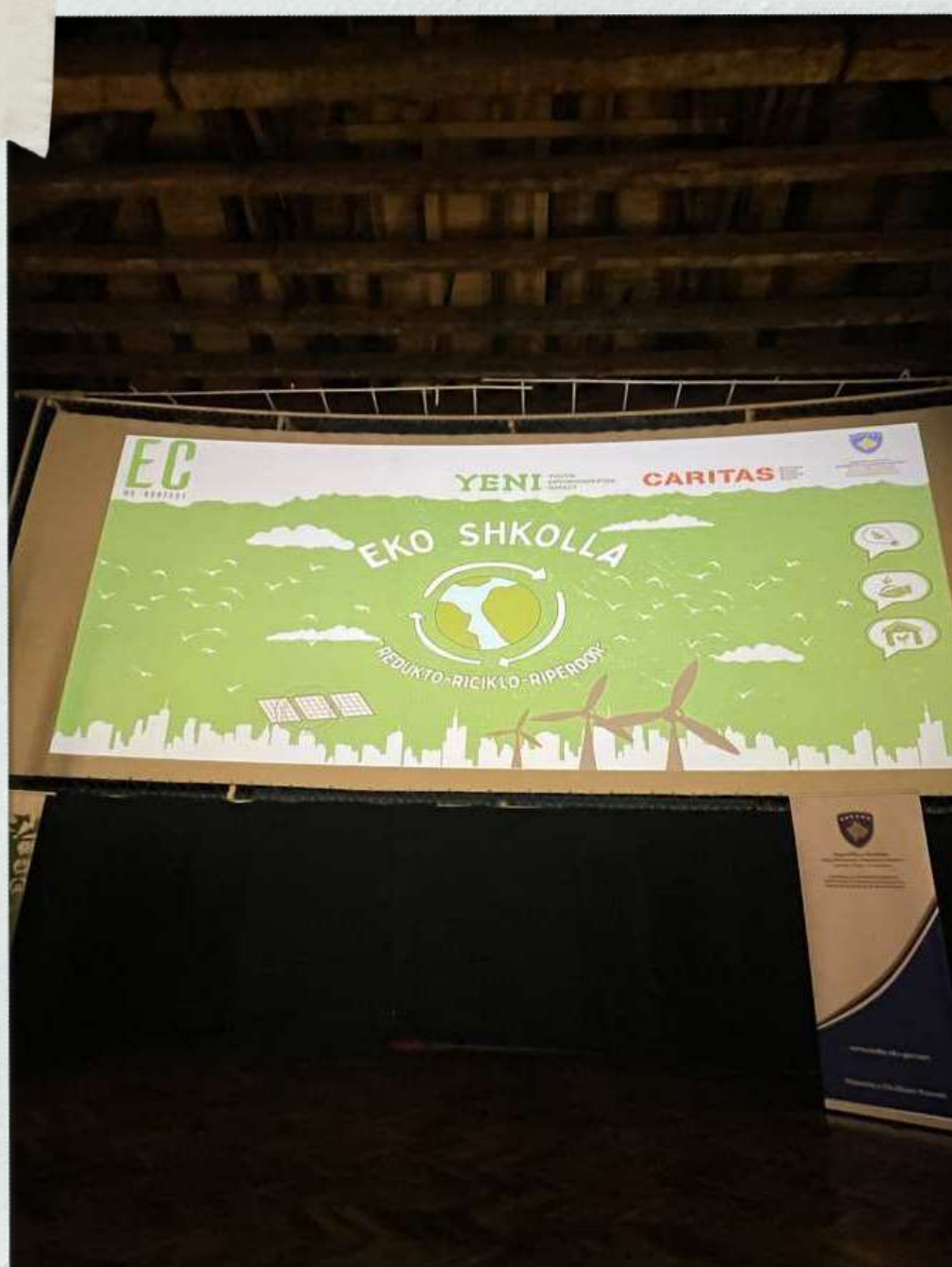
NDRYSHIMI I TERRENIT

Zonat e ekspozuara ndaj ndryshimeve të zgjatura ose intensive të kushteve klimatike dhe pasojave të tyre (temperatura jashtëzakonisht të ulëta ose të larta, etj.) mund të degradohen pjesërisht ose plotësisht. Ndryshimet në terren janë shpesh rezultat i proceseve të erozionit, në një shkallë më të vogël ose më të madhe.

Degradimi i tokës çon në ndryshime në terren, duke i bërë shpesh këto zona të pakapërcyeshme për shkak të zhdukjes së shpateve të buta, krijimit të grykave, zhdukjes së materialit të dyshemesë që lejon lëvizjen e sigurt, grumbullimit të aluvioneve të imëta ose të trasha dhe zëvendësimit të tokës pjellore me material jopjellor. Relievi i ndryshuar gjithashtu ndryshon kushtet e jetesës për llojet bimore dhe shtazore.

Zgjidhjet e duhura janë: mbrojtja, restaurimi dhe përdorimi i qëndrueshëm i zonave pyjore, rimëkëmbja e bimësisë së pyjeve dhe kullotave, rehabilitimi përmes pyllëzimit, masat bioteknike për të zvogëluar ndikimet e erozionit. Këto masa sigurojnë kontrollin e erozionit, furnizimin me ujë dhe zvogëlimin e rrezikut nga fatkeqësitë

DOKUMENTAR MJEDISOR ME EKO-KLUBET

Dokumentari mjedisor në "Kino Lumbardh" për 12 Eko – Klubet e Shkollave të Mesme të Rajonit të Jugut (Prizren, Rahovec, Malishevë dhe Mamushë). Ky aktivitet është pasuar me diskutim në mes anëtarëve të eko klubeve mbi çështjet mjedisore të trajtuara në dokumentar.

Gjatë këtij aktiviteti u shqyrtua se si veprimet tona të pakujdesshme ndaj natyrës çojnë drejt degradimit të planetit, ta bëjnë atë të pabanueshëm për miliona njerëz dhe si do të sjellin shkatërrimin e popullatave të biodiversitetit.

Ky aktivitet përveç njohurive të reja dhe aktivizimit të nxënësve për të ofruar zgjidhje të ndryshme mbi këto çështje, po ashtu kontribuoi edhe për shoqërimin e tyre duke ndarë mes vete përvojat për aktivitetet mjedisore që ata realizojnë në shkollat e tyre.

EKO KLUBI "LORENC ANTONI"

RR. MARIN BARLETI, PRIZREN, KOSOVË

Autor dhe botues: EC Ma Ndryshe
Rr. Fehmi Lladrovci Nr.94, Prizren & Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7,
Prishtinë
www.ecmandryshe.org
info@ecmandryshe.org
029 222 771 & 038 224 967

Ky buletin u realizua në kuadër të projektit “Ndikimi i Rinisë në Mjedis” - YENI, i cili bashkëfinancohet nga Agjencia Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim, Caritas-i Zviceran, Ministria e Zhvillimit Rajonal dhe implementohet nga OJQ EC Ma Ndryshe përmes projektit “ECO Schools”.